

OTDK-DOLGOZAT

Pirka Ildikó

2013

**EGY KÖZHASZNÚ EGYESÜLET MINDENNAPJAI –
ÁLLATVÉDELEM ÉS KUTYATARTÁSI KULTÚRA
MAGYARORSZÁGON**

*Everyday life of a non-profit association –
The culture of animal protection and keeping dogs in Hungary*

Pirka Ildikó

Kézirat lezárva: 2012. 10. 29.

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS	1
2. AZ ÁLLATVÉDELEM TÖRTÉNETE ÉS A JOGI HÁTTÉR FEJLŐDÉSE	3
2.1. A TUDATOS ÁLLATVÉDELEM KIALAKULÁSA	3
2.2. AZ ÁLLATVÉDELEM FEJLŐDÉSE MAGYARORSZÁGON	4
2.3. AZ ÁLLATVÉDELEM JOGI SZABÁLYOZÁSA A RENDSZERVÁLTÁSTÓL NAPJAINKIG	6
3. NEMZETKÖZI KITEKINTÉS – ÁLLATVÉDELEM ÉS KUTYATARTÁS EURÓPÁBAN.....	9
3.1. A KUTYAPOPULÁCIÓ NAGYSÁGA, A KÓBOR KUTYÁK ÉS MENHELYEK HELYZETE, KUTYATARTÁSI KULTÚRA EURÓPA EGYES ORSZÁGAIBAN	10
3.2. „BEST PRACTICE” – SVÉDORSZÁG, SVÁJC ÉS SZLOVÉNIA SIKEREI AZ ÁLLATVÉDELEM ÉS KUTYATARTÁSI KULTÚRA TERÜLETÉN	15
3.3. ÁLLATVÉDELEM ÉS KUTYATARTÁS AUSZTRIÁBAN – INTERJÚ CAROL BYERS-SZEL, AZ ANIMAL CARE AUSTRIA VEZETŐJÉVEL	16
4. A DOG PLUSZ FELELŐS ÁLLATTARTÓK EGYESÜLET TÖRTÉNETE ÉS BEMUTATÁSA, A CIVIL SZERVEZETEK JOGI SZABÁLYOZÁSA.....	18
4.1. AZ EGYESÜLET TÖRTÉNETE.....	18
4.2. CIVIL SZERVEZETEKET SZABÁLYOZÓ TÖRVÉNYEK ÉS RENDELETEK – SZERVEZETI FORMÁK, A MEGALKÍTÁS FELTÉTELEI ÉS NEHÉZSÉGEI	19
4.3. AZ EGYESÜLET TAGJAI, CÉLJAI ÉS TEVÉKENYSÉGEI	22
5. A DOG PLUSZ FELELŐS ÁLLATTARTÓK EGYESÜLET MŰKÖDÉSE A MEGALKULÁSTÓL NAPJAINKIG.....	25
5.1. AZ ELSŐ LÉPÉSEK.....	25
5.2. A 2011-ES ÉV FŐ EREDMÉNYEI.....	25
5.3. A 2012-ES ÉV FŐ EREDMÉNYEI.....	28
5.4. AZ EGYESÜLET MARKETING TEVÉKENYSÉGE	31
5.4.1. Arculat.....	32
5.4.2. Honlap.....	32
5.4.3. Facebook oldal.....	34
5.4.4. Public relations	35
5.4.5. Rádió reklám	36
5.4.6. Egyéb reklámeszközök.....	36
5.5. AZ EGYESÜLET FINANSZÍROZÁSI NEHÉZSÉGEI ÉS LEHETŐSÉGEI	37
5.5.1. Forrásszervezés	37
5.5.2. Bevételek.....	38
5.5.3. Az adománygyűjtés	39
5.5.4. Pályázatok	41
5.5.5. Kiadások.....	45
5.5.6. Az egyesület bevételei és kiadásai 2011-ben és 2012-ben.....	46
6. A DOG PLUSZ FELELŐS ÁLLATTARTÓK EGYESÜLETÉNEK TÁRSSZERVEZETEI	48
6.1. A KÓBORKA ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET	48
6.2. A TETOVÁLT ÁLLATMENTŐK ÁLLATVÉDELMI EGYESÜLET	51
6.3. AZ ASKA ALAPÍTVÁNY – INTERJÚ MOLNÁR TAMÁS NÉ ALAPÍTVÁNYI TITKÁRRAL	53
6.4. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS ÖSSZEGZÉS	57
7. SAJÁT VIZSGÁLATOK ÉS SZEKUNDER KUTATÁS	58
7.1. SZEKUNDER KUTATÁS, AVAGY ÁLLATVÉDELEM ÉS NONPROFIT SZERVEZETEK A STATISZTIKAI ADATOK TÜKRÉBEN	58
7.1.1. Állatvédelemmel foglalkozó nonprofit szervezetek a számok tükrében.....	58
7.1.2. Bevételek és kiadások a nonprofit szektorban	60
7.2. SAJÁT VIZSGÁLAT	63
7.2.1. Előzmények.....	63
7.2.2. Vizsgálati módszer.....	64
7.3. A VIZSGÁLAT ÉRTÉKELÉSE.....	65

7.3.1.	<i>Szervezetek általános adatai (1-10.)</i>	65
7.3.2.	<i>A bevételekre és kiadásokra vonatkozó kérdések (11-16.)</i>	69
7.3.3.	<i>Állatok mentése, örökbe adása és költségeik (17-30.)</i>	71
7.3.4.	<i>Vélemények a mai magyar állatvédelemről és kutyatartási kultúráról (31-37.)</i>	74
8.	FEJLŐDÉSI IRÁNYOK AZ ÁLLATVÉDELEM ÉS A KUTYATARTÁSI KULTÚRA TERÜLETÉN	79
	IRODALOMJEGYZÉK	82
	MELLÉKLETEK	I
1.	MELLÉKLET: A II. FEHÉRVÁRI KUTYAPARÁDÉ KÉPEKBEN	II
2.	MELLÉKLET: A DOG PLUSZ EGYESÜLET ARCULATÁT MEGHATÁROZÓ ELEMEL	III
3.	MELLÉKLET: KÉRDŐÍV AZ ÁLLATVÉDELEMÉRŐL ÉS KUTYATARTÁSI KULTÚRÁRÓL	IV

TÁBLÁZAT- ÉS ÁBRAJEGYZÉK

1. táblázat: Állatvédelmet szabályozó törvények és rendeletek Magyarországon	8
2. táblázat: Kutya száma Európa egyes országaiban.....	10
3. táblázat: Kutya populáció, kóbor kutya és menhelyek Európa egyes országaiban	12
4. táblázat: A kóbor kutya ellenőrzés alatt tartásának módszerei.....	13
5. táblázat: A Dog Plusz Felelős Állattartók Egyesületének bevételei és kiadásai, 2011	46
6. táblázat: A Dog Plusz Felelős Állattartók Egyesületének bevételei és kiadásai, 2012	46
7. táblázat: Az állatvédő szervezetek bevételeinek összetétele a bevétel típusa szerint.....	70
8. táblázat: A kutyatartási kultúrában szükséges változtatások fontossági sorrendje.....	77
1. ábra: Ósmagyar lovas íjász.....	4
2. ábra: Európai Unió országainak zászlói	9
3. ábra: Kutya a menhelyen	14
4. ábra: Kutya, mint családtag	17
5. ábra: A Dog Plusz Felelős Állattartók Egyesület tagjai 2011. augusztusban	22
6. ábra: Kutya bemutatók, mentett kutya rehabilitációja, kutya terápia	24
7. ábra: Az I. Fehérvári Kutyaárnyék	28
8. ábra: Kutya bemutató	31
9. ábra: Az egyesületi honlap látogatóinak száma és elemzése	33
10. ábra: A Facebook oldal látogatóinak kor és nem szerinti megoszlása.....	34
11. ábra: Gyermekek és kutya.....	41
12. ábra: Kóbor Állatvédő Egyesület honlapjának fejléce	49
13. ábra: Tetovált Állatmentők csapata egy rendezvényen	52
14. ábra: Kennel a székesfehérvári ASKA menhelyen	54
15. ábra: A környezetvédő nonprofit szervezetek száma 2005-2010.....	59
16. ábra: Az állatvédő szervezetek számának alakulása 1999 és 2008 között	60
17. ábra: Az egy nonprofit szervezetre jutó bevételek alakulása 1993 és 2008 között	61
18. ábra: A klasszikus civil szervezetek bevételeinek forrás szerinti megoszlása, 2010.....	62
19. ábra: A környezetvédelmi nonprofit szervezetek egy szervezetre jutó átlagos bevétele, 2005-2010..	63
20. ábra: A vizsgált szervezetek megoszlása bejegyzési év szerint	66
21. ábra: A vizsgált szervezetek fő tevékenységei.....	67

1. BEVEZETÉS

Az elmúlt két évtizedben az állattartás, és ezen belül a kutyatartás minősége jelentősen javult hazánkban, de még mindig sokat kell tenni azért, hogy felelős állatvédelemről és kutyatartási kultúráról beszélhessünk. Becslések szerint Magyarországon két millió kutya él, melyek közül több mint százezer ebrendészeti telepek, menhelyek, állatvédő szervezetek gondozásában van, vagy az utcákon kóborol.

Mahatma Gandhi indiai jogász és politikus szavait idézve: *„Egy nemzet nagysága és erkölcsi fejlettsége híven tükröződik abban, ahogyan az állatokkal bánt.”* Sajnos Magyarország kutyatartási kultúrája nagyon elmaradott, melynek számos múltban gyökerező oka van, de remélhetőleg az elkövetkező évtizedekben olyan változások következnek, amelyekkel komoly fejlődés érhető el.

De vajon miért ennyire elkeserítő a helyzet? Miért nem tud az állatvédelem és a kutyatartási kultúra olyan mértékű fejlődést produkálni, melyet a jelen kor elvárásai megkövetelnek?

Az elmúlt néhány évben egyre több szakember és szervezet tette fel ezeket a kérdéseket – többek a Dog Plusz Felelős Állattartók Egyesülete is, melynek elnöke vagyok – így elindult egy olyan folyamat, mellyel hosszútávon biztosítható az állatvédelem és ez által a kutyatartási kultúra fejlődése is.

Dolgozatom egyik célja bemutatni, hogy az állatvédelemmel foglalkozó nonprofit szervezetek milyen tevékenységeket végeznek, milyen nehézségekkel küzdenek működésük során és milyen lehetőségeik vannak a fejlődésre, illetve a finanszírozási problémáik megoldására. Dolgozatom másik célja, a kutyatartási kultúra fejlődésének előmozdításához szükséges feladatok meghatározása.

Első felvetésem az, hogy az állatvédelmi tevékenységek és a kutyatartási kultúra fejlődése csak akkor lehetséges, ha az állam a jelenleginél nagyobb szerepet vállal a területet érintő kérdésekben, a jogszabályok és rendeletek betartatásában, valamint a finanszírozási nehézségek megoldásában.

Második felvetésem szerint az állatvédelemmel, és ezen belül kutyákkal foglalkozó nonprofit szervezetek fejlődése csak akkor lehetséges, ha kizárólag komoly szakmai háttérrel és felkészültséggel rendelkező, hozzáértő emberek irányítása alatt működnek.

Kutatásom ezt a két hipotézist igyekszik vizsgálni és bizonyítani hét fejezetben.

A második fejezet rövid történeti áttekintésben ismerteti a tudatos állatvédelem kialakulását és fejlődését, a hazai állatvédelem történetét, valamint a jogszabályi háttér fejlődését Magyarországon.

A harmadik fejezet néhány európai ország kutyatartási kultúráját mutatja be, illetve hazánk helyzetét szemlélteti a többi országhoz képest.

A negyedik fejezet a Dog Plusz Felelős Állattartók Egyesületének történetén keresztül mutatja be a nonprofit szervezetek megalakulásának menetét és nehézségeit, érintve a jogszabályi feltételeket is.

Az ötödik fejezet az egyesület működéséről szól, bemutatva a működési és finanszírozási nehézségeket, valamint a 2011-es és a 2012-es évben elért eredményeket.

A hatodik fejezet az egyesület társszervezeteinek bemutatásával szemlélteti az állatvédelemmel foglalkozó szervezetek sokféleségét és differenciáltságát.

A hetedik fejezetben a szekunder kutatás, valamint a saját vizsgálatom eredményeinek elemzése található. A szekunder kutatás keretében a Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján vizsgálom a nonprofit szektort és ezen belül a környezetvédelemmel és állatvédelemmel foglalkozó szervezeteket. A saját vizsgálat során az állatvédelemmel és kutyatartási kultúrával kapcsolatos, általam összeállított kérdőív eredményeit értékelem.

A nyolcadik fejezet összefoglalja az eredményeket, javaslatokat ad a fejlődéshez és felvet olyan új témákat, melyeket nem vizsgáltam és melyek egy későbbi kutatás alapjai lehetnek.

Kutatásom legfőbb motivációja, hogy felvázoljam az állatvédelemmel foglalkozó szervezetek működési és finanszírozási nehézségeit, megoldásuk lehetséges módozatait és eredményeimmel hozzájárulhassak az állatvédelem és a kutyatartási kultúra fejlődéséhez hazánkban.

2. AZ ÁLLATVÉDELEM TÖRTÉNETE ÉS A JOGI HÁTTÉR FEJLŐDÉSE

2.1. A TUDATOS ÁLLATVÉDELEM KIALAKULÁSA

Az állatvédelem, az állatok tisztelete az emberi kultúra része, amióta az állatok az emberek szolgálatában állnak. Már az őskorban is kialakult az állatok iránti tisztelet, hiszen a közösség léte és fennmaradása az elejthető állatoktól nagyban függött. Ez a tisztelet az idők során több formában jelent meg, ilyenek a totemizmus, az animizmus és a teizmus. A totemizmus lényege, hogy egy állatfajt (totem) egy adott embercsoport önmaga szimbólumának tart, ezt az állatot különböző szertartások övezik és tiltott az elejtése és elfogyasztása is. Az animizmus (anima=lélek) tulajdonképpen egy megelevenítő gondolkodásmód, amely minden tárgynak, jelenségnek lelket tulajdonít, így az állatoknak is. A teizmus is megjelent az őskorban, az isteneknek állatokat áldoztak fel, illetve rituális vadfogyasztással jelezték hitüket.

Az állatok domesztikációja (házasítása) során az emberek hamar felismerték azt is, hogy meg kell óvniuk a számukra értéket jelentő állatokat, kialakult az irántuk érzett felelősségtudat. Elsőként Babilóniában, Asszíriában, Perzsiában jelent meg az állatok védelmének kezdetleges szabályozása, illetve az Ótestamentumban is találhatunk utalást az emberek és állatok kapcsolatára. Kezdetben azonban az állatokat nem fogadták el érző lényként, hanem gazdasági értéként kezelték és ehhez kapcsolódott a bizonyos mértékű védelmi tevékenység is. Később egyes vallásokban megjelentek a szentként tisztelt állatok, például a hinduizmusban valamint a monoteista kultúrkörben is. A hinduizmus egy ma is létező vallás, melyben több szent állatot is istenként tisztelnek, a tehén mellett, - a hollót, a papagájt, a kutyát, a tigrist és a teknőst is isteni megtestesülésnek tekintik. A monoteizmuson (egyistenhit) belül például a zsidó vallásban jelenik meg a sertés fogyasztásának tilalma.

A több évszázados fejlődés során a kereskedelem nemzetközivé válásával különböző egyezmények alakultak ki az állatok védelmével, ellátásával kapcsolatban, melyek első sorban állategészségügyi előírásokra és szabályozásokra korlátozódtak. Az állatvédelem érzelmi alapú megközelítése csupán pár évszázados múltra tekint vissza, legelsőként Angliában és Németországban alakult ki olyan szabályozás, melynek legfőbb célja az állatokkal való kíméletlen bánásmód mérséklése vagy megakadályozása, valamint az állatfajok fennmaradásának, illetve alapvetően szükséges életfeltételeinek biztosítása volt. Az első

álltavédő egyesület 1824-ben alakult meg Nagy-Britanniában és itt született meg az első állatvédelmi törvény is 1876-ban. Ezt követően több hasonló szervezet is létrejött és megkezdődött a tudatos állatvédelem elterjedése.

Az 1960-as években megjelenő környezetvédelmi mozgalmak munkásságával az állatvédelemben is új irányvonal alakult ki, az addigi általános szabályokon túl olyan témák kerültek előtérbe, - például a felelős állattartás, az állatkínzás tilalma, a tulajdonosok állatgyógyítási kötelezettsége, a kíméletes szállítás és vágás, az állatkísérletek szabályozása, stb. - melyek a mai napig az állatvédelmi normák alapjainak tekinthetők.

2.2. AZ ÁLLATVÉDELEM FEJLŐDÉSE MAGYARORSZÁGON

Ahogy az időről időre megjelenő régi feljegyzésekben is olvasható, a magyarok már a kezdetektől nagy becsben tartották állataikat.

*"Lovon járt, lovon harcolt, lovon élt az ősmagyar, de ott volt mellette a kutyája is. Ha a lova elkísérte végig az életén, és vele együtt belekerült a sírjába, a kutya is ott volt mellette, híven kitartva egészen haláláig."*¹

1. ábra: Ósmagyar lovas íjász
Forrás: <http://tudasbazis.sulinet.hu>

A magyar nép vándorló életmódjához hozzátartozott az állattenyésztés szükségessége, hiszen az állat volt az az érték, melyet magukkal tudtak vinni, illetve el tudtak adni. Mindezek feltétele volt a megfelelően ápolt és jól tartott jószág, tehát már ekkor megjelent az állatokkal való megfelelő bánásmód szükségessége. Az 1300-as években a pálos rendi

szerzetesek már tudatos állatápoló és gyógyító tevékenységet is folytattak, majd a XV. században Garai László nádor nevét kell megemlíteni, akit „az állatok patrónusának” is nevezték. A XVII. században Balassi Bálint Zólyom megyében „állatvédő egyesületet” alapított, majd II. Károly 1729-es rendeletének 22. cikkelye tilalmi időket jelölt ki szarvas és őz vadászatára: „...*habár a vadászat és a madarászat szabadsága a nemesek és földesurak részére épen megmarad, szaporodás idején mégis... a vadászatot és a madarászatot gyakorolni nem szabad.*” 1787-ben megalakult az Állatorvosi Főiskola Budapesten elsőként Európában. 1790-ben II. Lipót dekrétumot adott ki az erdők védelméről, mely tartalmazott állatvédelmi elemeket is. Almási Balogh Pál orvos 1845 alapította meg az első állatvédő egyesületet hazánkban. Az 1872-ben megjelent vadászati törvény, majd az 1874-ben megjelent állategészségügyi törvény megfelelő alapot teremtettek a tudatos állatvédelem kialakulásának Magyarországon.

A Hermann Ottó által 1882-ben alapított állatvédő egyesület részei az Országos Ornitológiai Központ és az Országos Állatvédő Egyesület voltak. Ezek egyesülésével 1908-ban megalakult a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetsége, mely az 1944-es felbomlásig működött. Ebben az időszakban az állatvédelem magas színvonalon zajlott hazánkban. 1909 és 1944 között jelent meg az Állatvédelem című folyóirat, mely példaértékű volt akkoriban. 1890-től folyamatosan léptek hatályba a különböző FM rendeletek, melyek az állatokkal való bánásmód szabályait igyekeztek lefektetni. A 37.485/1890-es rendelet a vágóhídi kegyetlenkedések ellen, a 31.060-as rendelet az állatkínzó állatszállítás ellen szól, míg a 24.655/1901-es rendelet a különböző fajok megóvását igyekezett biztosítani. 1905-ben az Országos Állatvédő Egyesület kiadásában megjelent K. Nagy Sándor: Állatvédők törvénykönyve című könyve, mely részletesen leírja a különböző állatokkal való bánásmód szabályait, illetve külön részt szentel a kutya és az ember kapcsolatának részletezésére, valamint a veszettség elleni védekezés leírására. Az 1939-es év sorsforduló volt a magyar természetvédelem történetében, hiszen az Országos Természetvédelmi Tanács kijelölte hazánk első védett területét, a Debreceni Nagyerdőt.

A II. világháborút követően Magyarországon a többi vesztes államhoz hasonlóan az állatvédelem háttérbe szorult. Mivel a fasiszták drasztikus állatvédők voltak, az állatvédelmet összemosták a fasiszmus eszméjével. Később, a kommunista nagyüzemi állattartás és iparszerű termelés megindulása akadályozta az állatvédelem fejlődését, hiszen ez az agrárlobby érdekeivel ellentétes volt. Azonban 1967-ben Gróf Károlyi Mihályné néhány lel-

¹ <http://kutya.hu/Cikk.aspx?id=4114>

kes aktivistát maga köré szervezve megújította az Országos Állatvédő Egyesületet, de több évnek kellett eltelnie, hogy létjogosultságot szerezzen az alapító, Herman Ottó eszméinek. Az akkori Földművelésügyi Minisztérium és az állam is jelentős támogatást adott a szervezet működéséhez. Az egyesület az Állatvédelmi Világszövetség tagjaként a kezdetektől fogva szorgalmazta az állatvédelmi törvény megalkotását, melyre azonban csak a rendszerváltást követően került sor. Az Országos Állatvédő Egyesület különböző érdekellentétek miatt megszűnt, de a jogutódja, a Herman Ottó Országos Természet és Állatvédő Egyesület 1984-től kezdve napjainkig működik.

A rendszerváltás után egyre több állatvédő szervezet jelent meg, de a jogi szabályozás és az állami szerepvállalás hiányosságai, valamint a megfelelő szaktudás hiánya miatt az állatvédelem nagyon lassan fejlődik hazánkban. A tényleges jogi szabályozás a kilencvenes évek közepén kezdődött meg.

2.3. AZ ÁLLATVÉDELEM JOGI SZABÁLYOZÁSA A RENDSZERVÁLTÁSTÓL NAPJAINKIG

Mit jelent az, hogy állatvédelem? Vannak-e az állatoknak jogaik? Megfelelőek-e Magyarországon az állatvédelmet szabályozó törvények és rendeletek? Néhány olyan kérdés, melyek tisztázása nagyon fontos, mielőtt az állatvédelem jogi szabályozása részletezésre kerül.

Az állatvédelem tulajdonképpen olyan érzelmi, társadalmi, etikai, gazdasági, közegészségügyi és politikai kérdés, mely soha nem egyetlen egyedről szól. Érzelmi vonatkozása egyértelműsége mellett, meg kell említeni társadalmi vonatkozását. Kutatások kimutatták, hogy ha például, egy családban bántalmazzák a háziállatot, nagy a valószínűsége, hogy ott családon belüli erőszak is jelen van, illetve a sorozatgyilkosok esetében is bizonyított, hogy nagy részük gyermekkorban állatokat kínozott. Gazdasági vonatkozásában a haszonállatokkal való megfelelő bánásmód örök téma, példaként említem a néhány éve zajlott „*libatömés ügyet*”, mely nagy port kavart. Az állatvédelemnek politikai vonatkozásai is lehetnek, amikor egyes pártok másképpen értelmeznék egy-egy jelképet, ilyen volt például 2005-ben a „*turulmadár ügy*” Budapesten.

Fontos tisztáznunk azt is, hogy az állatoknak vannak-e jogaik? Mivel jogalanynak azok a személyek tekinthetők, akiknek jogaik és kötelezettségeik vannak, akik önálló félként léphetnek fel egy jogviszonyban vagy jogügyletben, valamint akik képesek felelni cselekedeteikért, ezért a válasz: nem, az állatoknak nincsenek jogaik, azonban az állatok tulajdonosainak vannak az állatokkal kapcsolatban kötelezettségeik.

Lényeges kérdés, hogy vajon megfelelő-e az állatvédelem jogi szabályozása hazánkban? Annak ellenére, hogy sok kritika éri ezt a területet, a törvények, rendeletek és szabályok megfelelnek a mai kor elvárásainak és az uniós jogharmonizációnak is. A problémát a törvények és szabályok betartásának és betartatásának hiányossága okozza, melyet egy későbbi fejezetben részletesen ki fogok fejteni.

A jelenleg is hatályos állatvédelmi törvény Magyarországon az 1998. évi XXVIII. törvény az állatok védelméről és kíméletéről, melynek megszületéséhez két évtizedre volt szükség. Elsőként a Herman Ottó Országos Állat- és Természetvédő Egyesület készített egy törvénytervezetet 1987-ben, melynek alapján a Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Minisztérium 1991-re törvényjavaslatot dolgozott ki, de ez a tervezet nem került az Országgyűlés elé. A kilencvenes évek közepén az állatvédő szervezetek a média segítségével felismertették a döntéshozókkal egy releváns állatvédelmi törvény megalkotásának szükségességét. Így született meg a jelenleg is hatályos állatvédelmi törvényünk, mely keretszabályokat tartalmaz. A részleteket különböző kormányrendeletek és miniszteri rendeletek szabályozzák, de ezek mellett fontosak a különböző uniós rendeletek is. Az *1. táblázatban* bemutatásra kerülnek az állatvédelem szabályozását szolgáló hatályos szabályok és rendeletek.

Az *1. táblázat* alapján is megállapítható, hogy az állatvédelem szabályozása hazánkban megfelelő, hiszen a kedvtelésből tartott állatokra vonatkozó szabályoktól kezdve, az állatkísérleteken át, a haszonállatokkal kapcsolatos szabályokig minden lényeges problémakört érint.

A kutyatartási kultúra és az állatvédelem szempontjából kiemelten lényeges a gyepmesteri telepek jogi szabályozásának kérdése is. Az 1998. évi XXVIII. törvényben a gyepmesteri tevékenység különböző keretszabályai találhatók. A részletszabályokat az Állategészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló 41/1997. (V. 28.) FM rendelet 5. számú függeléke *„Állati hulladékgyűjtők, hulladéktemetők, hulladékemésztő vermek, kedvtelésből tartott állatok kegyeleti temetője létesítésének állategészségügyi feltételei”* című rendelet tartalmazza. A gyepmesteri telepek helyzete, a jogszabályi előírásoknak való megfelelésük hazánkban egy olyan téma, mely folyamatosan kérdéseket vet fel. Dolgozatom egy későbbi fejezetében elemezni fogom a gyepmesteri telepekkel és tevékenységeikkel kapcsolatos legfontosabb problémákat, illetve a fejlődési lehetőségeket is.

1. táblázat: Állatvédelmet szabályozó törvények és rendeletek Magyarországon

Európai Unió rendeletei
A Tanács 411/98/EK rendelete a nyolc órát meghaladó állatszállításra használt szállítóeszközök esetében alkalmazandó további állatvédelmi szabályokról
A Tanács 2005/1/EK rendelete (2004. december 22.) az állatoknak a szállítás és a kapcsolódó műveletek közbeni védelméről
A Tanács 1099/2009/EK rendelete (2009. szeptember 24.) az állatok leölésük során való védelméről
Magyarországi törvények és rendeletek
1998. évi XVIII. törvény az állatok védelméről és kíméletéről
243/1998. (XII. 31.) Korm. rendelet az állatkísérletek végzéséről és a kísérleti állatok tartásáról
244/1998. (XII. 31.) Korm. rendelet az állatvédelmi bírságról
245/1998. (XII. 31.) Korm. rendelet a települési önkormányzat jegyzőjének az állatok védelmével, valamint az állatok nyilvántartásával kapcsolatos egyes feladat- és hatásköreiről
334/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet az állatvédelmi hatóság kijelöléséről
348/2006. (XII. 23.) Korm. R a védett állatfajok védelmére, tartására, hasznosítására és bemutatására vonatkozó részletes szabályokról
41/2010.(II.26.) Korm. rendelet a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról
8/1999. (VIII. 13.) KöM-FVM-NKÖM-BM együttes rendelet a veszélyes állatokról és tartásuk engedélyezésének részletes szabályairól
9/1999. (I. 27.) FVM R. a vágóállatok levágásának és leölésének állatvédelmi szabályairól
10/1999. (I. 27.) FVM R. az Állatvédelmi Tanácsadó Testületről
32/1999. (III. 31.) FVM rendelet a mezőgazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályairól
36/1999. (IV. 2.) FVM-KöM-GM együttes rendelet a kísérleti állatok tenyésztésének (szaporításának), tartásának, szállításának és forgalomba hozatalának szabályairól
3/2001.(II.23.) KöM-FVM-NKÖM-BM együttes rendelet az állatkert és az állatotthon létesítésének, működésének és fenntartásának részletes szabályairól
147/2004. (X. 1.) FVM rendelet a kedvtelésből tartott állatok nem kereskedelmi célú mozgásának állat-egészségügyi szabályairól
88/2008. (VII. 18.) FVM rendelet az állatoknak a szállítás és a kapcsolódó műveletek közbeni védelmére vonatkozó 1/2005/EK rendelet végrehajtásáról

Forrás: <http://net.jogtar.hu/>

Összefoglalva, hazánkban az állatvédelem jogi szabályozása, elméletét tekintve magas színvonalú, de vajon mennyi időre van szükség ahhoz, hogy a gyakorlatban is működőképes legyen? Erre a kérdésre is próbálok választ találni kutatásom során.

3. NEMZETKÖZI KITEKINTÉS – ÁLLATVÉDELEM ÉS KUTYATARTÁS EURÓPÁBAN

A WHO (World Health Organization) felmérése szerint világszerte 200 millió kóbor kutya van és évente 55 ezer ember halálozik el a kutyák által terjesztett veszettségben. Ezek nagy része, 95 százaléka Ázsiában és Afrikában történik. ²

Más kutatások 5-600 millió kóbor kutyáról szólnak, mely jól tükrözi a kutyapopuláció nagyságának nehéz meghatározását, mivel legtöbbször becsléseken alapul.

Az európai helyzetet vizsgálva, az Európai Unióban egy 2004-es felmérés szerint összesen 191 millió kedvtelésből tartott állat él, melyekből 60 millió macska és 56 millió kutya.

2. ábra: Európai Unió országainak zászlói

Forrás: <http://www.sikerado.hu>

A 2. táblázat az egyes országokban tartott kutyák számát mutatja be, mely alapján elmondható, hogy a legkevesebb kutya Írországon él, számuk 0,3 millió, a legtöbb kutya pedig Franciaországban, számuk 9,9 millió. Magyarországon a kutatás szerint 1,8 millió kutya van, mely az európai populáció 3,2 százalékát jelenti.

Az állatvédelem és kutyatartás nemzetközi helyzetét a táblázatban az egyes európai országokban élő kutyák számának a népességhez viszonyított arányával szemléltetem.

A száz főre jutó kutyák számának tekintetében a legkisebb arányt Dánia érte el, ami azt jelenti, hogy 100 főre jut egy kutya. A többi ország közül 10 kutya alatti eredményt mutat Finnország, Írország, Németország és Spanyolország. A legrosszabb az arány Romániában és Belgiumban, ahol 100 főre 24, illetve 23 kutya jut.

² http://www.pearltrees.com/#/N-play=1&N-s=1_4563452&N-f=1_4563452&N-u=1_463419&N-p=37589370&N-fa=3893009

Azonban ezekkel a számokkal nem határozhatjuk meg egy adott ország kutyatartási kultúrájának színvonalát, hiszen például Belgiumban magas színvonalú, míg Romániában alacsony színvonalú a kutyatartási kultúra, a 100 főre jutó kutyák száma pedig közel azonos.

2. táblázat: Kutyák száma Európa egyes országaiban

KUTYÁK SZÁMA EURÓPA EGYES ORSZÁGAIBAN			
Ország	Kutyák száma (millió db)	Népesség szám (millió fő)	Száz főre jutó kutyák száma
<i>Ausztria</i>	1,6	8,3	19
<i>Belgium</i>	2,4	10,4	23
<i>Csehország</i>	1,5	10,2	15
<i>Dánia</i>	0,7	54,2	1
<i>Egyesült Királyság</i>	9,2	60,2	15
<i>Finnország</i>	0,5	5,3	9
<i>Franciaország</i>	9,9	62,8	16
<i>Hollandia</i>	3,1	16,6	19
<i>Írország</i>	0,3	4,2	7
<i>Lengyelország</i>	4,9	38,5	13
<i>Magyarország</i>	1,8	10	18
<i>Németország</i>	7,5	82,2	9
<i>Olaszország</i>	6,7	59,1	11
<i>Portugália</i>	1	10,5	10
<i>Románia</i>	5,1	21,6	24
<i>Spanyolország</i>	3,3	43,7	8
<i>Svédország</i>	1,6	9	18
<i>Szlovákia</i>	0,6	5,3	11

Forrás: Evaluation of the EU Policy on Animal Welfare and Possible Policy Options for the Future

3.1. A KUTYAPOPOPULÁCIÓ NAGYSÁGA, A KÓBOR KUTYÁK ÉS MENHELYEK HELYZETE, KUTYATARTÁSI KULTÚRA EURÓPA EGYES ORSZÁGAIBAN

A WSPA (Word Society for the Protection of Animals) és az RSPCA International (Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals International) 2006-2007-ben egy átfogó kutatást végzett a kóbor kutyákról és macskákról Európában, melynek eredményeiből Louisa Tasker *Stray Animal Control Practices (Europe)* címmel tanulmányt készített. A 34 szervezet és 30 ország részvételével készített tanulmány legfőbb céljai a következők voltak:

- a kóbor kutyák és macskák ellenőrzési módozataink dokumentálása,
- az ellenőrzésekhez használt dokumentumok frissítése,
- néhány olyan módszer bemutatása, melynek segítségével egyes országokban sikeresen csökkentették a kóbor állatok számát.³

Nagyon fontos szempont a „*Carrying Capacity*”, azaz egy adott terület teherbírásának figyelembe vétele egyes fajok esetében. Ez a kutya populáció kívánatos méretének meghatározásánál az étel, a víz és a menhelyek megfelelő számának, mint szükséges erőforrásoknak a rendelkezésre állását jelenti.⁴

A tanulmány során vizsgálták az állatvédelemmel és a kutya-, illetve macskatartással, tenyésztéssel kapcsolatos jogi szabályozást, a kutyák és macskák nyilvántartásának módszereit, a különböző engedélyek szükségességét, a kutya és a macska populáció nagyságát és változását, a kóbor állatok számát és változásának mértékét, a menhelyek számát, a támogatott ivartalanítás mértékét, az állatok végleges altatásának szabályait, az állattartók képzését, valamint a kóbor állatok ellenőrzés alatt tartásának módszereit.

A kutatás során megállapítást nyert, hogy az állatvédelem jogi szabályozása a vizsgált országok 87 százalékában megfelelő, de csak az országok 42 százalékában van szabályokhoz kötve az állattartás. Az országok közül kiemelendő Svájc, ahol nagyon szigorúan szabályozzák a kutyatartást: kizárólag 16 év feletti személy lehet kutyatulajdonos, valamint 2007-től minden kutyatulajdonosnak kötelező elvégezni egy elméleti és gyakorlati tanfolyamot a kutyák viselkedéséről és kiképzéséről. Svájc példáját „*best practice*”-ként tekinthetjük és a többi országban is hasonló szabályozásokra lenne szükség, hogy egyre magasabb színvonalú legyen a kutyatartási kultúra. A kutya- és macskatenyésztés, valamint eladás az országok 50 százalékában szabályozott, azonban a kóbor állatok befogása a 70 százalékukban nincs megfelelően szabályozva. A kóbor kutyák számát illetően több ország is azt nyilatkozta, hogy náluk nincs kóbor kutya, ilyenek például: Finnország, Hollandia, Belgium, Dánia, Németország, Svédország, Svájc és Norvégia. Az egyes országokban található kutya populáció nagyságának meghatározásánál kiderült, hogy egyetlen országban sincs központi nyilvántartás, az adatok különböző felmérésekből származnak és becsléseken alapulnak. Ezt jól tükrözi az is, hogy az 3. táblázatban más adatok szerepel-

³http://www.fao.org/fileadmin/user_upload/animalwelfare/WSPA_RSPCA%20International%20stray%20control%20practices%20in%20Europe%202006_2007.pdf

⁴ http://www.dogresearch.nl/nederlands/DR_Dutch-Straydogs.pdf

nek az egyes országokban található kutya populációjának nagyságáról, mint a 2. táblázatban, annak ellenére, hogy csupán 2 év különbség van az adatfelvételek között.

3. táblázat: Kutyapopuláció, kóbor kutyák és menhelyek Európa egyes országában

ORSZÁG	KUTYÁK SZÁMA	TREND	KÓBOR KUTYÁK SZÁMA	TREND	GAZDÁTLAN KUTYÁK EREDETE				MENHE- LYEK
					Elveszett	Kóborló	Kidobott	Egyéb	
<i>Belgium</i>	1,6 millió	növekvő	0	állandó					60
<i>Csehország</i>	1 millió	növekvő	ismeretlen	állandó	40	40	20		115
<i>Dánia</i>	600 ezer	állandó	0	állandó					nincs adat
<i>Egyesült Kir.</i>	6,8 millió	csökkenő	105 ezer	csökkenő					nincs adat
<i>Finnország</i>	550 ezer	növekvő	0	állandó	90	5	5		200
<i>Hollandia</i>	1,8 millió	növekvő	0	állandó	75		25		100
<i>Lengyelország</i>	6,5 millió	növekvő	75 ezer	állandó					142
<i>Magyarország</i>	2 millió	növekvő	ismeretlen	állandó	5	10	50	35	60
<i>Németország</i>	5,3 millió	növekvő	0	állandó	20	5	65		nincs adat
<i>Norvégia</i>	414 ezer	növekvő	0	állandó					30
<i>Olaszország</i>	2,8 millió	állandó	ismeretlen	állandó					nincs adat
<i>Szlovénia</i>	260 ezer	nincs adat	ismeretlen	nincs adat					11
<i>Svédország</i>	950 ezer	növekvő	0	állandó					200
<i>Svájc</i>	480 ezer	növekvő	0	állandó					284

Forrás: Stray Animal Control Practices (Europe) – A report into the strategies for controlling stray dog and cat populations adopted in thirty-one countries(2007)

A 3. táblázat a kutyapopuláció nagyságát, változást, a kóbor kutyák számát és változását, valamint a menhelyek számát mutatja be. A kutyapopuláció nagyságáról megállapítható, hogy az országok nagy részében növekvő és csak egy országban, az Egyesült Királyságban csökkenő. Az előzőekben már említést tettem arról, hogy több országban nincs kóbor kutya, mely a fejlett kutyatartási kultúrának, valamint a magas színvonalon működő állatvédelemnek köszönhető. Megfigyelhető a táblázatban, hogy ezekben az országokban az átlagosnál több menhely is működik. A kutatás során fény derült arra is, hogy a kóbor kutyák száma Lengyelország kivételével kizárólag becsléseken alapul. A kóbor kutyák száma az országok nagy részében állandó. A menhelyeken, állatvédő szervezetek gondozásában lévő kutyák eredetének vizsgálatakor négy kategóriát állapítottak meg: elveszett, kóborló, kidobott, egyéb (soha nem volt gazdája). A táblázatban látható, hogy azokban az országokban, ahol erre a kérdésre vonatkozóan volt adat, nagy arányt képviselnek az elveszett kutyák. Németország és Magyarország esetében a legnagyobb arányt a kidobott kutyák képviselik. Ami viszont elszomorító, hogy kizárólag Magyarország nyilatkozott úgy, hogy a menhelyeken lévő kutyák 35 százalékának soha nem volt gazdája. A menhelyek számát illetően, azokban az országok, ahol magas színvonalú az állattartási kultúra, sokkal

több menhely van, míg a kutyapopuláció nagysága sokkal kisebb, mint máshol (például Finnország, Svédország, Svájc).

4. táblázat: A kóbor kutyák ellenőrzés alatt tartásának módszerei

	Ország	Jogi szabályozás	Nyilvántartás	Kóbor kutyák befogása, elhelyezése	Támogatott ivartalanítás/ kutyatartók képzése
Nincs kóbor kutya	Belgium Dánia Finnország Németország Hollandia Norvégia Svédország Svájc	Megfelelő jogi szabályozás, betartatás helyi hatóságok által.	Kötelező mikrochip vagy tetoválás (kivéve Norvég és Finn), évente megújítandó engedély (kivéve Svéd)	Állatmenhelyeken történik. Kooperáció az állatvédők és az önkormányzatok közt. Németország kivételével a nem örökbe adott kutyákat meghatározott idő után elaltatják.	Legtöbb országra nem jellemző az ivartalanítás, mivel a tulajdonosok felelősen gondolkodnak. Az állattartói képzés magas színvonalú.
Kevés kóbor kutya	Szlovénia	Jogi szabályozás fokozatos megújítása.	Kötelező mikrochip, központi nyilvántartás.	Állatmenhelyeken és állatorvosok által történik. Kooperáció az állatvédők, az önkormányzatok és az állatorvosok közt. A nem örökbe adható kutyákat elaltatják.	Évente kétszer önkormányzati ivartalanítási akció. Állattartói képzés az állatvédők és a Kennel Klub támogatásával.
Javuló helyzet	Egyesült Királyság Írország	Megfelelő jogi szabályozás.	Nem kötelező.	Helyi ebrendész és állatmenhely végzi. Kooperáció jó közöttük. Kiterjedt állatvédő szervezeti hálózat.	Állatvédők és helyi ebrendészetek által támogatott ivartalanítási akciók. Jó állattartói képzési programok.
Problémás helyzet	Bosznia-Bulgária Észtország Horvátország Csehország Magyarország Görögország Olaszország Litvánia Málta Lengyelország Portugália Szerbia Spanyolország	Megfelelő jogi szabályozás az állatvédelemben, betartatás hiányos, nincs megfelelő szabályozás a tenyésztés és állattartás területén.	Kötelező nyilvántartási rendszer, de nincs ellenőrizve, betartva.	Kutyabefogás a helyi gyepmester feladata. Változó számú menhely, sok, nehéz helyzetű állatvédő szervezet. Kooperáció hiánya.	Állatvédők által támogatott ivartalanítási akciók, állami és önkormányzati szerepvállalás hiánya. Magyarország kivételével jó állattartói képzés.
Romló helyzet	Albánia Fehéroroszország Ukrajna	Nincs vagy nagyon korlátozott a jogi szabályozás.	Nincs meghatározott nyilvántartás rendszer.	A kutyák nagy részét leölik. Kevés menhely van.	Nagyon kevés.

Forrás: Stray Animal Control Practices (Europe) – A report into the strategies for controlling stray dog and cat populations adopted in thirty-one countries(2007)

A 4. táblázat a kóbor kutyák ellenőrzés alatt tartásának módszereit mutatja be az egyes ország-csoportokban, a jogi szabályozás, a nyilvántartás módja, a kóbor kutyák befogása és elhelyezése, a támogatott ivartalanítás és az állattartók képzése alapján.

Meg kell említeni az ún. *CNVR (Collect Neuter Vaccinate and Return)* módszert is, melynek lényege, hogy a „begyűjtött” kutyákat ivartalanítás és oltások után visszajuttatják az eredeti helyére. Azokban az országokban, ahol alkalmazzák ezt a módszert, lelassul a kóbor állatok számának, valamint a kutyapopuláció nagyságának növekedése.⁵

Az országokat öt kategóriába csoportosították a kóbor kutyák száma és helyzete alapján és ezek alapján kerülnek bemutatásra a jellemzőik. Látható, hogy Magyarország a második leggyengébb csoporthoz tartozik a törvények és jogszabályok betartásának, betartásának hiányosságai, az állatvédő szervezetek nehéz helyzete, a kooperáció hiánya, valamint az állami és önkormányzati szerepvállalás hiányosságai miatt. A legsikeresebb kutyatartási kultúrával rendelkező országok esetén, ahol nincs kóbor kutya, nagyon fontos szempontnak tartom azt, hogy Németország kivételével mindenhol végleges altatásra kerülnek azok a kutyák, melyeken bizonyos időn belül nem sikerül gazdához juttatni. Úgy gondolom, ez alapvető feltétel a kutyák túlszaporodásának megelőzésében. Az országok közül kiemelendő Szlovénia, mely az elmúlt évtizedben hatalmas fejlődésen ment keresztül, illetve Svájc és Svédország, ahol több évtizedes történelme van a kutyatartási kultúrának és állatvédelemnek. A következő fejezetben ez a három ország kerül bemutatásra, ismertetem azokat a módszereket, melyek által sikeresen és hatékonyan működhet az állatvédelem, a kóbor állatok ellenőrzés alatt tartása és széles körben elterjedhet felelős állattartói magatartás.

3. ábra: Kutyák a menhelyen

Forrás: <http://www.egyptindependent.com>

⁵ http://www.dogresearch.nl/nederlands/DR_Dutch-Straydogs.pdf

3.2. „BEST PRACTICE” – SVÉDORSZÁG, SVÁJC ÉS SZLOVÉNIA SIKEREI AZ ÁLLATVÉDELEM ÉS KUTYATARTÁSI KULTÚRA TERÜLETÉN

Svédország és Svájc több évtizedes múltra tekint vissza a felelős állattartás területén, Szlovénia pedig az elmúlt egy évtizedben ért el sikereket ezen a területen, melyek nagyban hozzájárultak a kóbor állatok számának alacsony szinten tartásához.

Svédország kutyatartás kultúrája közép-európai szemlélettel kuriózumnak tekinthető. Már 1988-tól átfogó és szigorú törvényekkel és rendeletekkel szabályozzák az állattartást, tenyésztést, eladást és állatvédelmet. Az egyedazonosítás és regisztráció 2000-től kötelező tetoválással vagy mikrochippelel minden négy hónaposnál idősebb kutyánál. Az országban 950 ezer kutya van, melynek 90 százaléka fajtatiszta és hivatalos tenyésztőnél vásárolták. A kutyák nagyon drágák Svédországban és komoly pénzügyi befektetést jelentenek a tulajdonos számára. A kutyatartók inkább vidéken laknak, mint nagyvárosokban és kizárólag társként, családtagként tekintenek kutyájukra, ezért a kutyák társadalmi pozíciója nagyon magas. Nagyon ritka, hogy egynél több kutyát tartanak és soha nem „dobják ki” őket. Ha valamiért a tulajdonos nem tud tovább gondoskodni a kutyájáról, egyenesen a menhelyre viszi. Svédországban körülbelül 200 menhely van az egész országot átszövő hálózattal. Az elveszett kutyák 90 százaléka 24 órán belül visszakerül tulajdonosához. Az ivartalanítás egyáltalán nem elterjedt, mivel igazából szükség sincs rá a gazdák felelős gondolkodása miatt. A kutyatartói képzés magas színvonalú, a jogi szabályozástól kezdve, a kutyák magatartásán át, az egyes fajták jellemző tulajdonságáig mindent magába foglal.

Közép-Európában Svájc tekinthető a legfejlettebb kutyatartási kultúrával rendelkező országnak, 1971 óta áll az állatvédelem és állattartás jogi szabályozás alatt. A kutyatenyésztés és kutyatartás nagyon szigorúan szabályozott, de kantononként változó. A mikrochip és a regisztráció kötelező, valamint ebadót is kell fizetni. Svájcban 480 ezer kutya van, melynek 75 százaléka fajtatiszta, a kan kutyák egyharmada, a szukák fele van ivartalanítva. Nem kötelező a veszettség elleni oltás. Sok menhely van, az elveszett kutyák 80 százaléka visszakerül a gazdájához. Ha nem sikerül gazdához juttatni a kutyát, engedélyezett a végleges altatás. A kutyatartói képzés magas színvonalú és kiterjedt ismeretanyagot biztosít, 2007 óta kötelező elvégezni minden kutyatartónak egy tanfolyamot, mely feljogosítja a kutyatartásra.

Szlovénia az elmúlt másfél évtizedben óriási fejlődésen ment át. Az állattartás a kilencvenes évek közepe óta áll jogi szabályozás alatt. A mikrochip és regisztráció kötelező minden 2003. január 1. után született kutyának és ingyenesen ültetik be az első veszettség

oltás alkalmával. A menhelyek szabályozása 2002 óta szigorúan meghatározza a feladataikat, gondoskodniuk kell a kutyák befogásáról és elhelyezéséről 30 napig, utána van lehetőség végleges altatásra. A bekerülő kutyákat 24 órán belül állatorvosnak kell megvizsgálni, parazita mentesíteni és oltani kell. Az elveszett és megtalált kutyák után a tulajdonos 15 euró díjat fizet naponta és az állatorvosi költségeket is meg kell fizetnie. Az ivartalanítás nagyon drága Szlovéniában (kb. 200 euró), de az önkormányzatok évente kétszer szerveznek ivartalanítási akciót, amikor nagyon kedvezményes áron lehet a kutyákat ivartalanítani. Emellett az állatorvosok mobil klinikákkal járják az országot és oltják, chippezik, ivartalanítják a kutyákat. Az állattartók képzését az állatvédő szervezetek végzik, de csak kis szerepük van a felelős állattartásra nevelésben. Ezen a területen a menhelyek sokkal nagyobb szerepet töltenek be Szlovéniában, hiszen jó tanácsokkal látják el a gazdákat, amikor hazavisznek vagy örökbe fogadnak egy kutyát.

3.3. ÁLLATVÉDELEM ÉS KUTYATARTÁS AUSZTRIÁBAN – INTERJÚ CAROL BYERS-SZEL, AZ ANIMAL CARE AUSTRIA VEZETŐJÉVEL

Az Animal Care Austria egy 2006 óta működő osztrák állatvédő alapítvány, mellyel 2008 óta vagyok kapcsolatban. Ausztriában, Magyarországon és Romániában megmentett kutyák örökbe adásával foglalkoznak. Az alapítvány vezetőjét Carol Byers-t, aki egy USA-ból származó operaénekesnő, kérdeztem meg az ausztriai és a magyar helyzetről.

Ausztria kutyatartási kultúrájáról elmondta, hogy magas színvonalú és nincsenek kóbor kutyák. Az emberek felelősen gondolkodnak, betartják a törvényeket, chippeltetik, oltatják kutyáikat és befizetik az ebadót. A kutyákat családtagnak tekintik, sok kutyafuttató és kutyaiskola van. A kutyás sportok, mint például az agility vagy a dog dancing egyre népszerűbbek a kutyatartók körében.

Az ausztriai állatvédelem helyzetével kapcsolatban kiemelte, hogy csak a legnagyobb szervezetek, például a *Wiener Tierschutz Haus* működik állami támogatással, a sok kisebb állatvédő szervezet kizárólag magánadományokból tartja fenn magát. Sajnálatosan tartja, hogy csak a nagyobb állatvédő szervezetek számára adott támogatás adómentes és azt is, hogy náluk nincs adó 1 százalék gyűjtésére lehetőség. Így a kisebb szervezetek számára az adománygyűjtés nagyon nehéz feladat. Az állami támogatások jelentős részét is a nagy szervezetek kapják.

Carol Byers elmondta azt is, hogy legjobb tudomása szerint Ausztria, Németország és Svájc kutyatartási kultúrája a legmagasabb színvonalú Közép-Európában. Kiemelte, hogy például Ausztriában mindenhol szívesen látják a kutyákat, hotelekben, bevásárló központokban, éttermekben, és magas pozícióban vannak jelen a családok életében.

4. ábra: Kutya, mint családtag

Forrás: <http://1.bp.blogspot.com>

A magyarországi helyzetről is kifejtette véleményét, mely szerint a magyaroknak meg kellene tanulniuk felelősségteljesen gondolkodni kutyáikról. Még szigorúbb törvényekre és azok betartására lenne szükség. Véleménye szerint a legfontosabb szempont a gyermekek és fiatalok felelős állattartásra nevelése. Kihangsúlyozta, annak ellenére, hogy Ausztria és Magyarország szomszédos országok, óriási különbség van közöttük az állatvédelem és a kutyatartási kultúra tekintetében.

Svédország, Svájc, Szlovénia és Ausztria példáján láthattuk, hogy a két legfontosabb szempont a kutyatartási kultúra fejlődésében a megfelelő jogi szabályok megléte és betartása, valamint az állattartók képzése.

A következő fejezetek betekintést nyújtanak a magyarországi helyzetbe és iránymutatásokat adnak a lehetséges fejlődési irányokhoz.

4. A DOG PLUSZ FELELŐS ÁLLATTARTÓK EGYESÜLET TÖRTÉNETE ÉS BEMUTATÁSA, A CIVIL SZERVEZETEK JOGI SZABÁLYOZÁSA

4.1. AZ EGYESÜLET TÖRTÉNETE

2003 júniusában szereztem közgazdász diplomát az akkori Veszprémi Egyetem idegenforgalmi és szálloda szakán. Sajnos ebben a szakmában nem tudtam elhelyezkedni, de gyermekkori álmom valósult meg, amikor ugyanazon év szeptemberében elkezdtem kutyakiképzéssel foglalkozni. 2005-ben elvégeztem egy kutyakiképzői tanfolyamot, majd megalapítottam a Dog Plusz Kutyaiskolát, mely ma is működik. 2006-ban két kutyámmal sikeres terápiás kutyás vizsgát tettünk, majd 3 éven keresztül végeztünk kutyás terápiát az egyik székesfehérvári készségfejlesztő iskolában, ahol értelmi sérült gyermekek fejlesztését segítettük. 2007-től kezdve több állatvédő szervezet mentett kutyáinak rehabilitációjában is részt veszek.

Már a kezdetektől foglalkoztatott a kutyatartási kultúra fejlődésének kérdése és lehetőségeimhez mérten próbáltam is hozzájárulni ehhez. Kutyabemutató csoportot szerveztem a kutyaiskolába járó kutyatulajdonosok részvételével, hogy különböző rendezvényeken szemléltessük a kulturált kutyatartás leglényegesebb elemeit, valamint ismerőseim és barátaim körében próbáltam megismertetni minél több emberrel az állatvédelem, az ivartalanítás és a kutyák kiképzésének, nevelésének fontosságát.

Több éves ad-hoc jellegű ténykedés után felismertem, hogy az ilyen jellegű tevékenységek sikeres végzéséhez olyan szervezetre van szükség, mely megfelelő anyagi hátteret, valamint hivatalos formát biztosít. Így 2010-ben elérkezettnek láttam az időt egy nonprofit szervezet megalakítására és a közhasznú egyesületi forma mellett döntöttem, hiszen alapításához nincs szükség alapító vagyponra. Néhány lelkes ismerősöm, valamint családtagjaim segítségével 2011 februárjában harmadik próbálkozásra tíz taggal megalakult a Dog Plusz Felelős Állattartók Egyesülete, majd 2011. március 25-én közhasznú egyesületként jogerősen is bejegyzésre került.

Az első két próbálkozás sikertelenségének okait a következő fejezetben fejtem ki, mely a civil szervezetek megalapítását és működését szabályozó törvényekről és rendeletekről szól.

4.2. CIVIL SZERVEZETEKET SZABÁLYOZÓ TÖRVÉNYEK ÉS RENDELETEK – SZERVEZETI FORMÁK, A MEGALAKÍTÁS FELTÉTELEI ÉS NEHÉZSÉGEI

Magyarországon a civil szervezetek alapítását és működését több törvény és kormányrendelet szabályozza, a legfontosabbak a következők:

- A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény
- Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény
- A civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény
- A civil szervezetek gazdálkodása, az adománygyűjtés és a közhasznúsági egyes kérdéseiről szóló 350/2011. (XII.30.) Korm. rendelet
- A Nemzeti Együttműködési Alappal kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 5/2012. (II.16.) KIM rendelet
- A civil szervezetek bírósági eljárásokban alkalmazandó űrlapjairól szóló 11/2012. (II. 29.) KIM rendelet⁶

Jelen kutatásban a 2011. évi CLXXV. törvény egyes részeit vizsgálom, mivel ebben találhatóak az alapítás és működés feltételei, melyek dolgozatom szempontjából lényegesek.

Amikor elhatároztam, hogy nonprofit szervezetet alapítok, az első és legfontosabb kérdés az volt, hogy melyik szervezeti forma a legelőnyösebb a tevékenységeim végzéséhez. A törvény háromféle civil szervezetet határoz meg: alapítvány, egyesület, civil társaság. Ezen kívül civil jellegű szervezetek a nonprofit gazdasági társaságok és a köztestületek is. Fontos szempont volt továbbá a közhasznúság kérdése is, mely számos előnnyel jár, ugyanakkor nehezíti a bírósági bejegyeztetést. Tevékenységeim jellege és dolgozatom fő témája miatt az alapítványok és az egyesületek alapításának és működésének legfontosabb szabályait részletezem néhány mondatban, érintve a közhasznúság kérdését is.

Az alapítvány olyan célok és tevékenységek támogatását végző szervezet, mely vagyont egyesít, az egyesület pedig a tagok önszerveződő közössége egy cél érdekében, tehát személyeket is egyesít.

⁶ <http://civil.kormany.hu/jogszabalyok>

Alapítvány esetében az alapítónak kötelessége gondoskodni az alapító vagyonról. Az irányítást a kuratórium végzi, de az alapítónak nincs befolyása a működésre. Az alapítványi forma legnagyobb előnyei a széles társadalmi elfogadottság és a széles működési terület lehetősége, például egy intézmény vagy egy személy támogatására is létrejöhet. Legnagyobb hátránya, hogy a célja utólag nem módosítható.

Egyesület bármilyen célra vagy tevékenységre alapítható, amely összhangban áll az Alkotmánnyal és törvény nem tiltja. Az alapításhoz legalább 10 alapító tagra van szükség, és a tagok száma később sem csökkenhet 10 fő alá. Az egyesületi forma legfontosabb előnyei a teljes működési szabadság, a tagok döntési és javaslattevési joggal rendelkeznek az ügyekben, a célok és tevékenységek szabadon változtathatók, mindezek következtében a célok hatékonyan megvalósíthatók. A hátrányok közt megemlítenéd a demokratikus működés nehézségei, valamint a folyamatos lelkesedés fenntartása az érdektelenség elkerülése érdekében.

Tevékenységeim jellege miatt az egyesületi formát választottam, hiszen egyrészt nem rendelkezttem egy alapítvány létrehozásához szükséges vagyonnal vagy olyan emberrel, aki alapítóként támogatna, másrészt úgy gondoltam, hogy egyesületi formában hatékonyabban végezhetők a tevékenységek.

Következő kérdés a közhasznúsági státusz volt. Mivel egyesületünk ötlete még az új civiltörvény hatályba lépését megelőzően fogalmazódott meg, ezért más szabályok vonatkoztak ránk. Tapasztalt szakemberek tanácsára az egyesület bejegyzését közhasznúként kértük, a következő közhasznú tevékenységekre hivatkozva, melyek az alapszabályban is rögzítésre kerültek:

- egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, gyógyító- és rehabilitációs tevékenység,
- szociális tevékenység, családsegítés, időskorúak gondozása,
- tudományos tevékenység, kutatás,
- nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés,
- kulturális tevékenység,
- természetvédelem, állatvédelem,
- környezetvédelem,
- rehabilitációs foglalkoztatás.

A közhasznúsági státusz kérése is hozzájárult ahhoz, hogy a bíróság két alkalommal visszaküldte hiánypótlásra az alapszabályunkat, így közel egy évig húzódott az alapítás

ügye. A jelenlegi szabályozás a közhasznúság tekintetében sokkal szigorúbb, mint 2011 elején volt, de úgy gondolom, hogy a jelen kor követelményeinek maximálisan megfelel.

A közhasznúság olyan minősítési besorolás, mely által a szervezetet különböző kedvezmények illetik meg, valamint különböző kötelezettségei lesznek, például a működés nyilvánossága. A Civiltörvény 2012. január 1-én lépett hatályba, azonban azok a szervezetek, melyek ez előtt szereztek közhasznúsági státuszt, 2014. május 31-ig jogosultak a kedvezmények igénybevételére. Ha 2014. június 1-től is szeretnék megőrizni ezt a státuszt, akkor eddig az időpontig az új szabályok szerint is kérniük kell nyilvántartásba vételüket közhasznú szervezetként. Az új szabályok négy legfontosabb eleme a következő:

- 1) Magyarországon nyilvántartásba vett nonprofit szervezet.
- 2) Közfeladatot lát el, mely a létesítő okiratban is rögzítésre kerül.
- 3) Megfelelő erőforrásokkal rendelkezik, melyet két lezárt üzleti év alapján vizsgálnak. A megfelelő erőforrások meglétét háromféle módon bizonyíthatja az adott szervezet:
 - éves bevétele meghaladja az egymillió forintot vagy,
 - két év adózott eredménye nem negatív vagy,
 - a személyi jellegű ráfordítás eléri az összes ráfordítás egynegyedét.
- 4) Megfelelő társadalmi támogatottság megléte, melyet a következő módokon bizonyíthat az adott szervezet:
 - a szervezetnek felajánlott adó 1%-ok összege eléri az összes bevétel két százalékát vagy,
 - a közhasznú tevékenységre fordított költségek eléri az összes ráfordítás felét két évre számolva vagy,
 - legalább tíz önkéntes segíti a közérdekű tevékenységet tartósan a 2005. évi LXXXVIII. törvény szerint.

Véleményem szerint a Civiltörvény előbb felsorolt feltételei a közhasznúság vonatkozásában teljesen elfogadhatóak és teljesíthetőek, így csak azok a szervezetek részesülhetnek a közhasznúsággal járó kedvezményekből, melyek megfelelő társadalmi támogatottságot élveznek és komolyan veszik tevékenységük végzését.

4.3. AZ EGYESÜLET TAGJAI, CÉLJAI ÉS TEVÉKENYSÉGEI

Amikor 2010-ben elkezdtem szervezni az egyesület megalapítását egyértelművé vált számomra, hogy olyan emberekkel szeretném a tevékenységeimet folytatni, akik nem csak szeretik az állatokat, hanem valóban szeretnék tenni is céljaink megvalósulásáért, hiszen kizárólag így van értelme bármit is elkezdeni. Egyesület alapításához minimum tíz fő szükséges és ennek teljesítése nem egyszerű feladat. Egyesületünk olyan kutyatartó barátaim, ismerőseim, valamint családtagjaim részvételével alakult meg, akik elhivatottságot éreztek az állatvédelem és a kutyatartási kultúra iránt. A 2011. március 25.-i bejegyzéskor 10 tagunk volt, majd ebben az évben további 3 tag lépett be. 2012-ben szeptember 30-ig 11 új tag lépett be, valamint 2 tag lépett ki. Jelenleg 22 taggal működik egyesületünk. Tagjaink olyan kutya-, hobbi- és haszonállat tulajdonosok, akik a gyakorlatban is tesznek azért, hogy elősegítsék a felelős állattartás fejlődését. Kutyáikkal sok embernek segítenek, kutyás bemutatóinkon és saját hétköznapi életükben képviselik elveinket, így rajtuk keresztül többszöröződik egyesületünk munkájának hatása. A tagok végzettsége és tapasztalata lehetővé teszi, hogy fiatal egyesületünk is ütőképes módon valósítsa meg programját, mivel az állatszeretet mellett szakmai tapasztalatával is mindenki hozzájárul egyesületünk működésének sikeréhez. A tagok közt projektmenedzser, közgazdász, építész-tervező, fejlesztő pedagógus, web-fejlesztő, valamint számos más szakma képviselője is megtalálható. Tagjaink nyelvtudásának köszönhetően külföldi tapasztalatok felhasználása, kapcsolattartás is lehetséges.

5. ábra: A Dog Plusz Felelős Állattartók Egyesület tagjai 2011. augusztusban

Forrás: saját

A Dog Plusz Felelős Állattartók Egyesület célja az alapszabályban rögzített módon a következő:

„Az egyesület célja a kulturált állattartás, ezen belül különösen a kutyatartás és háziállattartás megvalósulásának elősegítése Magyarországon, az emberek és az állatok közötti kapcsolat pozitív hatásainak kutatása, fejlesztése, propagálása, és segítségnyújtás mind az állattartás, gondozás és gondoskodás módjában, problémáiban, az emberek és az állatok közötti kapcsolat emberekre kedvező hatásainak népszerűsítése, konkrét kapcsolatok kialakítására alkalmas és megfelelő állatok kiképzése, egyedi segítségnyújtás, állattartók képzése, tájékoztatása, bemutatók szervezése, konkrét gyakorlatok és gyakoroltatás.”⁷

Az előző fejezetben elemeztem a Civiltörvény egyesületekre vonatkozó részét, melyben említésre került, hogy egyesület esetében a célok változtathatók. Úgy gondolom, hogy a mi esetünkben olyan széleskörű célt határoztunk meg alapításkor, amelyik minden olyan tevékenységet lefed, mellyel foglalkozni szeretnénk.

Céljaink megvalósítását szolgáló tevékenységeinket szintén az alapszabály határozza meg, melyeket két részre osztva szeretnék bemutatni. Az első részben azok a tevékenységek találhatók, melyeket eddigi működésünk során már végeztünk. Ilyenek:

- A kutyák megfelelő tartásának, nevelésének, ellátásának bemutatása és népszerűsítése,
- kutyabemutatók, előadások tartása különböző iskolai, óvodai és önkormányzati, valamint egyéb rendezvényeken,
- tanfolyamok, konferenciák és táborok szervezése, lebonyolítása a kulturált kutya- és háziállattartásról,
- más szervezetek és magánszemélyek által megmentett kutyák kiképzése, ideiglenes elhelyezése, gyógykezeltetése,
- a beteg emberek gyógyulásának, rehabilitációjának elősegítése kutyás terápiával,
- ideiglenes állatgondozás és tartás biztosítása az állattartók távolléte, akadályoztatás idejére,
- segítő- és terápiás kutyák képzése, a kutyás terápia bevezetése minél több intézményben.

Tevékenységeink második részében azok találhatók, melyek az alapszabályban szerepelnek, de még nem végeztük. Ilyenek:

- Kutyák és macskák szaporításának visszaszorítása, ivartalanítási akciók szervezése, az ivartalanítás népszerűsítése,
- más háziállatok tartásának és hasznosításának bemutatása, egy állatsimogató és egy bemutató gazdaság létrehozásával,
- a kutyák emberre gyakorolt hatásának vizsgálata,
- a mentett kutyák viselkedési változásainak vizsgálata rehabilitációjuk során,
- a vizsgálati anyagok publikálása,
- állatokkal kapcsolatos kulturális ismeretek és irodalom terjesztése, népszerűsítése
- környezetvédelem és állattartás kapcsolatával összefüggő ismeretterjesztés, tájékoztatás.

6. ábra: Kutyás bemutatók, mentett kutyák rehabilitációja, kutyás terápia

Forrás: saját

Miután végigjártuk az alapítás minden lépcsőjét és bejegyzésre került az egyesület, megkezdhette működését a céljai és tevékenységei alapján. Vajon mivel jár egy egyesület működésének megindítása? Milyen nehézségek merülhetnek fel? Melyek a folyamatos működés feltételei? Ezekre a kérdésekre a következő fejezetben keressük a választ.

⁷ A Dog Plusz Felelős Állattartók Egyesületének alapszabálya (2011)

5. A DOG PLUSZ FELELŐS ÁLLATTARTÓK EGYESÜLET MŰKÖDÉSE A MEGALAKULÁSTÓL NAPJAINKIG

5.1. AZ ELSŐ LÉPÉSEK

Egyesületünknek bejegyzése után számos kötelezettségnek kellett eleget tenni, mielőtt a tényleges működés megindulhatott. Elsőként a NAV jogelődjénél, az APEH-nél kellett adószámot kérni, majd egy bankszámlát nyitni és könyvelőt keresni. A közhasznúság egyik feltétele a nyilvánosság, melyre több lehetőség is van, az egyik ezek közül az internetes megjelenés, azaz egy hivatalos honlap üzemeltetése. Egyesületünk a nyilvánosság ezen formáját választotta, így készített egy honlapot is.

Miután eleget tettünk ezeknek a kötelezettségeknek, megterveztük, hogyan fogunk tevékenykedni és miből fogjuk finanszírozni működésünket. 2011. május 14-én megtartottuk első közgyűlésünket, ahol az egyesületi tagokkal megbeszéltük terveinket, lehetőségeinket és a felmerülő nehézségeket. Már az alapítás előtt tájékozódtam, így tudtam, hogy az első év lesz a legnehezebb, hiszen úgy kell megteremteni az anyagi hátteret, hogy pályázati finanszírozásra nem számíthatunk, és mivel még nem vagyunk ismertek, ezért nehéz lesz támogatót találni. Tudtam azt is, hogy nagy hangsúlyt kell fektetni a marketing tevékenységre, mely elsősorban nem a reklámozást jelenti, hanem a személyes megjelenést például rendezvényeken, illetve az Internet adta lehetőségek kiaknázását.

Az első lépések után nagy lelkesedéssel látott neki csapatunk a kutyatartási kultúra hazai fejlődésének elősegítését szolgáló programok megszervezéséhez és lebonyolításához.

5.2. A 2011-ES ÉV FŐ EREDMÉNYEI

A hazai állatvédelem és kutyatartási kultúra egyik legnagyobb problémája az emberek tájékozatlansága és azok a tévhitek, melyek ezekkel a témákkal kapcsolatban a köztudatban vannak. Éppen ezért nagyon fontos az emberek gondolkodásának átformálása, így ezt tűztük ki egyesületünk legfőbb céljának. Ezt az átformálást legjobban egyrészt minőségi szolgáltatásokat nyújtó kutyaiskola működtetésével, másrészt különböző intézmé-

nyekben és rendezvényeken tartott kutyás bemutatókkal, előadásokkal lehet legjobban elkezdeni, hiszen az emberek miközben szórakoznak, tanulnak is. A Dog Plusz Kutyaiskola már 2006-tól működött profitorientált szervezeti formában, azonban ez gazdaságilag nem volt kifizetődő, így az egyesület alapításkor a célok és tevékenységek között a gazdák képzése is bejegyzésre került, így a kutyaiskola az egyesületen belül folytatta tovább működését. A kutyaiskola működéséhez Székesfehérváron egy állandó területet bérlünk, emellett Fejér megyében több helyszínen tartunk tanfolyamokat, ott ahol éppen igény van rá. Jelen kutatásban nem vizsgálom részletesen a kutyaiskola működését, mivel nem ez a kutatás fő célja. Az emberek gondolkodásának átformálásában nagy szerepet játszanak a kutyás bemutatók, hiszen rövid idő alatt, sok embert tudunk elérni segítségükkel. 2011-ben 10-15 kutyás bemutatót tartottunk óvodákban, iskolákban és különböző rendezvényeken, fesztiválokon. Egyesületi tagjaink önkéntes alapon vesznek részt bemutatóinkon, a legtöbb esetben saját költségen. Az egyesület elnökeként úgy gondoltam az első perctől kezdve, hogy a bemutatókat ingyenesen fogjuk tartani, de kérjük költségeink – elsősorban az útiköltség – megtérítését, illetve reklámozási lehetőséget egyesületünk és kutyaiskolánk számára. Ezt mindenhol meg is kaptuk. Azért tartom ezt nagyon fontos és kiemelendő szempontnak, mert sokan esnek abba a hibába, hogy elkezdik tevékenységeik végzését teljes költségtérítés nélkül, ami huzamosabb ideig járhatatlan út, hiszen ha például csak a benzinköltséget számoljuk egy megtartott bemutató után, már akkor is tulajdonképpen mi fizettünk azért, hogy bemutatót tartsunk. Tehát egy bizonyos költségtérítés kérése még nem jelent profitorientált tevékenységet, és ezzel sokan nincsenek tisztában. Egy-egy bemutatóért a résztvevő egyesületi tagok számától és a távolságtól függően mi 5.000 és 20.000 Ft közti összeget szoktunk kapni, de természetesen előfordul olyan is, ahol többet és olyan is, ahol nem kérünk pénzt, mert a cserébe kapott reklámlehetőség olyan, amely által bőven megtérülnek költségeink. Úgy gondolom, hogy egy nonprofit szervezet működtetésénél is nagyon fontosak bizonyos gazdasági érdekek, hiszen ha mindent jótékonykodásból csinál egy szervezet és folyton csak ad, cserébe pedig semmit nem vár el, akkor előbb-utóbb nem lesz miből finanszíroznia tevékenységét, mely az egyik leggyakoribb oka ezen szervezetek működésképtelenségének.

Új szervezatként nagyon lényeges szempont volt a kapcsolatépítés más szervezetekkel, cégekkel és magánszemélyekkel. A magyar állatvédő szervezetek közt nincs egyetértés, sőt állandó konfliktushelyzet uralkodik, melynek számos erkölcsi és gazdasági oka van. Örök vita téma, hogy van olyan szervezet, amely „minden” állatot meg akar menteni, van olyan, amelyik az „esélyteleneket” elaltattatja, így kialakul a „ki-miért-hogyan-

menyiért csinálta” konfliktus és összefogás helyett egymást szidják. Mikor megalakult az egyesületünk elhatároztam, hogy mi együttműködünk az ésszerűség keretei közt minden-
kivel, aki erre nyitott. Így 2011-ben több szervezettel is megállapodást kötöttünk. Elsőként két olyan állatvédő szervezetet kerestünk meg, mellyel már több éves kapcsolatom volt, a Kóborka Állatvédő Egyesületet és az Alpha Segítő Kéz Alapítványt (ASKA). Mindkét szervezettel hivatalossá is tettük együttműködésünket, mely szerint egyesületünk tagjai önkéntes segítőként részt vesznek a két szervezet által megmentett kutyák nevelésében és-, kiképzésében a kutyák örökbe adásának megkönnyítése érdekében. Néhány tagunk ezeken túl ideiglenes befogadóként egy-egy kutyát magához vesz és az örökbe adásig sajátként gondozza, neveli. Emellett a két szervezettől örökbe fogadott kutyák gazdái különböző kedvezményekkel vehetnek részt kutyaiskolánk tanfolyamain. Az együttműködések úgy gondolom, óriási reklámértékkel bírnak és elősegítik egyesületünk széles körű ismertetését. Természetesen az elsődleges cél egymás támogatása mellett a kutyák örökbe adásának segítése, de ahogy az előzőekben is említettem, fontos bizonyos gazdasági érdekek szem előtt tartása is.

A kapcsolatépítés másik része, hogy olyan emberekkel alakítsunk ki együttműködést, akik hosszú távon is segíteni tudnak egyesületünknek, mint például állatorvosok, befolyásos emberek, cégvezetők, stb. Ez nem könnyű feladat, de nem is lehetetlen. Nagyon fontos feltétele a kapcsolatok építésének az, hogy tevékenységeinket mindig pontosan, precízen és szakszerűen végezzük, így szívesebben fognak együttműködni velünk. Számomra a minőség az egyik elsődleges szempont munkavégzésem során és ezt ügyfeleim, partnereim is tudják, így nem volt nehéz feladat egyesületünk mögé állítani olyan embereket, akik hosszú távon jelenthetnek komoly segítséget. Állatorvos partnereik kedvezményeket, fizetési haladékot adnak, vezető beosztású partnereik pedig már számos anyagi és tárgyi adománnyal támogatták egyesületünket.

A kapcsolatépítés mellett lényeges a csapatépítés is a sikeres működés érdekében, ezért 2011. augusztus első hétvégéjére három napos üdülést szerveztünk az egyesület tagjainak és kutyáiknak Felcsúton, a Noll tanyán. A csapatépítő játékok mellett lehetőség volt beszélgetésre, pihenésre, egymás megismerésére. Mindenki nagyon jól érezte magát, ezért elhatároztuk, hogy minden évben eltöltünk néhány napot a Noll tanyán közösen, csapatépítés céljából.

Hazánkban a kutyakiállításokon kívül kevés színvonalas kutyás rendezvény van, ezért elhatároztuk, hogy minden évben megszervezünk egy olyan programot, melynek fő célja a kulturált kutyatartás népszerűsítése, valamint a kutyás sportok széles körű megis-

mertetése. Így 2011. szeptember 11-én hagyományteremtő céllal megrendezésre került az I. Fehérvári Kutyparádé. Mivel ekkor még nem rendelkezünk kiterjedt kapcsolatrendszerrel, valamint anyagi lehetőségeink is korlátozottak voltak, ezért úgy gondoltuk, hogy ezt első alkalommal kutyaiskolánk területén bonyolítjuk le. Az egész délutános programon ingyenes kiképzési, állatorvosi szaktanácsadás, kutyaszépségverseny, kutyás bemutatók voltak. A kutyaszépségverseny nyereményeit kutyaeledel- és felszerelés forgalmazó partnerünk ajánlotta fel a rendezvény fő támogatójaként. Mivel rendezvényünket az ismeretségi körünkön kívül a Facebook-on, illetve a helyi rádióban is reklámoztuk, közel 100 látogatónk volt, amit óriási sikernek könyvelhetünk el és elhatároztuk, hogy 2012-ben egész napos rendezvényként, többféle programmal, több résztvevővel és több támogatóval fogjuk megszervezni a II. Fehérvári Kutyparádét.

7. ábra: Az I. Fehérvári Kutyparádé

Forrás: saját

Az első évben legfontosabb dolog az anyagi nehézségek túlélésén kívül, a csapatépítés és az együttműködések kialakítása volt, melyhez sok türelemre, kitartásra, lelkesedésre, valamint minőségi munkára volt szükség. A 2011-es év tapasztalatai és a sikerei olyan erőt és lendületet adtak csapatunknak, hogy a következő évet nagy lelkesedéssel és nagy tervekkel kezdhettük meg.

5.3. A 2012-ES ÉV FŐ EREDMÉNYEI

A 2012-es év anyagi nehézségekkel indult, mivel az év első hónapjaiban adományozásra általában nincs pénzük az embereknek, így kizárólag a tagdíj bevételekre számíthatunk. Tisztában voltunk azzal, hogy úgy tehetünk támogatókra szert, ha teszünk is érte va-

lamit, ezért már az év elején elkezdjük szervezni a II. Fehérvári Kutyparádét. Fontosnak tartottuk, hogy olyan időpontot válasszunk, amikor más nagyobb kutyás rendezvény nem lesz, ezért a május 20. mellett döntöttünk. Az év első öt hónapja tulajdonképpen rendezvényünk szervezésével telt: programtervezése, a résztvevők és segítők meghívása, támogatók keresése, marketing terv készítése, stb. Márciusban elkezdődtek kutyaiskolai tanfolyamaink és ekkor kerültünk kapcsolatba a Tetovált Állatmentők Egyesületével, akikkel együttműködve lebonyolítottuk a II. Fehérvári Kutyparádét. A rendezvény előtt egy hónappal kezdtük el a reklámozást, melynek legfontosabb elemei a Facebook közösségi oldalon való megjelenés, valamint egy honlap létrehozása volt, így biztosítottuk a folyamatos jelenlétet a világhálón. Említésre méltó, hogy az Alba Volán vezérigazgatója egy buszreklámmal támogatta rendezvényünket, de a matrica legyártásának költségét nekünk kellett állni. Az utolsó héten pedig a Fehérvár Rádióban is napi kétszer volt hallható a rendezvény hirdetése. Ezekre részletesebben a következő fejezetben térek ki, mely egyesületünk marketing tevékenységéről szól.

A II. Fehérvári Kutyparádé nagy sikernek bizonyult, a nap folyamán több száz ember látogatott el rendezvényünkre (*1. melléklet* – képek). Délelőtt kutyás gyermekprogramokkal és ingyenes arcfestéssel, délután kutyaszépségversennyel, kutyás bemutatókkal és a rendezvény zárásaként tombolával vártuk az érdeklődőket. A kutyaszépségverseny nevezési díja, illetve a tombola is 200 Ft volt, a befolyt összeget megfizeltük a Tetovált Állatmentők Egyesületével. Rendezvényünk sikerét bizonyítja a több száz látogató mellett az is, hogy a kutyaszépségversenyre közel 70-en neveztek, az adományként befolyt összeg, mely tartalmazta a nevezési díjakat, az eladott tombolák árát, a büfések és egyéb árusok adományait (a büfésektől és árusoktól nem kértünk helypénzt, hanem megegyeztünk, hogy bevételük alapján önállóan döntenek el, mennyivel támogatják a rendezvényt), valamint az önálló támogatásként adott adományokat, összesen 75.000 Ft volt. A lebonyolításban 15-20 ember vett részt a nap folyamán, önkéntes alapon. A rendezvény lebonyolításához egyetlen pénzbeli adományt kaptunk, 100.000 Ft-ot. Költségeink a következőképpen alakultak:

- Vásártér bérleti díja: 28.000 Ft
- Toalett bérleti díja: 20.000 Ft
- Rádió reklám díja: 35.000 Ft
- Buszreklám matrica legyártása: 27.000 Ft

- Egyéb költségek (pl. benzin, arcfestő költségei): 20.000 Ft
- ÖSSZESEN: 130.000 Ft

Említésre méltó az is, hogy sok egyéb támogatásban is részesült egyesületünk a rendezvény lebonyolításához. Ezek a következők voltak:

- A hangosításhoz szükséges felszerelést a Méhkas Aula Kulturális Egyesület kölcsönözte rendezvényünkhöz.
- A zenei háttérrel DJ Elf biztosította, akit kutyaiskolánkból ismertünk.
- Az áramot az ASKA Alapítvány biztosította úgy, hogy a telephelyükről vezettük ki az áramot.
- A Városgondnokság sörpad garnitúrákat biztosított rendezvényünkhöz, melyet egy egyesületi tagunk ott dolgozó férje szervezett meg.
- A kutyaszépségverseny és a tombola ajándékait a Bewital Petfood Hungarától 30.000 Ft értékben, Ladányi Balázs, jégkorong játékosától 30.000 Ft értékben, valamint több kisebb támogatótól kb. 20.000 Ft értékben kaptuk.

Összegezve, a rendezvényt nem kizárólag a több száz látogató miatt könyvelhetjük el sikeresnek, hanem azért is, mert a költségvetés közel null-szaldós volt. Külön büszkeség számomra, hogy az „*A Kutya*” című országos újság júliusi számában megjelent egy általam írt cikk a rendezvényről. Reményeik szerint a III. Fehérvári Kutyparádé legalább ilyen sikeres lesz.

A 2012-es év további eredményei közt említem meg, hogy április és október között 25 kutyás bemutatót tartottunk óvodákban, iskolákban, rendezvényeken, melyek jelentőségéről az előző fejezetben már említést tettem. Kutyaiskolai tanfolyamok folyamatosan indulnak Székesfehérvár mellett Mór és Velencén is. Augusztus utolsó hétvégéjén ismét megrendeztük a csapatépítő hétvégét Felcsúton a Noll tanyán, mely szintén nagyon jól sikerült. Tagjaink száma az év folyamán 11 fővel emelkedett és csupán 2 tag lépett ki.

Magyarország kutyás életére jellemző, hogy sok szervezet tisztességtelenül próbál előnyhöz jutni, nem foglalkozva másokkal. Ezt a 2012-es évben mi is többször megtapasztaltuk. A II. Fehérvári Kutyparádé előtti napra egy másik székesfehérvári kutyás szervezet „állati majálist” rendezett, melyet kettő héttel a rendezvényünk előtt kezdtek el hirdetni, nagy valószínűséggel azért, hogy mi rendezvényünket tönkre tegyék, de szerencsére

nem sikerült nekik. A kutyaiskolai tanfolyamokkal kapcsolatban is többször érte egyesületünket tisztességesnek nem mondható intrika. Sajnos ilyen jellegű támadásokkal még sokszor fogunk találkozni, hiszen a konkurencia nehezen viseli el a másik sikereit és az együttműködés helyett, inkább azzal próbálkoznak, hogy tönkretegyék a másikat.

Úgy gondolom, hogy 2012-t egy nagyon sikeres évnél könyvelhetjük el egyesületünk életében, hiszen nem csak tagjaink száma duplázódott meg, hanem egy sikeres országos hírű rendezvényt is lebonyolítottunk, valamint ismertségünk is jelentősen növekedett.

8. ábra: Kutyás bemutató

Forrás: Saját

5.4. AZ EGYESÜLET MARKETING TEVÉKENYSÉGE

A nonprofit szervezetek nagy része nem fektet elegendő hangsúlyt a megfelelő marketing tevékenységre, mely hozzájárul ezen szervezetek sikertelenségéhez. Példaként említem, hogy az állatvédelemmel és kutyákkal foglalkozó alapítványok és egyesületek nagy része nem él az Internet adta lehetőségekkel, nincs honlapja, vagy ha van, annak színvonala nagyon alacsony. Egyéb marketing tevékenységre sem áldoznak időt és energiát, valamint anyagi háttérrel sem rendelkeznek komolyabb reklámtevékenység végzéséhez. A marketing szemlélet azonban nagyon fontos, hiszen minden szervezet számára megkönnyíti céljaik elérését. A nonprofit szektor szempontjából négy területen jelentkezhetnek a marketing szemléletből adódó előnyök:

- A fogyasztók – partnerek, támogatók, tagok, stb. – nagyobb fokú megelégedettsége,
- nagyobb arányú fogyasztói részvétel, például több tag és támogató,
- piaci források jobb vonzása, például adományozási kedv növekedése,

- nagyobb hatékonyság.⁸

Úgy gondolom, hogy marketing szempontból a legnagyobb lehetőség a különböző internetes megjelenésekben van, és nagyon fontosak a személyes megjelenések, illetve a kapcsolatok ápolása, valamint a megfelelő arculat kialakítása is. Ezek nagyrészt ingyen vannak, mégis óriási marketing erővel rendelkeznek. Egyesületünk már a működés megkezdése előtt felkészült ezeknek a lehetőségeknek a kiaknázására. Óriási előnyt jelent másokhoz képest, hogy vőlegényem web fejlesztő és grafikus, az egyesület aktív tagjaként készíti és üzemelteti a honlapokat, megtervezi a különböző on-line és papír alapú hirdetések grafikáját. A honlapokhoz és hirdetésekhez tartozó szövegeket pedig én szoktam megfogalmazni. Mindezekkel sok pénzt tudunk megspórolni, melyet másra fordíthatunk.

A következő alfejezetekben részletesen kifejtem az egyesület különböző marketing tevékenységeit és azok jelentőségét.

5.4.1. Arculat

Az egyesület arculatának egyik legfontosabb eleme a logónk, másik fontos elem az egyesületi honlap, de természetesen sok más apróság is hozzájárul, mint például az egyesületi póló vagy a Facebook oldal. Arculatunk minden eleménél az állatok, különösképpen a kutyák szeretetét és tiszteletét próbáljuk tükrözni, valamint a kutya-ember kapcsolat pozitív oldalait (Az arculatot meghatározó elemek a 2. *mellékletben* találhatóak).

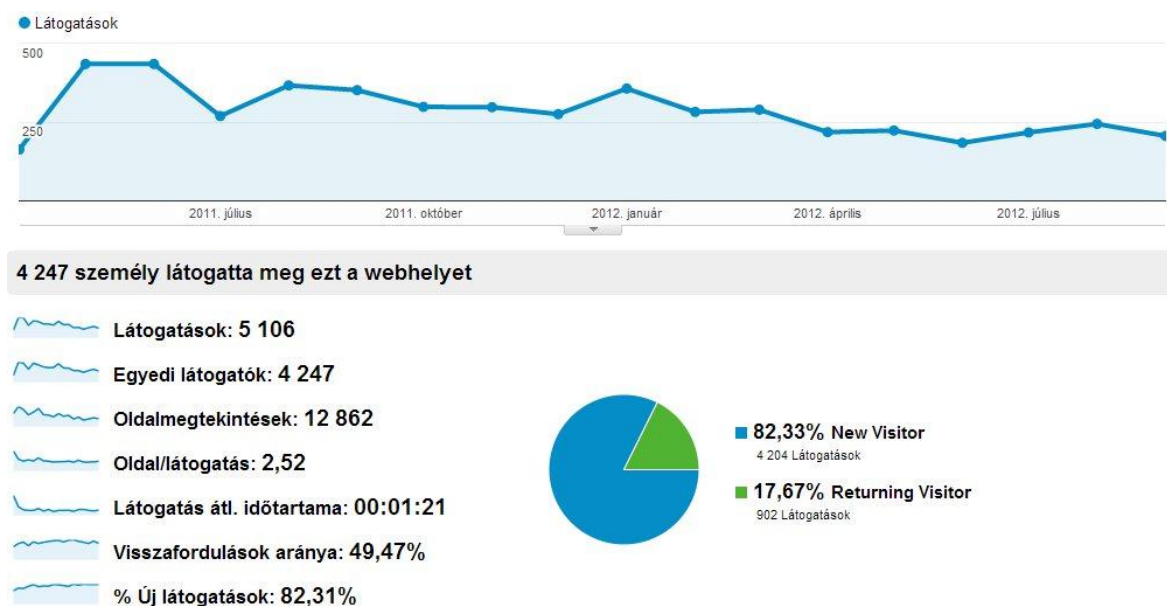
Úgy gondolom, hogy nagyon lényeges a megfelelő arculat kialakítása és az összhang a különböző elemek közt, hiszen ezek olyan külső jegyei a szervezeteknek, mely alapján még az előtt véleményt alkotnak az emberek, mielőtt a tapasztalati tényezők szerepet kapnának.

5.4.2. Honlap

A közhasznú egyesületek nyilvánosságának egyik formája az internetes megjelenés. Honlapunk megtervezésénél fontos szempont volt, hogy tükrözze legfőbb céljainkat, valamint tájékoztatást adjon a legfontosabb egyesületi adatokról, hírekről, programokról. Az

⁸ Smith, Bucklin & Associates: Átfogó nonprofit menedzsment

egyesületi honlap mellett a kutyaiskolának külön honlapja is van, ahol kizárólag a kutya-kiképzéssel kapcsolatos információk találhatók meg. A marketing szempontjából nagyon fontos, hogy egy szervezet honlapját nem elegendő megtervezni és működtetni, hanem optimalizálni kell, mely azt jelenti, hogy a különböző kereső programok segítségével az ügyfelek, partnerek és támogatók megtalálják szervezetünket. Lényeges az ún. linképítés is, mely hozzájárul a szervezet honlapjának népszerűsítéséhez, úgy hogy különböző webes katalógusokban és releváns oldalakon jelenik meg az oldal címe, továbbá a keresőoptimalizálást is pozitívan befolyásolja. Mindezekhez hozzátartozik a honlap-statisztikák állandó nyomon követése is, például hogy hány látogató volt az oldalon, mely településekről, melyek azok az időszakok, amikor több ember látogatja az oldalakat, stb. Ezek a statisztikák jelentősen megkönnyítik a szükséges változtatások megtervezését és kivitelezését a webfejlesztő számára.

9. ábra: Az egyesületi honlap látogatóinak száma és elemzése

Forrás: <http://www.google.com/analytics>

Az 9. ábra felső részén egy grafikon található, melyen 2011. áprilisától 2012. szeptemberéig látható az egyesület honlapját látogatók száma a Google Analytics adatai alapján. Az alsó részen a látogatók részletes elemzése látható. A honlap működése során összesen 5106 ember nézte meg, melyből 4247 volt új látogató, ami 82,31 százalékos arányt jelent, ezt marketing szempontból nagyon jónak ítélek meg. A honlapon átlagosan 2,52 oldalt látogatnak meg, a látogatási időtartam átlagosan 1 perc 21másodperc, melyet kevés-

nek ítélek meg, tehát ezen a téren változtatásra van szükség, mely az egyes oldalak tartalmának frissítésével vagy bővítésével érhető el.

5.4.3. Facebook oldal

Manapság az internetes közösségi oldalak korát éljük, közülük legismertebb és talán a legsikeresebb a Facebook, mely a marketing szempontjából számtalan előnnyel rendelkezik, feltéve ha hozzáértően és okosan használjuk. Nem csupán egy óriási adatbázis magánszemélyekről, hanem bármilyen szervezet, cég létrehozhatja saját profilját, oldalát. Természetesen a szervezetek Facebook oldalain lehetőség van reklámok, hirdetések elhelyezésére és más marketing tevékenységre is, de ennek szigorú szabályai vannak, melyet sajnálatos módon sokan nem tartanak be. Számunkra nagyon fontos, hogy minden tevékenységünket jogszerűen és etikusán végezzünk, így a Facebook marketinget is. A megalkulástól kezdve sikeresen használjuk egyesületünk és kutyaiskolán Facebook oldalait népszerűsítésre, reklámozásra egyaránt. Megtanultunk minden apró részletet, hogy mikor és milyen módon érdemes hirdetni magunkat, valamint a Facebook oldal statisztikák segítségével pontosan meg tudjuk határozni a célcsoportjainkat. Úgy gondolom, hogy egy nonprofit szervezet számára ez olyan hirdetési lehetőség, melyet ki kell használni, hiszen nincs -,vagy minimális a költsége, de egy jól megtervezett és kivitelezett Facebook kampánnyal sokkal több embert lehet elérni, mint bármilyen más, ma ismert marketingeszközzel.

10. ábra: A Facebook oldal látogatóinak kor és nem szerinti megoszlása

Forrás: http://www.facebook.com/dogplusz/page_insights_likes

A 10. ábrán az egyesületi Facebook oldal látogatóinak kor és nem szerinti megoszlása látható, melyből egyértelműen kitűnik, hogy az oldalt nagyrészt nők látogatják (83,1 százalékban). Az oldal látogatóinak korát tekintve a 18-44 évesek teszik ki a legnagyobb

hányadot, az összes látogató 78 százalékát. Ezek az adatok azért érdekesek kutatásom szempontjából, mert saját tapasztalatom szerint nem csak egyesületünk Facebook oldalának látogatottságát tükrözik, hanem az állatvédelemmel foglalkozó, illetve az állatvédelem iránt érdeklődő emberekre is hasonló arányok vonatkoznak. Erről dolgozatom során még többször szót fogok ejteni.

5.4.4. Public relations

A magánszemélyekkel, más szervezetekkel való kommunikáció és kapcsolatépítés szintén nagyon fontos egy szervezet sikerességének érdekében és erre nagy hangsúlyt fektetni. Ahogy az Átfogó nonprofit menedzsment című könyvben is olvashatjuk:

„A hatékony kommunikáció megerősíti a kialakult kedvező képet és az aktív támogatást, növeli a bevonható pénzügyi forrásokat. Minden nonprofit szervezetnek szüksége van public relations (PR) tevékenységre.”⁹

Az elmúlt évek tapasztalata alapján a legjobb reklám egy elégedett partner véleménye rólunk, legyen szó támogatóról vagy ügyfélről. Negatív tapasztalatként említem, hogy sajnos sok állatvédő szervezet nem hajlandó megfelelő kommunikációt folytatni más szervezetekkel, melynek következménye az állandó vita és egymás kritizálása, akár nyilvánosan is, például a Facebook-on, mely sem az adott szervezetek munkáját, sem a magyar állatvédelmet nem viszi előre. PR tevékenységünk keretében figyelemmel kísérjük partnereink tevékenységét, együttműködünk velük, egymást ajánljuk és segítjük, különböző általunk szervezett ingyenes programokra invitáljuk őket, ünnepek alkalmával ajándékkal, képeslappal kedveskedünk nekik. A PR másik fontos része a különböző rendezvényeken való megjelenés. Fejér megyében több fesztiválnak is állandóan meghívott vendégei vagyunk, például Agárdi Hal-, Vad-, Borfesztivál, Móri Bornapok, illetve saját rendezvényeink, melyeken amellet, hogy kutyás bemutatót tartunk, egyesületünk tagjaival ismerkedhetnek, beszélgethetnek az érdeklődők. Úgy gondolom, hogy egyesületünk PR tevékenysége sikeres és pozitív hatással van a fejlődésre.

⁹ Smith, Bucklin & Associates: Átfogó nonprofit menedzsment

5.4.5. Rádió reklám

A Fehérvári Kutyparádéval kapcsolatban már említettem, hogy a rendezvényt megelőző két hétben a Fehérvár Rádióban reklámoztuk a rendezvényünket. Mivel anyagi lehetőségeink korlátozottak voltak, ezért az ún. „beolvasós reklám” mellett döntöttünk, melynek nincs olyan jellegű gyártási költsége, mint például egy színészek közreműködésével készített reklám spot-nak, mert az egyik műsorvezető szerkesztő olvassa be és szerkeszti meg. Rendezvényünk reklámja a két hét alatt 40-szer volt hallható. Azt gondolom, hogy nagyon hatékony volt a helyi rádióban való hirdetés és hozzájárult a rendezvény sikeréhez.

5.4.6. Egyéb reklámeszközök

Szintén a Fehérvári Kutyparádé kapcsán említettem a buszreklámot, melyet nagyon hatékony reklámeszköznek tartok. Egy Székesfehérváron közlekedő helyi járatos buszra került fel, mely két hét alatt az egész várost bejárta, így nagyon sok emberhez eljutott a rendezvény híre.

A nyomtatott reklámanyagok jelentősége napjainkban csökkenő tendenciát mutat. Egyesületünk és kutyaiskolánk is próbálkozott szórólapozással és nyomtatott sajtóban való megjelenéssel, de a tapasztalat az, hogy ennek a magas költsége ellenére aránytalanul alacsony a reklámértéke.

Összefoglalva és tapasztalataimat elemezve, egy nonprofit szervezet marketing tevékenységének legfontosabb és a siker szempontjából elengedhetetlen részei a megfelelő internetes megjelenés, valamint a Public Relations minőségi működtetése.

5.5. AZ EGYESÜLET FINANSZÍROZÁSI NEHÉZSÉGEI ÉS LEHETŐSÉGEI

5.5.1. Forrásszervezés

A civilszervezetek működtetéséhez szükség van megfelelő anyagi háttérre, azaz bevételekre, melynek érdekében érdemes tudatos forrásszervezést végezni. A forrásszervezés különböző lépéseit a *nonprofit.hu* internetes portál a következőképpen határozza meg:

- a forrásszervezési célok meghatározása,
- a lehetséges források feltérképezése,
- a források „becserkészése”,
- a forrásszervezés megvalósítása,
- a forrásszervezési folyamat értékelése.¹⁰

Egyesületünk esetében a forrásszervezés tudatosan zajlik és annak ellenére, hogy a jelenlegi gazdasági helyzetben a nonprofit szervezetek támogatása háttérbe szorul, sikeresnek is mondható.

A forrásszervezési célok tulajdonképpen egybeesnek az egyesület legfontosabb céljaival, tehát azért van szükségünk bevételre, hogy céljainkat meg tudjuk valósítani. Helytelen úgy tevékenykedni, hogy a céljainkat a lehetséges forrásokhoz igazítjuk, mivel ez már kényszert jelent és hátráltathatja a sikeres működést.

A lehetséges források feltérképezésével egyértelművé válik, hogy milyen forrásokra számíthatunk, és melyek nem elérhetőek számunkra. A források feltérképezése tulajdonképpen folyamatos munkát jelent. Az első évben ez jelentheti, hogy az ismeretségi körünkben megkerestük azokat a magánszemélyeket és szervezeteket, melyektől bármilyen pénzbeli, tárgyi vagy egyéb adományra számíthattunk. A második évtől a különböző pályázati lehetőségek folyamatos nyomon követésével, a harmadik évtől pedig az adó 1 százalékanak megszerzésével kapcsolatos teendőkkel bővülnek a feltérképezési feladatok.

Ezután következik a források „becserkészése”, melyhez tudni kell, hogyan keressünk meg egy vállalatot vagy egy magánszemélyt, hogyan kell pályázatot írni, vagy milyen feladatok vannak az adó 1 százalékanak gyűjtésével kapcsolatban.

¹⁰ <http://nonprofit.hu/?q=content/forr%C3%A1sszervez%C3%A9s-l%C3%A9p%C3%A9sr%C5%91l-%C3%A9p%C3%A9sre>

A forrásszervezés megvalósítása során érdemes az előzőekben meghatározott feladatokat elvégezni a siker érdekében, de mindezek mellett nagyon lényeges a jogszabályi feltételek betartása is, melyekről a következő alfejezetben részletesen ki fogok térni.

A forrásszervezés értékelésével rávilágíthatunk arra, hogy mit csináltunk jól vagy rosszul, és mi az, amin változtatni érdemes a siker érdekében.

Egyesületünk esetében a folyamatos forrásszervező munka a megalakulástól jelen van. Az első évben a legnagyobb hangsúlyt a magán személyek által adott adományok jelentették az egyesületi tagdíj befizetések mellett. A második évben ezt a munkát folytattuk, valamint pályáztunk is működési támogatásra, de nem nyertünk. Jelenleg várjuk a szakmai program támogatás eredményét, valamint készülünk az 1 %-os kampányra.

A jelenlegi gazdasági helyzetben nagyon nehéz és türelmet igénylő feladat a forrásszervezés, hiszen az embereknek és cégeknek nincs miből adakozni, az állam is kevesebb támogatást nyújt a civil szervezeteknek. Egyetlen biztos forrás az adó 1 % lehet, de mivel egyesületünk a következő évben lesz először jogosult rá, így nagyon komoly és minőségi kampányt kell folytatni ahhoz, hogy az adózók támogatását elnyerjük.

5.5.2. Bevételek

Egy nonprofit szervezet bevételeit három kategória szerint csoportosíthatjuk. Az első a bevétel típusa, mely a különböző szervezeti típusok szerint változhat, például egyesület esetében van tagdíj, alapítvány esetében nincs. A másik a bevétel formája, mely lehet pályázaton nyert, szerződésen alapuló vagy önkéntes felajánlás, azaz adomány. A harmadik csoportosítása a bevétel forrása szerinti kategóriák, mely lehet az állam, az önkormányzatok, magánszemélyek, külföldiek vagy a szervezet által végzett munka.¹¹

A Dog Plusz Egyesület bevételei közül a legmagasabb eddigi működése során a magánszemélyektől kapott adomány volt. Ezt követik a tagdíjbevételek, valamint a cégektől kapott támogatások és az egyéb, tárgyi adományok (kutyaeledel, kutyafelszerelés, stb.).

Úgy gondolom, hogy bevételeink növekedése érdekében nagyobb hangsúlyt kell fektetni az adománygyűjtésre, ki kell bővíteni kampányainkat a vállalatok irányába, valamint mindent meg kell tenni az adó 1 %-os kampány sikeres lezajlásáért.

¹¹ <http://nonprofit.hu/?q=content/civil-szervezetek-gazd%C3%A1lkod%C3%A1sa>

5.5.3. Az adománygyűjtés

Nagyon fontos ismerni az adománygyűjtés különböző jogszabályi feltételeit, valamint azt, hogy az adományozókat milyen kedvezmények illetik meg. Jelen fejezetben ezeket fogom áttekinteni.

Az adománygyűjtés szabályait a Civiltörvény határozza meg. Adománynak minősül a közhasznú szervezet részére, a közhasznú tevékenység elősegítésére adott támogatás, az egyházaknak adott támogatás, valamint a közhasznú kötelezettség vállalás. Nagyon fontos, hogy az adományozásnak önkéntesnek kell lennie, tehát tilos a megkeresett személy zavarása vagy elutasítás esetén további zaklatása. Internetes megkeresés esetén be kell tartani a különböző adatvédelmi szabályokat. Az adományozott szervezet kötelessége tájékoztatni az adományozót a szervezet céljairól, valamint a támogatás felhasználásának céljáról, továbbá köteles beszámolni részletesen az adomány felhasználásáról. A társasági adományozót különböző kedvezmények illetik meg a következők szerint: az adomány értékét a társasági adóalany ráfordításként számolhatja el, valamint az adózás előtti eredmény a közhasznú adomány értékének 20 százalékaival csökkenthető és további 20 százalékkal csökkenthető tartós adományozási szerződés esetén. A közhasznú szervezet az adományról igazolást köteles kiadni legkésőbb az adóév végéig.

Az adó 1 % gyűjtése is adománygyűjtésnek minősül, tehát a fent felsorolt szabályok érvényesek ebben az esetben is, de külön szabályai is vannak, melyet szintén a Civiltörvény határoz meg. A legfontosabb szabályok a következők:

- Az az egyesület vagy alapítvány jogosult adó 1 százalékos gyűjtésére, mely a rendelkező nyilatkozat évének első napja előtt legalább két évvel lett nyilvántartásba véve.
- Az a közhasznú egyesület, közhasznú alapítvány vagy közalapítvány jogosult adó 1 százalékos gyűjtésére, mely a rendelkező nyilatkozat évének első napja előtt legalább egy évvel lett nyilvántartásba véve.
- Egyes további szervezetek és intézmények is jogosultak az 1 százalékos gyűjtésre, például: Magyar Tudományos Akadémia, Magyar Országos Levéltár, stb.
- Belföldi székhellyel kell rendelkeznie a szervezetnek.
- Működése a magyar lakosság vagy a magyarság érdekeit szolgálja.

- A szervezet közvetlen politikai tevékenységet nem folytathat, és erről nyilatkozik is.
- A szervezetnek nem volt köztartozása a rendelkező nyilatkozat évének augusztus 1.-től a rendelkező nyilatkozat megtételéig.
- A szervezet a rendelkező nyilatkozatot megelőző év első napjától folyamatosan végzi közhasznú tevékenységét.

Az adó 1 százalékából befolyt összeget az alapító okiratban meghatározott közcélú tevékenységet felhasználhatja a szervezet működési költségeire is. A felhasználásról egy adatlapon kell nyilatkozni (*IIKOZ „Közlemény az adózó rendelkezése szerinti a kedvezményezett részére átutalt összeg felhasználásáról”*), melyet a NAV honlapjáról lehet letölteni.

Adománygyűjtés végezhető adománygyűjtő ládával, melynek zártnak kell lennie, valamint fel kell tüntetni rajta a szervezet nevét és elérhetőségét is. A felnyitáskor a szervezetből legalább két személynek jelen kell lennie és jegyzőkönyvet kell készíteni annak tartalmáról.

Az elmúlt másfél év során sikeresen végeztük adománygyűjtő tevékenységünket magánszemélyek körében. Céges támogatónk sajnos kevés volt, de úgy gondolom, hogy kicsit nagyobb odafigyeléssel ez is fejleszthető. Az adománygyűjtő láda a rendezvényeken való megjelenések esetén jelent bevételi lehetőséget, azonban a tapasztalataim azt mutatják, hogy sokkal kisebb jelentőséggel bír, mint más forrásszerzési módszerek. Az adó 1 % gyűjtésével kapcsolatban még nincs saját tapasztalatom, de már elkezdtük a kampányunk megtervezését, mely nagyon fontos része lesz a következő években várható bevételeinknek.

Az adománygyűjtés során fontos hangsúlyozni, hogy mi az a többlet, amit az adott szervezet nyújtani tud a szolgáltatásait igénybevevőknek és az adományozóknak. A Dog Plusz Felelős Állattartók Egyesület esetében érdemes kihangsúlyozni, hogy a legtöbb állatvédő szervezethez képest, sokkal több oktatási és nevelési tevékenységet végez. Kiemelendő ennek a tevékenységnek a kutya és ember kapcsolatra tett jótékony hatása, például a kutyaiskolai tanfolyamokon az állattulajdonosok megtanulhatják, hogyan kell bánni a kutyákkal és ez által fejlődik a kutyatartási kultúra. Nagyon lényeges az is, hogy az iskolai és óvodai bemutatók nem csak nevelési szempontból meghatározóak, hanem a kutyák és a kutyákkal való foglalkozás nagyon jó hatással vannak a gyermekekre.

Ahogy Dr. Marty Becker az Állatok gyógyító ereje című könyvében írja:

„Szeretett állataink olyanok, mint a vitaminok, amelyek ellenállóbbá teszik szervezetünket a láthatatlan fenyegetésekkel szemben. Olyanok, mint a biztonsági öv, amely megvédi az élet baleseteitől. Olyanok, mint a riasztórendszer, amely biztonságérzetet ad. Mindent egybevetve, az állatok gyógyító ereje valóságos csoda.”¹²

A dolgozatban már többször említésre került az ún. kutyás terápia is, mely olyan fejlesztő terápia, ahol a gyermekek (és felnőttek) fizikai, szellemi fejlesztését kutya bevonásával végzik, és erre egyesületünk esetében is van lehetőség. Mindezek kihangsúlyozása az adománygyűjtés során növelheti az adományozási hajlandóságot.

11. ábra: Gyermekek és kutya
Forrás: <http://www.zastavki.com>

5.5.4. Pályázatok

A nonprofit szervezeteknek lehetőségük van különböző pályázatokon forrásszerzésre az Európai Unió Fejlesztési Forrásaiból, a központi költségvetés civil szervezeteknek nyújtott előirányzatából, valamint profitorientált vállalatok által felajánlott támogatásokból. Sajnálatosan azonban szomorú tény, hogy az állatvédelem és a kapcsolódó tevékenységek a kevésbé támogatott területek közé tartoznak pályázati szempontból, valamint az is hogy a hazai kezelésű uniós forrásokhoz való hozzájutás nagyon nehéz, mivel ezekhez önrészt kell biztosítani és ez a civil szervezetek számára szinte lehetetlen. Egyesületünk megalakulása óta folyamatosan figyeljük a pályázati lehetőségeket, de konkrétan ebben a témában még nem találtunk. Jelen fejezetben először áttekintjük, a pályázatírás általános

¹² Dr. Marty Becker, Danelle Morton: Az állatok gyógyító ereje

menetét, majd részletesebben kitérünk a központi költségvetés civil szervezeteknek nyújtott előirányzataira.

Mielőtt a pályázatírást elkezdi egy szervezet, tudnia kell a legfontosabb céljait, munkatervet kell készíteni, hogy tisztázni lehessen, milyen pályázaton érdemes részt vennie. A legtöbb pályázati kiírásnál alapkövetelmény, hogy minimum egy éve működő szervezet vehet részt benne és ezt igazolni is kell. A pályázatkeresésnél figyelni kell a határidőre, a területi megkötésekre, a finanszírozás módjára (elő- vagy utófinanszírozás), az értékelési szempontokra és arra, hogy a projekt releváns legyen a pályázatkírójának elképzeléseivel. A legtöbb pályázatban a következőknek kell szerepelnie: a szervezet adatai, beszámoló, alapszabályok másolatai; a szervezet tevékenységeinek bemutatása, eredményei, erőforrásai; a projekt részletes bemutatása és költségvetése. Nagyon fontos a pályázat tartalmi és formai ellenőrzése is a beadás előtt. Amennyiben a szervezetnek nincs gyakorlata a pályázatírásban, érdemes egy tapasztaltabb ismerős vagy szakember segítségét kérni. Egyesületünk egyik tagja sok éves pályázatírói tapasztalattal rendelkezik, mely nagy előnynek számít és megkönnyíti a pályázással kapcsolatos feladataink elvégzését.

A központi költségvetésből 2004 óta támogatják a civil szervezeteket. Az Országgyűlés 2003. június 23-án elfogadta azt a törvényt (2003. évi L. törvény), melynek legfőbb célja a civil szervezetek fejlődésének elősegítése pályázati támogatások útján. A Nemzeti Civil Alapprogram 2011-ig működött sikeresen. A támogatások felosztásáról a különböző kollégiumok döntöttek, melyek a civil szervezetek képviselőiből jöttek létre. Ezek a kollégiumok a következők voltak:

- Demokrácia- és Partnerség Fejlesztési Kollégium
- Civil Szolgáltató, Fejlesztő és Információs Kollégium
- Dél-alföldi Regionális Kollégium
- Dél-dunántúli Regionális Kollégium
- Észak-alföldi Regionális Kollégium
- Észak-magyarországi Regionális Kollégium
- Közép-dunántúli Regionális Kollégium
- Közép-magyarországi Regionális Kollégium
- Nemzetközi Civil Kapcsolatok és Európai Integráció Kollégiuma
- Nyugat-dunántúli Regionális Kollégium

- Országos Hatókörű Civil Szervezetek Támogatásának Kollégiuma¹³

A Nemzeti Civil Alap 2010-ig évente növekvő összegű támogatást osztott szét, melynek összege 2010-ben 7 milliárd forint feletti volt. A források 2011-ben azonban drasztikusan lecsökkentek, 2,8 milliárd forintra, valamint a döntéshozatal kormányzati befolyás alá került és megszűnt az addig működő rendszer.

Az új Civiltörvény hatályba lépésével létrejött a Nemzeti Együttműködési Alap, melyet a törvény 55. § határozza meg:

„A Nemzeti Együttműködési Alap (a továbbiakban: Alap) az Áht. szerinti - a civil önszerveződések működését, a nemzeti összetartozást, valamint a közjó kiteljesedését, illetve a civil szervezetek szakmai tevékenységét támogató - központi költségvetési előirányzat. Az Alap feletti rendelkezési jogot - ágazati stratégiai döntéseivel összhangban - a társadalmi és civil kapcsolatok fejlesztéséért felelős miniszter gyakorolja, és felel annak felhasználásáért.”

A támogatások felosztásáról a következő kollégiumok döntenek:

- Nemzeti Összetartozás Kollégium
- Új Nemzedékek Jövőjéért Kollégium
- Mobilitás és Alkalmazkodás Kollégium
- Közösségi Környezet Kollégium
- Társadalmi Felelősségvállalás Kollégium

A pályázatok benyújtásának módja az Elektronikus Pályázatkezelési és Együttműködési Rendszeren (EPER) keresztül történik elektronikus formában. Ennek feltétele az érvényes regisztráció a rendszerben, melynek egyszeri költsége 3000 Ft.

Egyesületünk a Nemzeti Együttműködési Alap két pályázatára jelentkezett 2012-ben. Az egyik a civil szervezetek működési célú támogatására kiírt (NEA-12-M) pályázat, a másik a civil szervezetek szakmai programjának támogatására (NEA-12-SZ) kiírt pályázat. A működési célú támogatás pályázaton összesen 1.883.359.416 forint kiosztható támogatást határoztak meg, szervezetenként 250.000 és 5.000.000 forint közötti igényelhető összeggel. A 7322 érvényes pályázatból 3174 részesült támogatásban, összesen

¹³ <http://www.nca.hu/?page=organogram/list>

1.684.289.752 forintot osztottak ki. A szakmai program pályázaton összesen 190.632.000 forintot határozott meg az Új Nemzedékek Jövőjéért Kollégium kiosztható támogatásként, szervezetenként 200.000 és 2.000.000 forint közötti igényelhető összeggel.¹⁴

A működési célú pályázaton 500.000 forintot igényeltünk költségeinkre (könyvelés, terület bérleti díj, eszközök, stb.), de annak ellenére, hogy pályázatunk érvényes volt, majd várólistán megítéltek 250.000 forintot, a végén mégis elutasították pályázatunkat, melyet nagy csalódásként éltünk meg.

A szakmai program pályázatunk szintén érvényes, de még elbírálás alatt van. A pályázatban a következő célokra igényeltünk összesen 500.000 forintnyi támogatást:

- *Kedvezményes tanfolyamok kutyatartóknak* – El szeretnénk jutni olyan településekre, ahol az emberek szeretnék, de nem tudják megfizetni a kutyaki-képzést. Az elképzelés egy 3-4 alkalmas tanfolyam, ahol a kutyatulajdonosok egyrészt megismerhetik a felelős kutyatartás legfontosabb szempontjait, másrészt megtanulhatják a kutyanévelés és kiképzés alapjait. A költségek 80%-át a támogatásból fedeznénk.
- *Kutyás bemutatók önkormányzati rendezvényeken, illetve iskolai és óvodai rendezvényeken* - Mivel sok településre azért nem jutunk el kutyás bemutatóval, mert nem tudják fedezni költségeinket, ezért a támogatásból még több helyre eljuthatnánk.
- *Házi vizsga és verseny szervezése, valamint hivatalos engedelmességi és munkavizsga szervezése* – A versenyek és vizsgák egyik legfőbb hatása, hogy a kulturált kutyázás eredményeit bizonyítsa, másrészt közösségformáló szerepe is van. A támogatásból fedeznénk a költségeket, például helyszín bérlet, ajándékok, stb.
- *Ivartalanítási akció szervezése* – A felelős kutyatartás egyik legfontosabb szempontja a felesleges szaporulat megakadályozása, azonban sokaknak ez olyan anyagi megterhelést jelent, melyet nem tudnak előteremteni. A rászoruló kutyatulajdonosok kedvezményes áron ivartalaníttathatják kutyáikat a szerződött állatorvosnál, úgy hogy a költség 70%-át a támogatásból fedeznénk.¹⁵

¹⁴ <http://nonprofit.hu/?q=content/megt%C3%B6rt%C3%A9nt-nemzeti-egy%C3%Bctm%C5%B1k%C3%B6d%C3%A9si-alap-m%C5%B1k%C3%B6d%C3%A9si-c%C3%A9l%C3%BA-p%C3%A1ly%C3%A1zatnak-elb%C3%ADr%C3%A1l%C3%A1sa>

¹⁵ A Dog Plusz Felelős Állattartók Egyesületének szakmai program pályázata (2012)

A működési pályázat sikertelensége arra enged következtetni, hogy ezt a pályázatot is el fogják utasítani, tehát várhatóan a következő év első tíz hónapját – mivel általában októberben kerül átutalásra az adó 1 %-ból befolyt összeg – is kizárólag adományokból tudjuk átvészelni.

Véleményem szerint az NCA rendszer, melyben a civil szervezetek képviselői döntöttek a pályázati pénzek kiosztásáról, mindenképpen előnyös volt, nem beszélve arról, hogy a NEA berkein belül máris vita volt a pályázati döntésekkel kapcsolatban. Úgy gondolom, egy olyan pályázati rendszer lenne a legjobb, ahol a kormányzati döntéshozók mellett a civil szféra képviselői is részt vehetnének az elbírálásban.

5.5.5. Kiadások

A nonprofit szervezetek kiadásaival kapcsolatban a legfontosabb szabály az, hogy a bevételeket az alapító okiratban meghatározott célokra kell fordítani, azaz tulajdonképpen bármire elköltheti, ami a célokat szolgáló tevékenységekkel kapcsolatos. Az állatvédelmi civil szervezetek tapasztalatom szerint sokkal többet költenek, mint amennyi rendelkezésükre áll, melynek egyik oka az ésszerű tervezés hiánya, a másik pedig a túlzott lelkesedés hatására végzett tevékenység, ilyen például a meggondolatlan állatmentés.

Egy nonprofit szervezet esetében a kiadások összetétele általában megegyezik egy profit orientált vállalatéval, melyek a következők:

- Működési költségek: például ingatlan bérlet és üzemeltetés, jármű üzemeltetés, adminisztráció, marketing, kommunikáció, szállítás, utazás, védőruha, védőfelszerelés költségei, stb.
- Személyi jellegű kiadások: például bérköltség, ösztöndíj, megbízási díj, stb.
- Tárgyi eszközök költsége: például különböző felszerelések, bútorok, stb.

Egyesületünk esetében a kiadások közül a működési költségek (könyvelés, bank-számlavezetés, ingatlanbérlet), valamint a tárgyi eszközök költsége (kutyaeledel és felszerelés) a legjelentősebbek.

5.5.6. Az egyesület bevételei és kiadásai 2011-ben és 2012-ben

Ebben a fejezetben részletesen bemutatom és elemzem egyesületünk bevételeit és kiadásait, valamint az eredményeket havi részletezésben. A 2011-es adatokat az elkészült éves beszámolója alapján állítottam össze, a 2012-es adatokat a rendelkezésre álló számlák és bizonylatok alapján. Az adatok tájékoztató jellegűek.

5. táblázat: A Dog Plusz Felelős Állattartók Egyesületének bevételei és kiadásai, 2011

BEVÉTELEK ÉS KIADÁSOK 2011. ÉVBEN					
Hónap	Bevétel			Kiadás	Eredmény
	Tagdíj	Egyéb	Összesen		
Április	40 000 Ft	0 Ft	40 000 Ft	100 000 Ft	-60 000 Ft
Május	50 000 Ft	120 000 Ft	170 000 Ft	108 000 Ft	62 000 Ft
Június	20 000 Ft	62 000 Ft	82 000 Ft	20 000 Ft	62 000 Ft
Július	20 000 Ft	120 000 Ft	140 000 Ft	55 000 Ft	85 000 Ft
Augusztus	0 Ft	0 Ft	0 Ft	145 000 Ft	-145 000 Ft
Szeptember	0 Ft	44 000 Ft	44 000 Ft	81 000 Ft	-37 000 Ft
Október	0 Ft	132 400 Ft	132 400 Ft	115 000 Ft	17 400 Ft
November	0 Ft	134 300 Ft	134 300 Ft	102 000 Ft	32 300 Ft
December	30 000 Ft	67 300 Ft	97 300 Ft	81 000 Ft	16 300 Ft
ÖSSZESEN	160 000 Ft	680 000 Ft	840 000 Ft	807 000 Ft	33 000 Ft

Forrás: A Dog Plusz Felelős Állattartók Egyesületének éves beszámolója (2012)

6. táblázat: A Dog Plusz Felelős Állattartók Egyesületének bevételei és kiadásai, 2012

BEVÉTELEK ÉS KIADÁSOK 2012. ÉVBEN					
Hónap	Bevétel			Kiadás	Eredmény
	Tagdíj	Egyéb	Összesen		
Január	40 000 Ft	27 000 Ft	67 000 Ft	96 000 Ft	-29 000 Ft
Február	50 000 Ft	36 000 Ft	86 000 Ft	64 000 Ft	22 000 Ft
Március	0 Ft	39 000 Ft	39 000 Ft	117 000 Ft	-78 000 Ft
Április	0 Ft	80 000 Ft	80 000 Ft	146 000 Ft	-66 000 Ft
Május	20 000 Ft	134 000 Ft	154 000 Ft	138 000 Ft	16 000 Ft
Június	50 000 Ft	58 000 Ft	108 000 Ft	26 000 Ft	82 000 Ft
Július	0 Ft	58 000 Ft	58 000 Ft	83 000 Ft	-25 000 Ft
Augusztus	0 Ft	80 000 Ft	80 000 Ft	54 000 Ft	26 000 Ft
Szeptember	20 000 Ft	156 000 Ft	176 000 Ft	53 000 Ft	123 000 Ft
ÖSSZESEN	180 000 Ft	668 000 Ft	848 000 Ft	777 000 Ft	71 000 Ft

Forrás: 2012-es számlák, bankszámla kivonatok

Mindkét táblázatban kilenc hónap adatai szerepelnek és az összes bevétel, valamint kiadás közel azonosan alakult. 2011-ben összesen 160.000 forint tagdíjbevétel volt, mely az összbevétel 19 %-a. Egyéb bevétel, mely tulajdonképpen az adományokból befolyt összeget jelenti, összesen 680.000 forint volt, ez az összes bevétel 81 %-a. 2012 első kilenc hónapjában a tagdíj bevétel 180.000 forint volt, mely az összes bevétel 21 %-a, egyéb bevétel 668.000 forint volt, mely az összes bevétel 79 %-a. Tehát a bevételek összetétele is hasonlóan alakult a két időszakot tekintve. 2011-ben a havi átlagos összbevétel 93.000 forint, a havi átlagos összkiadás 90.000 forint volt. 2012-ben 94.000 forint a havi átlagos összbevétel, a havi átlagos összkiadás pedig 86.000 Ft, mely egy enyhén javuló eredményhez vezetett.

A táblázatokból jól megfigyelhető, hogy rendezvényeink hatással vannak bevételeinkre. 2011-ben szeptemberében az I. Fehérvári Kutyparádé került megrendezésre és az 5. táblázatból látható, hogy az augusztusi 0 forintos bevételhez képest szeptemberben 44.000, októberben 132.400 forintos bevételt realizáltunk. 2012-ben májusban került megrendezésre a II. Fehérvári Kutyparádé és a 6. táblázatból kiolvasható, hogy az áprilisi 80.000 forintos bevétel után, májusban 154.000, júniusban pedig 108.000 forint bevételt realizáltunk. Megállapítható tehát, hogy a jól szervezett és lebonyolított rendezvények pozitív hatással vannak a szervezet bevételeinek alakulására, legyen szó akár tagdíj bevételekről, akár adományokról.

Dolgozatomban már több alkalommal megállapítást nyert, hogy egyesületünk számára az adománygyűjtés a legfontosabb bevételi forrás és ezt a pénzügyi adatok is bizonyítják, tehát ez az a terület, melyet a jövőben tovább kell erősíteni és bővíteni. Úgy gondolom, a táblázat adatai alapján kijelenthető, hogy egyesületünk bevételeit ésszerűen használjuk fel kiadásaink fedezésére, és az eddigi nehéz időszakokat is sikeresen átvészeltük. A jövőben szeretnénk bevételeinket növelni, adó 1 százalék, pályázatok és az adománygyűjtés bővítésével, hogy tevékenységeinket hosszú távon is sikeresen végezhessük.

6. A DOG PLUSZ FELELŐS ÁLLATTARTÓK EGYESÜLETÉNEK TÁRS-SZERVEZETEI

Ahogy az 5.2. fejezetben már említést tettem róla, egyesületünk számára nagyon fontos a kapcsolatépítés és együttműködés kialakítása más állatvédő szervezetekkel, az ésszerűség határain belül. Ez számunkra azt jelenti, hogy olyan alapítványokkal, egyesületekkel igyekszünk összefogni, melyek céljai és tevékenységei hasonlóak egyesületünkéhez, valamint működésük során igyekeznek betartani a törvényi, jogszabályi feltételeket és tevékenységeiket az üzleti etika betartásával végzik. Elsőként röviden bemutatom a Kóborka Állatvédő Egyesületet, majd a Tetovált Állatmentők Egyesületét, mindkét szervezetnél elemzem saját tapasztalataimat is. Végül az ASKA Alapítvány titkárával, Molnár Tamásnéval készített mélyinterjú eredményeit ismertetem, kitérve a szervezet történetére, működésére, az önkéntesek munkájának jelentőségére, valamint Molnár Tamásné személyes véleményére az állatvédelemmel kapcsolatban. Fontosnak tartom megemlíteni, hogy miért éppen őt választottam a mélyinterjú elkészítéséhez. Azért, mert egyrészt a szervezetük tevékenysége átfogó képet ad a magyar állatvédelem és kutyatartási kultúra összefüggéseiről, másrészt úgy gondolom, hogy a társszervezeteink közül az ASKA végzi a feladatait a fejezet elején leírt kritériumoknak legmegfelelőbben, a törvényesség és etikusság vonatkozásában egyaránt.

6.1. A KÓBORKA ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET

A Kóborka Állatvédő Egyesület (korábbi nevén Biatorbágy és Vidéke Állatvédő Egyesület) 1995 óta működik, vezetője Horváth Barbara. Fő tevékenységük kutyák mentése utcáról, ebrendészeti telepekről, rossz tartási körülmények közül. Ahogy a szervezet korábbi neve jelzi, tevékenységét Biatorbágyon és környékén kezdte, az egyesület vezetőjének saját ingatlanán tartották, rehabilitálták a mentett kutyákat. 2007-ben Horváth Barbara Lovasberénybe költözött, egy külterületi tanyán építette fel a jelenleg is működő rehabilitációs központot, mely nem hivatalos menhelyként üzemel. Az állatvédelem és kutyamentés iránti elkötelezettségét tükrözi, hogy az említett tanyán él ő is, 60-80 kutyával együtt. A terület 50-60 kutya befogadására alkalmas, azonban a kezdetektől fogva ennél nagyobb létszámú kutyát gondoznak. Évente 300-400 kutyát adnak örökbe, főleg Magyarországon

és Ausztriában. Az ausztriai örökbe adást a partnerszervezeteik, az Animal Care Austria, illetve a Koborka Austria segítik. Ilyen nagy létszámú kutya ellátásához természetesen több emberre van szükség. Jelenleg hét közben két ember dolgozik a rehabilitációs telepen. Az egyik segítő reggel 7-től délután 2-ig végzi a kutyák ellátását, a ház, illetve az udvar takarítását. A másik segítő déltől este 6-ig dolgozik, fő feladata a kutyák rehabilitációjában, tanításában, nevelésében való részvétel, de szükség esetén a takarításban és az ellátásban is részt vesz. Hétvégenként egy házaspár dolgozik, akik az éjszakát is ott töltik. A férfi feladata a különböző karbantartási munkák, a nő feladata a kutyák körüli teendők, valamint a takarítás elvégzése. Egy-egy hétvégén önkéntesek is érkeznek, akik nagyrészt a kutyák sétáltatásában, fényképezésében vesznek részt, de van, amikor például a kennelek festésben vagy a területrendezésben is segédkeznek. A működéshez szükséges anyagi hátteret adományokból biztosítják. Az adományok egyrészt Magyarországról folynak be, például az örökbe fogadóktól vagy az adó 1 százalékából. Az adományok másik része Ausztriából érkezik, mivel ott minden örökbe adott kutya után 250 eurót kap a társszervezet, mely tulajdonképpen az örökbe adott kutya költségeit – oltások, parazitamentesítés, ivartalanítás, szállítás – éppen fedezi. A havonta befolyt összeg nagy részét átutalják az egyesületnek, valamint további tárgyi adományokkal (például kutyaeledel, pórázok, nyakörvek) is támogatják a rehabilitáció alatt álló kutyákat. Ez akár egy nagyon jól működő rendszer is lehetne, de a valóságban sajnos az egyesület folyamatos és nagyon komoly anyagi nehézségekkel küzd. Vajon mi okozhatja ezeket a problémákat? Miért nem tud egy elvileg jól működő rendszer sikeres lenni? A következőkben leírom a Kóborka Állatvédő Egyesülettel kapcsolatos benyomásaimat, melyeket az elmúlt években tapasztaltam.

12. ábra: Kóborka Állatvédő Egyesület honlapjának fejléce

Forrás: <http://www.koborka.hu>

2008. októberben ismerkedtem meg Horváth Barbarával és mivel alig 15 kilométerre lakom a tanyájától, megegyeztünk, hogy heti három alkalommal részt veszek a kutyák rehabilitációjában, ez 2010-ig működött így. A két év alatt sok pozitív és negatív dolgot is

megtapasztaltam az állatvédelemmel, valamint a Kóborka Egyesülettel működésével kapcsolatban. A Kóborka nagyrészt gyepmesteri telepekről menti a kutyákat. Egy-egy alkalommal 5-6 új kutya kerül be, melyek általában soványak, nincsenek ivartalanítva és mentális problémáik vannak. Első lépésként a parazitamentesítésük és a fizikai kondíciójuk feljavítása történik, ezt követi az oltások beadása, majd az ivartalanításuk. Átlagosan ez egy-két hónapot vesz igénybe a kutya állapotától függően. Közben elkezdődik a kutya lelki rehabilitálása, pórázhoz szoktatása, viselkedési problémáinak korrigálása is. Ez elvileg azt jelenti, hogy két hónap alatt a kutyák egészségesen, ivartalanítva, jól nevelten kerülhetnének gazdához, azonban a gyakorlatban ez sajnos nem ennyire egyszerű. A fent leírtaknak eleget téve egy kutya állatorvosi költsége a két hónapra kb. 20-30.000 forintot tenne ki, ha nem lenne más egészségügyi problémája. A kutyák nagy része a valóságban azonban többnyire nem csak egy-két hónapot tölt a menhelyen és a költségeik is sokkal magasabbak, átlagosan az 50-60.000 forintot is eléri. Amennyiben a kutya Ausztriába kerül örökbe adásra, ez az összeg visszautalásra kerül, de ha Magyarországon, akkor nem, hiszen hazánkban az átlagos adomány, melyet az örökbe fogadók adnak, 5-10.000 forint között van. Ez az egyik oka a finanszírozási nehézségek kialakulásának. A másik probléma, hogy az egyesület gondozásában lévő kutyák felét több éve nem tudják örökbe adni, általában valamilyen viselkedési probléma miatt, hiszen az emberek a „tökéleteset” keresik és mivel hazánkban jelenleg rengeteg jó külső és belső tulajdonságokkal rendelkező kutya vár gazdára a menhelyeken, a „problémásabb”, vagy kevésbé tetszetős küllemű kutyákat szinte lehetetlen örökbe adni. Ilyen esetben két megoldás van: az egyik, amikor végleges altatásra kerül sor, például agresszív vagy súlyos beteg kutya esetén. A másik, amikor pénzt és időt nem sajnálva, akár reménytelenül is küzdenek értük. Horváth Barbara a második megoldás híve és sajnálatosan saját magánéletét és vagyonát feláldozva küzd ezekért a kutyákért. Véleményem szerint ez bizonyos mértékig becsülendő dolog, de amikor már a tevékenységet a fejetlenség, a szervezetlenség és a realitás hiánya jellemzi, akkor értelmét veszti az, amiért ő vagy más hasonló gondolkodású állatvédő küzd.

Ez az, amit a magyar állatvédelem egyik legnagyobb hibájának tartok, hogy sokan nem tudják meghúzni a határt, ameddig érdemes kutyákat menteni. Ezért nem tud egy elvileg jól működő rendszer jól működni, és ezért lehetséges az, hogy egyes állatvédők tevékenységük közben tönkremennek anyagilag és emberileg, hiszen egy idő után semmire nem marad idejük, pénzük és energiájuk a kutyák ellátásán kívül. Például nincs idejük nyilvántartást vezetni a kutyákról, nem tudják melyik mikor kapott oltást, nem végeznek megfelelő marketing tevékenységet, emiatt például egy idő után drasztikusan csökken az

adó 1 százalékokból befolyt összeg. Természetesen ennek ellenére, lehetőségeinkhez mérten segítjük a Kóborka Állatvédő Egyesületet, például ideiglenes befogadóként egy-egy kutya átvételével, melyeket kiképzünk, megkönnyítve az örökbe adásukat, illetve egyéb önkéntes munkákkal is igyekszünk támogatni őket.

6.2. A TETOVÁLT ÁLLATMENTŐK ÁLLATVÉDELMI EGYESÜLET

2010. év elején alakult meg a Budapesti Állatmentők csapata, melynek tagjai olyan emberek voltak, akik már régóta tevékenykedtek az állatvédelem területén és úgy gondolták, hogy mivel Magyarországon nem működik olyan szervezet, mely a más országokhoz hasonlóan állatrendőrségi feladatokat is ellát, létrehoznak egyet. Úgy gondolták, hogy ők képesek önerőből, saját szervezéssel megoldani egy-egy bejelentésnél a kiszállást és az intézkedést, hiszen számukra az állatmentés elhivatottság, melyet szabadidejükben, önkéntes alapon végeznek. Számtalan állat elkobzását megoldották már az állat tulajdonosának hozzájárulásával, vagy ellenállás esetén rendőri segítség bevonásával. A legtöbb budapesti kerületben jól működő kapcsolatot sikerült kialakítaniuk a rendőrséggel. A Budapesti Állatmentők utódja, a Tetovált Állatmentők Állatvédelmi Egyesület lett, melynek 2011. májusi bejegyzésével hivatalossá vált tevékenységük. A találó névválasztás, a folyamatos kapcsolatépítés, valamint a különböző rendezvényeken való gyakori részvételük és természetesen a médiákban is sokszor megjelenő állatmentéseik meghozták az eredményt: egy év alatt Magyarország szerte ismertté váltak. Fő tevékenységük a sérült, bántalmazott, nem megfelelően tartott állatok (kutyák és macskák egyaránt) kimenekítése, állatorvoshoz szállítása és átmeneti elhelyezésének megszervezése társszervezeteknél vagy ideiglenes befogadónál. Nem megfelelő tartási mód esetén tájékoztatják az állattartót arról, hogy min kellene változtatnia, majd később leellenőrzik, hogy megtörtént-e az állat körülményeinek javítása. A költségeiket kizárólag adományokból fedezik.

Úgy gondolom, hogy a tevékenység ötlete, melyet végeznek, nagyon jó, de a kivitelezéssel vannak problémák. Egyrészt a törvényi és jogszabályi feltételek szerint egy állat tulajdonostól való elkobzásának engedélyezése a jegyzők hatáskörébe tartozik és a gyepmesterek feladata. Ez azt jelenti, hogy a Tetovált Állatmentőknek olyan eszközöket kell alkalmazni, melyekkel eléri, hogy az állat tulajdonosa lemondjon állatáról és erről írásbeli nyilatkozatot írjon alá. Éppen ezért sokszor kerül egy-egy mentésük a viták keresztútjába, mivel tulajdonképpen jogszerűtlenül végzik tevékenységeiket. Szükség van ilyen és

hasznos szervezetekre, mivel az állam nem vállalja magára ezeket a feladatokat és nincs megfelelő szakember gárda sem hozzá. Ez a magyar állatvédelem másik legnagyobb hibája, hogy nem tudják betartatni a törvényeket és a rendeleteket, valamint hiányzik a releváns szakemberképzés. A Tetovált Állatmentők Egyesülete működése során nagy hangsúlyt fektet a Public Relations feladatok ellátására, mely pozitívan hat a szervezet hírnevére, valamint növeli az adományozási kedvet és ez által a befolyt adományok összegét. Ezt mindenképpen pozitívumként említendő, azonban egyes esetekben szerintem már túlzásba viszik ezt a tevékenységet, mely ez által akár fontosabbá is válhat, mint az állatok mentése. Erre szokták állatvédő berkeken belül mondani, hogy „kirakat állatvédők”, amikor önmaguk népszerűsítése kerül előtérbe és a valós tevékenység pedig egyre inkább háttérbe szorul.

13.ábra: Tetovált Állatmentők csapata egy rendezvényen
Forrás: <http://www.facebook.com/tetovallatmentok>

Egyesületünk 2012. márciusban került kapcsolatba a Tetovált Állatmentők Fejér megyei csapatával egy régi ismeretség kapcsán. Az 5.3. *fejezetben* már részletesen kifejtettem a II. Fehérvári Kutyaparádéval kapcsolatos együttműködésünket, mely úgy gondolom mindkét szervezet számára pozitív eredménnyel zárult. Emellett ideiglenes befogadóként részt veszünk egy-egy mentett kutyájuk testi és lelki rehabilitációjában is. Úgy gondolom azért előnyös számunkra a Tetovált Állatmentők Egyesületével való együttműködés, mert országos ismertségük által, mi is ismertebbé válhatunk, mivel a rendezvényeken, ahol megjelennek, minket is reklámoznak. A velük való kapcsolatot mindaddig fenn fogjuk tartani, ameddig tevékenységeik során betartják a törvényesség és az etikus viselkedés szabályait.

6.3. AZ ASKA ALAPÍTVÁNY – INTERJÚ MOLNÁR TAMÁSNÉ ALAPÍTVÁNYI TITKÁRRAL

Ahogy az 6. fejezet bevezetőjében említettem, azért Molnár Tamásnét választottam interjú alanynak, mert a szervezetük tevékenysége átfogó képet adhat a magyar állatvédelem és kutyatartási kultúra összefüggéseiről, másrészt úgy gondolom, hogy a társszervezeteink közül az ASKA végzi a feladatait a legjobban, figyelembe véve a törvényesség és etikusság szabályainak betartását is. A mélyinterjú egy olyan kvalitatív piackutatási mód, melynek során igyekszünk feltárni minél több összefüggést egy adott témában. Jelen esetben a gyepmesteri telepek, az állatvédő szervezetek és a kutyatartási kultúra kapcsolatáról próbáltam még több információt gyűjteni, hiszen az ASKA Alapítvány mindhárom területen érintett. Molnár Tamásnét több mint öt éve ismerem, azóta nagyon jó kapcsolatot tartunk fenn egymással. Az interjú 2012. október 17-én készült az ASKA telephelyén található irodában. Molnár Tamásné 2004. óta tölti be az alapítvány titkári szerepét, de az állatok iránti szeretete már gyermek korában felszínre került, 15 éves volt, amikor először megmentett egy kutyát és ez a szeretet egész életét végigkísérte. Mielőtt kapcsolatba került az ASKA Alapítvánnyal, éveken át segítette a HEROSZ székesfehérvári menhelyének tevékenységeit önkéntesként.

Állatvédő berkeken belül sok vád éri az alapítványt, melyek nagy része alaptalan. Éppen ezért első kérdésem az alapítvány, valamint a hozzá kapcsolódó gyepmesteri tevékenység közti kapcsolat tisztázására irányult. A gyepmesteri tevékenységet Székesfehérváron a kilencvenes évek közepe óta az Alpha-Vet Állatgyógyászati KFT állatmentő részlege végzi. Az Alpha-Vet KFT egy országosan ismert kutyaeledel, felszerelés és állatgyógyászati termékeket gyártó és forgalmazó cég, valamint a székesfehérvári állatkórház üzemeltetője is. 2003-ban három állatorvos hozta létre az Alpha Segítő Kéz Alapítványt a gyepmesteri telepre bekerült állatok finanszírozásának elősegítésére. Molnár Tamásné 2004. óta végzi az alapítvány irányítását, működtetését. A kapcsolat tisztázásaként a következő választ kaptam: a gyepmesteri tevékenységet a KFT végzi Székesfehérváron és további 130 településen, melyekkel hivatalosan szerződésben állnak. A KFT és az alapítvány szintén szerződésben állnak egymással, mely szerint a gyepmesteri telepre bekerülő kutyák 14 napos karantén időszaka után, az alapítvány gondozásába kerülnek. Sokakat megrémít, hogy 130 településről gyűjtik be a kutyákat, pedig ez havonta „csak” 80-100 kutyát jelent vidékről és 40-60 kutyát Székesfehérvárról, ugyanis természetesen nem minden nap járják körbe az összes települést. A Székesfehérváron befogott kutyák közül a HEROSZ helyi szervezete havonta 20 kutyát vesz át. A gyepmesteri tevékenységért ku-

tyánként 4800 forintot kapnak, mely összegről a tájékoztatást Molnár Tamásné önállóan adta, nem kérdésre válaszolva.

Következő témánk a menhely férőhelyeinek száma, valamint a bekerülő és örökbe adott kutyák száma volt. Az ASKA Alapítvány két telephellyel rendelkezik. Az egyik Alsószentivánon található, ahol a kutyák egy 150 férőhelyes kifutóban, valamint 30 egyedi kennelben vannak elhelyezve. A másik a székesfehérvári telephely, ahol jelenleg 90 egyedi kennel van. Emellett szükség esetén mobil kennelek is rendelkezésre állnak. Az alapítvány gondozásába kerülő kutyák száma havonta átlagosan 120. Az örökbe adott kutyák száma Molnár Tamásné elmondása szerint évente kb. 100 kutyával nő. A tavalyi évben közel 600 kutyát adtak örökbe. Az elmúlt évhez képest a bekerülő kutyák száma kb. másfélszeresére nőtt, a menhely folyamatosan túltelített, annak ellenére, hogy a székesfehérvári telephelyen az elmúlt években megduplázódott a kennelek száma. Arra a kérdésemre, hogy van-e altatás, mely egy sokat vitatott téma az állatvédők közt, Molnár Tamásné elmondta, hogy van és véleménye szerinte szükség is van rá. Az 6.1. fejezetben, a Kóborka Állatvédő Egyesület kapcsán már kifejtettem ezzel a témával kapcsolatban a saját véleményemet és Molnár Tamásné is egyetért a végleges altatás szükségességében, amennyiben a kutyának olyan egészségügyi vagy viselkedési problémája van, mely reménytelenné teszi az örökbe adását. Egy 2010-es adat szerint az alapítványuk az addig 1100 befogott kutyából 26-ot altatott el véglegesen, mely nem éri el a két és fél százalékos arányt. Az alapítvány gondozásába kerülő kutyák egy része átkerül más állatvédők, pl. fajtatiszta kutya esetén a fajta mentők gondozásába. Molnár Tamásné azonban kihangsúlyozta, hogy szükség van a telephelyen a férőhelyek számának bővítésére, tervei szerint Alsószentivánon megduplázzák a férőhelyek számát, Székesfehérváron pedig újabb 30 egyedi kennel építését tervezik a közeljövőben.

14. ábra: Kennelsor a székesfehérvári ASKA menhelyen
Forrás: saját

Az alapítvány működésével kapcsolatban több témát is érintettünk, többek között a hivatalosan foglalkoztatottak számát, az önkéntesek kérdését, a marketing jelentőségét, valamint a szervezet gazdálkodását. Molnár Tamásné elmondta, hogy a gyepmesteri tevékenységet végző 4 szakképzett gyepmester az alapítvány munkájában is aktívan részt vesz, legnagyobb részben a kennelek takarítását, valamint a kutyák ellátását végzik. Az alapítványnak egy bejelentett foglalkoztatottja van, aki tulajdonképpen „mindent” csinál: takarítja, eteti, kezeli a kutyákat, illetve az adminisztratív és marketing feladatok végzésében is segít. Az alapítványnál tevékenykedő emberek túlterheltek és kizárólag az állatvédelem iránti elkötelezettségük miatt képesek hosszú távon folytatni munkájukat. Az önkéntesekkel kapcsolatban megtudtam, hogy szerződést kell kötniük az alapítvánnyal, ami megfelel a 2005. évi LXXXVIII. törvénynek, mely a közérdekű önkéntes tevékenységről szól. További kikötés az is, hogy 14 év alatti gyermek kizárólag szülői felügyelettel végezhet önkéntes munkát a menhelyen. Egy-egy hétvégén 15-20 önkéntes segíti az ASKA csapatának munkáját, melyre Molnár Tamásné azt mondta, hogy „bőven elég”, mivel már többször volt probléma egy-egy önkéntessel, aki túllépte a hatáskörét, éppen ezért néha megbeszélést kell tartani, hiszen így tisztázhatók bizonyos a félreértések. Kiemelte azt is, hogy éppen úgy szükség van az önkéntesek munkájának irányítására és szervezésére is, mint a fizetett munkaerők esetében. Itt kell megemlíteni, hogy a Dog Plusz Felelős Állattartók Egyesülete tagjai közül többen is állandó segítői az ASKA menhelynek, képzik a kutyákat és tanítják a többi önkéntest a kutyakiképzés alapjaira. Az önkéntesek demográfiai összetételét tekintve nagy részük 40 év alatti nő.

Az alapítvány oktatási tevékenységet is folytat, melyet Molnár Tamásné is nagyon fontosnak tart az állatvédelem és kutyatartási kultúra fejlődése érdekében. Elmondta, hogy ők kicsit másképpen végzik ezt a munkát, mert ők idézve „szembesülnie kell a gyerekeknek a helyzet súlyosságával”, ezért nem az alapítvány látogat el iskolákba, hanem az iskolások érkeznek látogatóba a menhelyre. Egy-egy látogatás alkalmával a gyermekek először megismerik a közeli állatkórház működését, majd a menhely munkájában is részt vesznek, a kutyasétáltatáson kívül, a takarítást és etetést is kipróbálhatják. Ezzel azonban nem ér véget a feladatuk, mivel a látogatást követő napokban, az iskolában az állatvédelemmel kapcsolatos feladatokat kell megoldaniuk, például fogalmazást írni a témában. Úgy gondolom, hogy a gyermekeknek ez a fajta nevelése is nagyon hatékony és eredményes. Molnár Tamásné elmondása szerint, sok esetben visszamennek a gyerekek szülőkkel együtt kutyát örökre fogadni vagy önkéntes munkát végezni, ami szintén a nevelési programjuk sikerességét bizonyítja.

Amikor az alapítvány marketing tevékenységével kapcsolatos kérdésemet feltettem, azonnali válaszként egy szót kaptam: „Internet”. Molnár Tamásné szerint is élni kell az Internet adta lehetőségekkel, legyen szó honlapról vagy a Facebook-ról. Elmondása szerint sajnos nem jut elegendő idő a marketing tevékenységek végzésére, pedig az ideális az lenne, ha egy külön alkalmazottjuk végezhetné az ezzel kapcsolatos tevékenységet. Kiemelte a Facebook jelentőségét és pozitív hatásait szervezetük működésére, de hozzátette, hogy sajnos a Facebook-on terjedő pár negatív kritika halmozottan rontja az adományozási kedvet. Példaként hozta fel, hogy egy a Facebook-on idén májusban kirobbant vita, melyben alaptalanul őket tették felelőssé egy menhely bezárásáért, nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az idei évben egy millió forinttal kevesebb folyt be adó 1%-ból. Ugyanakkor azt egyértelműen a Facebook pozitívumaként említette, hogy ott lehetőség van olyan csoportok létrehozására, ahol azonos érdeklődésű emberek ismerkedhetnek, cseveghetnek egymással. Így jött létre az ASKA Pártolók csoportja is, ami azóta egy baráti társasággá nőtte ki magát és lehetőségeikhez mérten minden területen igyekeznek támogatni az alapítvány működését önkéntes munkával, a kutyasétáltatástól kezdve a rendezvényszervezésig. Szót ejtettünk még az alapítvány különböző nyomtatott kiadványairól is, melyről Molnár Tamásné elmondta, hogy a prospektusok és szórólapok szerinte is nagyon alacsony reklámértékkel bírnak. Különleges kiadványaik, mint például a mentett kutyák történeteit bemutató „Útszéli történetek” vagy a nemrég megjelent „ASKA Magazin” nagyobb marketing hatással rendelkeznek, hiszen történeteikkel jobban meg tudják érinteni az embereket. A saját rendezvények, valamint a más rendezvényeken való megjelenést Molnár Tamásné jó marketing eszköznek tartja, melynek kiemelte csapatépítő szerepét, azonban hozzátette, hogy eddig még nem hoztak olyan eredményt, amilyen mértékűre előzetesen számítottak. A különböző helyi és országos kereskedelmi tévéknél és rádióknak adott interjúkat szintén jó marketing eszközként jellemezte beszélgetésünk során.

Az alapítvány gazdálkodását illetően Molnár Tamásné elmondta, hogy az átlagos éves bevételük 6,5 millió forint. Az átlagos havi működési költségük 400 ezer forint, állatorvosra havonta átlagosan 100 ezer forintot, kutyaeledelre 350-400 ezer forintot költenek. Hozzátette, hogy a számláik kiegyenlítése folyamatosan késedelmesen történik és az alapítvány gazdálkodása nagyban függ a befolyt tárgyi- és pénzádományoktól.

Legvégül megkérdeztem szubjektív véleményét hazánk állatvédelemével, ebrendészetével és a kutyatartási kultúrájával kapcsolatban. Azonnali válasza egyetlen szó volt: „katasztrofális”. Utána még elmondta, hogy sem az állatvédők, sem a gyepmesteri telepek, sem az önkormányzatok nincsenek tisztában a törvényekkel, rendeletekkel, nem ve-

zetnek megfelelő nyilvántartást, még azt sem tudják, milyen adminisztratív jellegű kötelezettségeik és feladataik vannak. Az állatvédők egy része jogtalanul tevékenykedik, más részük a megfelelő anyagi háttér megléte nélkül menti az állatokat és átlépik a realitás határait az általuk megmentett állatok számával. Arra a kérdésemre, hogy a közel 200 bejegyzett állatvédő közül, szerint hányan végzik megfelelően tevékenységüket, azt a választ kaptam, hogy maximum 30-an. A kutyatartási kultúra kapcsán elmondta, hogy egyszer úgy gondolja, van fejlődés, majd úgy, hogy nincs. Véleménye szerint az eddigi „kutyás-nem kutyás” vitából, „kutyás-kutyás-nem kutyás” vita lett, ami azt jelenti, hogy a felelős kutyatartó vitázik a felelőtlen kutyatartóval, aki harcban áll a kutyaellenesszel és mindez hátráltatja a kutyatartási kultúra fejlődését.

6.4. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS ÖSSZEGZÉS

Mint az előző három fejezetben is kiderült, ahhoz hogy az állatvédelem és az állatvédelmet ellátó szervezetek hatékonyan tudjanak működni, sok tényező együttes megléte szükséges. Nagyon fontos szempont az állatok iránti elkötelezettség, mely úgy gondolom, hogy mindhárom szervezet esetében megfelelően jelen van. Másik lényeges tényező a megfelelő anyagi háttér folyamatos megléte, hogy a felmerülő kiadásokat fedezni lehessen a bevételekből. Ez azonban nagyon nehéz feladat, hiszen csak megfelelő irányítással, szervezéssel és marketing tevékenységgel érhető el a folyamatos anyagi jellegű beáramlás, melyhez olyan vezetőre van szüksége a szervezeteknek, aki ezeket a feladatokat nagyon komolyan veszi, és aki meg tudja húzni a határt a gondozásukba kerülő állatok számát illetően is. Ellenkező esetben folyamatos pénzügyi nehézségek merülnek fel, ahogyan ezt a Kóborka Állatvédő Egyesület esetében is láthattuk. A szervezet jó hírének megőrzése érdekében lényeges megteremteni az egyensúlyt az önreklámozás és a tényleges tevékenység végzése közt is, ahogy a Tetovált Állatmentők Egyesületéről szóló fejezetben már említést tettem erről. Érdemes kihasználni azokat a lehetőségeket, melyek tulajdonképpen komolyabb anyagi befektetés nélkül is segítséget jelenthetnek a szervezetnek: például az önkéntesek tevékenysége, az Interneten (Facebook) történő megjelenés. Ezeken kívül fontos lenne az állami szerepvállalás bővítése is, a törvények és rendeletek betartatása érdekében. Mindezek segítségével az állatvédelem és az állatvédő szervezetek is hatékonyabban működhetnének, több idő jutna a tájékoztató és oktató tevékenységre, mely által fejlődhetne a kutyatartási kultúra Magyarországon és ez hosszú távon a kóbor állatok számának csökkenését eredményezné.

7. SAJÁT VIZSGÁLATOK ÉS SZEKUNDER KUTATÁS

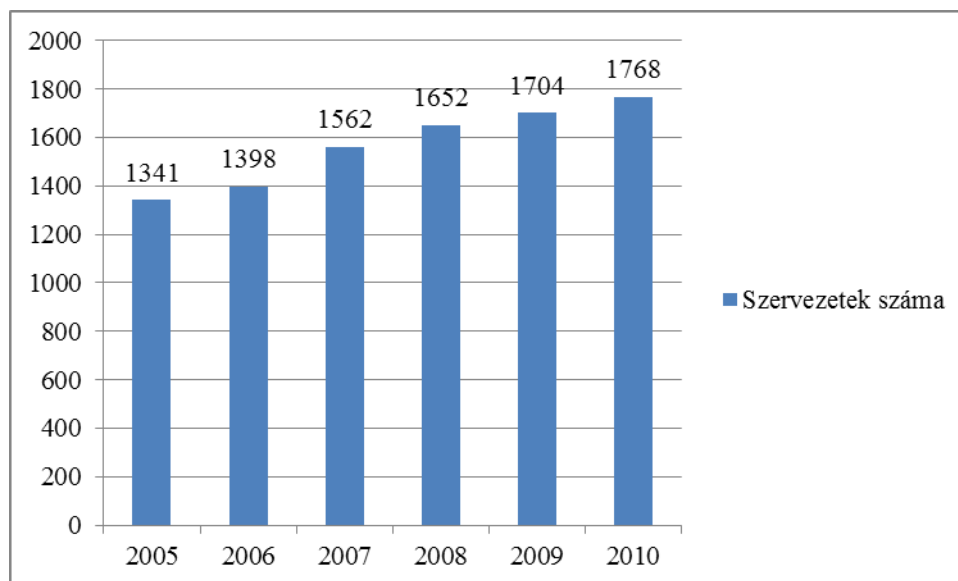
7.1. SZEKUNDER KUTATÁS, AVAGY ÁLLATVÉDELEM ÉS NONPROFIT SZERVEZETEK A STATISZTIKAI ADATOK TÜKRÉBEN

7.1.1. Állatvédelemmel foglalkozó nonprofit szervezetek a számok tükrében

A Központi Statisztikai Hivatal a nonprofit szervezeteket tevékenységük alapján csoportosítja, mely szerint az állatvédelemmel foglalkozó szervezetek a környezetvédelem tevékenységcsoportjához tartoznak.

Mivel a rendszerváltás előtti politikai környezet nagyon szűk teret engedett a civil mozgalmak szerveződésének, Magyarországon környezetvédelemről a rendszerváltás utáni időszaktól kezdődően beszélhetünk. Ezután épült ki a jogi környezet, létrejöttek a környezetvédelmi felügyelőségek és számos civil szervezet alakult, mely az állami környezetvédelem hiányosságait hivatott pótolni. A jelenlegi jogrendszer többszintű és keretet ad a különböző feladatokhoz, de a valós helyzetet mindig a társadalom és az állam szerepvállalása határozza meg. A civil szervezetek megjelenésének fő oka a kormányok és pártok környezetvédelmi elkötelezettségének politikai vonatkozása, valamint a rövidtávú, egy-egy választóciklust átölő gondolkodásmódja. Emellett gazdasági érdekek is kapcsolódhatnak hozzá, hisz a civil szervezetek nagy terhet vállalhatnak át az állami szektortól. Nagyon fontosak az erkölcsi szempontok is, mivel ezek a szervezetek egy-egy érdekcsoport szerveződéséből illetve igényeik kielégítése érdekében jönnek létre. A környezetvédelmi problémák sok embert érintenek és a saját környezetét mindenki védeni szeretné, melyek bizonyos élethelyzetekben változóak lehetnek, de a globális probléma mindenkit érint. A nonprofit, ezen belül a klasszikus civil szervezetek közül, a közhasznú egyesületi formában működő környezetvédelmi szerveződések a legelterjedtebbek, hisz céljaik megvalósításának talán legfontosabb feltétele a nagy társadalmi támogatottság és az önkéntes munka.

Magyarországon a 2010-es KSH adatai alapján 1768 környezetvédelmi nonprofit szervezet működött, ez az összes nonprofit szervezet 2,7 százaléka.

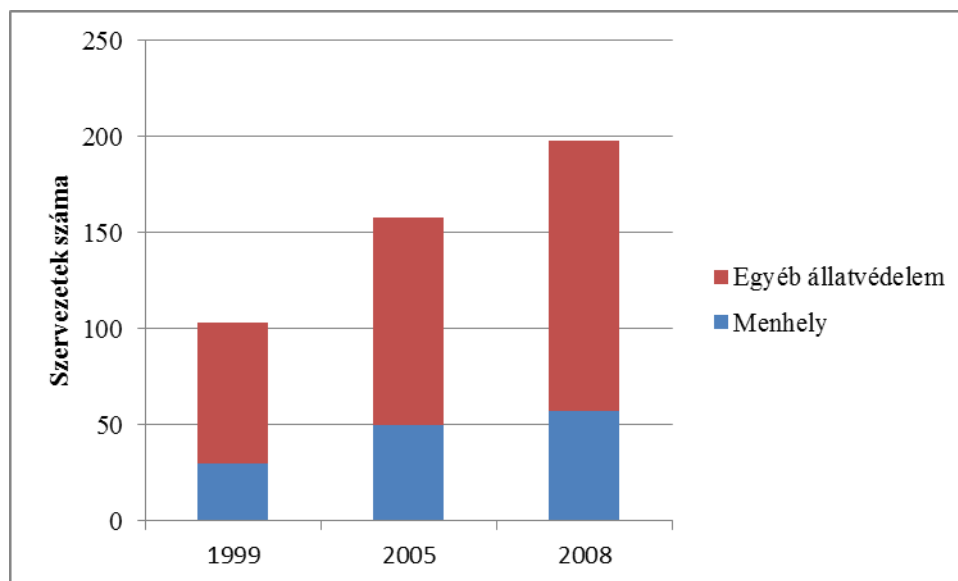
15. ábra: A környezetvédő nonprofit szervezetek száma 2005-2010

Forrás: http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_qpg004.html

A 15. ábrán a környezetvédelem tevékenységcsoporthoz tartozó nonprofit szervezetek számának alakulása látható. Az ábra alapján megállapítható, hogy ezen szervezetek száma folyamatosan és egyenletesen nő, mely úgy gondolom, hogy az emberek egyre növekvő környezettudatos életmódjának köszönhető.

Sajnálatos azonban az a tény, hogy az állam szerepvállalása a mai magyar állatvédelem területén nem megfelelő, így ezek a szervezetek csak azért tudnak még működni, mert vannak olyan emberek, akik szabadidejüket vagy akár egész életüket erre áldozzák. Az állatvédelemmel foglalkozó nonprofit szervezetek száma a 2008-as adatok alapján 198, mely az összes környezetvédelmi nonprofit szervezet 12 százaléka. Az állatvédő szervezetek formájuk szerint 70 százalékban alapítványok, 30 százalékban társas nonprofit szervezetek. Tevékenységüket tekintve 29 százalékuk állatmenhely támogatására jött létre, 71 százalékuk pedig egyéb állatvédelmet támogató tevékenység céljából.

Az állatvédelem egyre növekvő fontosságát bizonyítja az is, hogy 10 év alatt csaknem megduplázódott az állatvédelemmel foglalkozó nonprofit szervezetek száma, ahogy a 16. ábrán is láthatjuk.

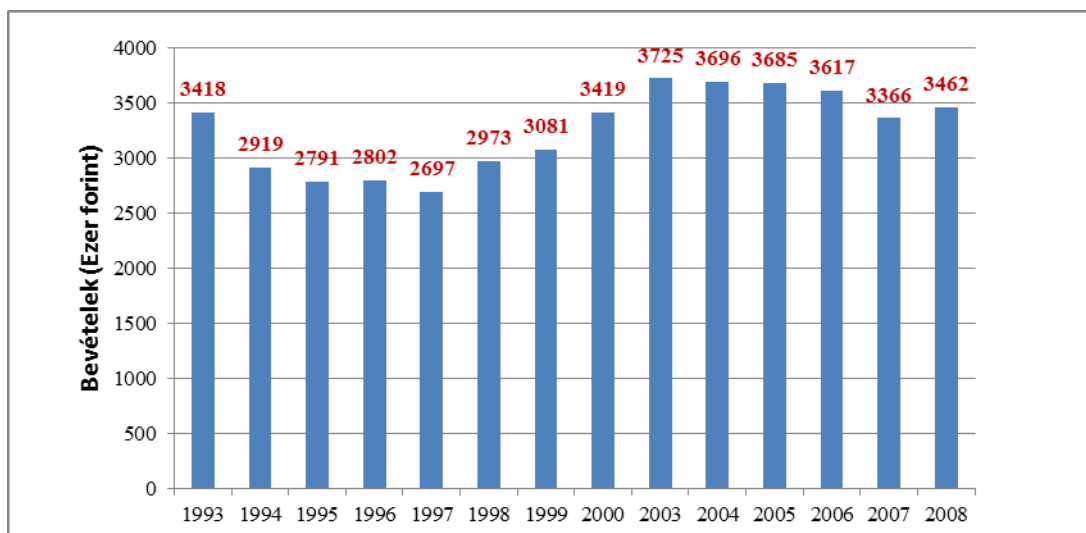
16. ábra: Az állatvédő szervezetek számának alakulása 1999 és 2008 között
Forrás: KSH Statisztikai évkönyv 1999, 2005, 2008

Hozzá kell azonban tenni, hogy a bejegyzett állatvédő szervezetek közül ténylegesen és megfelelően csak egy részük végzi a tevékenységét. Saját tapasztalatom alapján a 198 szervezetből 20-30-ról mondható el, hogy jól működik, ami az összes szervezet 10-15 százalékát jelenti. Ezt a feltételezésemet az előző fejezetben elemzett interjú során, Molnár Tamásné is megerősítette.

7.1.2. Bevételek és kiadások a nonprofit szektorban

Ahhoz, hogy egy adott terület működéséről valós képet kapjunk, fontos lenne vizsgálni a bevételek és kiadások összetételét, összefüggéseit, melyről az állatvédő szervezetekkel kapcsolatos részletezett adatok nem állnak rendelkezésre, így a teljes nonprofit szektorra, valamint a környezetvédelemmel foglalkozó szervezetekre vonatkoztatva fogjuk áttekinteni, majd a következő fejezetben a saját vizsgálat során felvett adatokkal összevetjük.

A KSH 2008-as elemzése a megelőző 15 évre vonatkoztatva mutatja be nonprofit szervezetekre jutó bevételeket reálértéken, melyet a 17. ábrán szemléltetnek.

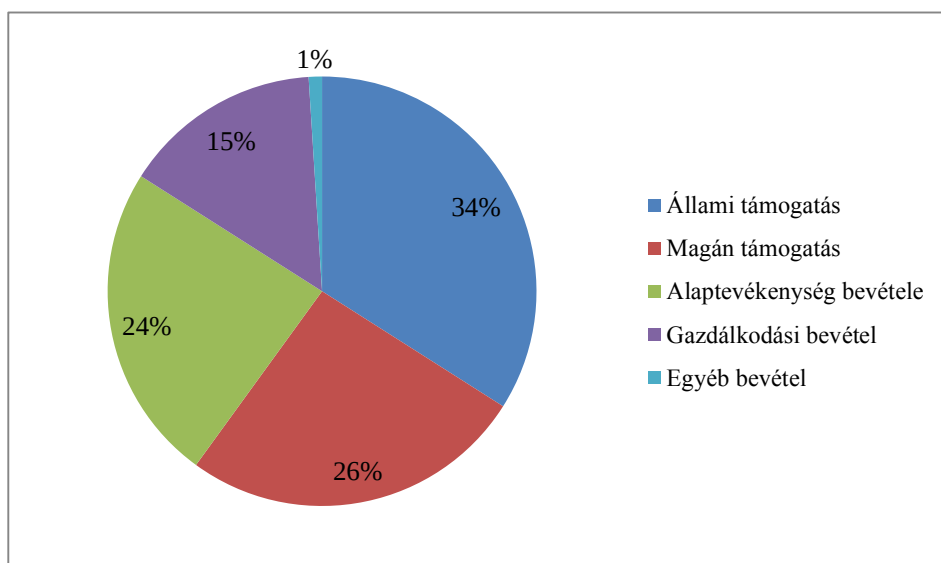

17. ábra: Az egy nonprofit szervezetre jutó bevételek alakulása 1993 és 2008 között
Forrás: Nonprofit szervezetek Magyarországon, KSH 2008

A grafikonon jól látható, hogy a rendszerváltás utáni bevételek 1993 és 1997 között folyamatosan csökkentek, majd lassan növekedni kezdtek, 2000-ben elérték az 1993-as szintet, majd 2003-ban a 3.725.000 forintos egy szervezetre jutó maximumot. Ezután ismét lassú csökkenés indult 2007-ig, majd 2008-ban enyhe növekedés volt tapasztalható. Kutatásom szempontjából fontos megemlíteni, hogy a bevételek növekedése egyes tevékenységcsoportoknál jelentős volt, 27-46 százalékos, köztük a környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteknél is.

Lényeges szempont az is, hogy a bevételek nagy része viszonylag kevés szervezetnél összpontosult, a 2008. évi összes bevétel 95 százaléka, a szervezetek 19 százalékánál realizálódott. Úgy gondolom, hogy ez az arány az állatvédő szervezetekre vonatkoztatva is elmondható. Ez természetesen a nonprofit szektor és az állatvédő szervezetek egyre nagyobb mértékű differenciálódását eredményezi. Megállapítható az is, hogy a szervezetek nagy része 2008-ban (és később sem) rendelkezett a tartós működéséhez megfelelő anyagi háttérrel.

A bevételek forrás szerinti megoszlása tekintetében a klasszikus formában működő civil szervezetek bevételeinek 60 százalékát a központi állami és a magántámogatások teszik ki. Mivel az állami támogatások 79 százaléka oktatási, kulturális, szociális, egészségügyi vagy településfejlesztési szervezetekhez kerül, ezért ismét megállapítom, hogy a környezetvédelem és ezen belül az állatvédelem, az állam által kevésbé támogatott területek közé tartozik.

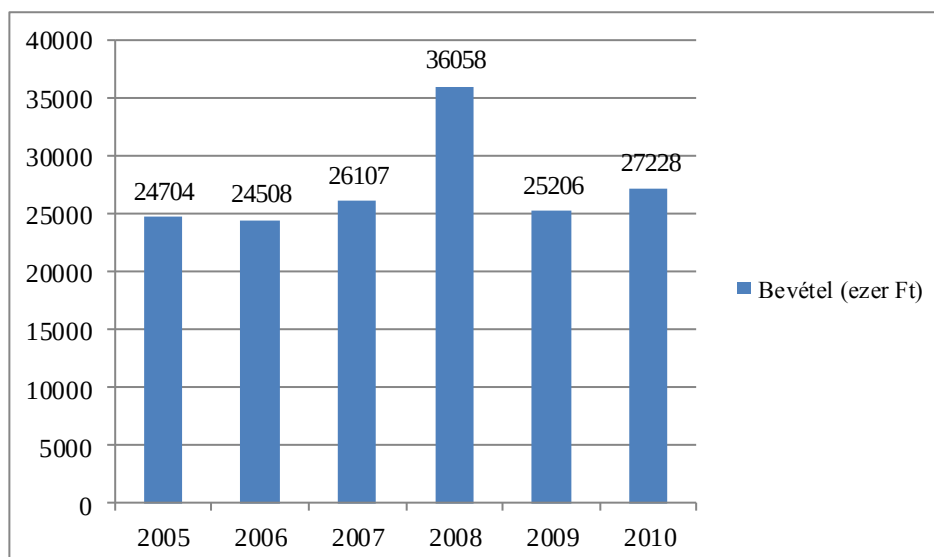
18. ábra: A klasszikus civil szervezetek bevételeinek forrás szerinti megoszlása, 2010

Forrás: <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/nonprofit/nonprofit10.pdf>

Az 18. ábrán a klasszikus civil szervezetek bevételeinek forrás szerinti megoszlása látható. A bevételek 34 százaléka állami támogatásból származik, 26 százaléka magántámogatásból, 24 százaléka pedig az alaptevékenységből. Ezen kívül a bevételek 15 százaléka gazdálkodási tevékenységből realizálódik. Úgy gondolom, hogy az állatvédő szervezetek esetén a legnagyobb súlya a magántámogatásoknak van eddigi tapasztalataim alapján.

Az egy szervezetre jutó átlagos bevételt vizsgálva a környezetvédelmi szervezetek magasabb értéket mutatnak az átlagnál. 2010-ben az egy szervezetre jutó átlagos bevétel 18,5 millió forint volt, a környezetvédő nonprofit szervezetek átlaga pedig 27,2 millió forint, mely csaknem másfélszerese az összes szervezetre vonatkoztatott átlagnak.

A 19. ábrán a környezetvédelemmel foglalkozó nonprofit szervezetek egy szervezetre jutó átlagos bevétele látható 2005 és 2010 között. A 2008-as évet kivéve egyenletesnek mondható az átlagos bevétel. 2008-ban kiugróan magas volt az egy szervezetre jutó átlagos bevétel, 36 millió forint, több mint duplája az összes szervezetre vonatkoztatott átlagos bevételnek, mely 16,8 millió forint volt. 2009-ben azonban visszaesett a megszokott 26 millió forint szintre, majd 2010-ben enyhe növekedés volt tapasztalható.

19. ábra: A környezetvédelmi nonprofit szervezetek egy szervezetre jutó átlagos bevétele, 2005-2010

Forrás: http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_qpg004.html

Ezek a bevételi adatok azonban véleményem szerint egyáltalán nem tükrözik az állatvédő szervezetek bevételeit, mely általában sokkal alacsonyabb. Erről a következő fejezetben saját vizsgálatom eredményei alapján igyekszem olyan képet felállítani, mely reálisan mutatja be az állatvédők jelenlegi helyzetét hazánkban.

7.2. SAJÁT VIZSGÁLAT

7.2.1. Előzmények

Jelen kutatásnak sok éves tapasztalatszerzés után láttam neki és úgy gondolom, hogy nagyon fontos ennek a területnek a vizsgálata az előző fejezetekben kifejtett problémák megoldási lehetőségeinek feltérképezése és a jövőbeli fejlődési irányok meghatározása érdekében. Mielőtt a vizsgálatnak nekiláttam, szekunder kutatás keretében próbáltam adatokat gyűjteni olyan kényes témákról, mint amilyen például az állatvédelemmel foglalkozó nonprofit szervezetek bevételeinek alakulása vagy az örökbe adott kutyák mikrochippel való ellátottsága, de erre vonatkozóan nem találtam releváns információkat. Ezért úgy határoztam, hogy összeállítok egy kérdőívet a civil szervezetek számára, mely tartalmazza a magyarországi állatvédelem és kutyatartási kultúra szempontjából fontos kérdéseket. A vizsgálat során minden olyan témát megpróbáltam érinteni, melyek elemzésével, olyan

következtetésekre juthatok, ami előremozdíthatja az állatvédelem és a kutyatartási kultúra fejlődését hazánkban.

7.2.2. Vizsgálati módszer

A kérdőív megtervezését és összeállítását önállóan végeztem, figyelembe véve a piackutatás szabályait. Mivel úgy gondoltam, hogy az online kutatás a leginkább célravezető a mai világban, e mellett idő- és költséghatékony is, ezért az egyik internetes kérdőív szerkesztő rendszert vettem igénybe. A kerdoivem.hu oldalon 3000 forint regisztrációs díj megfizetésével lehetővé vált egy magas színvonalú kérdőív összeállítása. Azért ezt a rendszert választottam, mert itt lehetőség van tízféle kérdéstípus létrehozására (egyszeres választás, többszörös választás, nyitott kérdés, rangsorolás, értékelő skála, válaszmátrix, stb.) Ezen kívül olyan beállítási lehetőségekre is van mód, melyet kutatásom szempontjából fontosnak tartottam, például egy adott kérdés megválaszolásának kötelezővé tétele (<http://www.kerdoivem.hu/kerdoiv/573172282/1/>).

A kérdőív szerkesztése során a 37 kérdést négy nagyobb témakörbe rendeztem. Az első tíz kérdés a kitöltő szervezet általános adatait tartalmazza, melyek kitöltését kötelezővé tettem. Ezt követi öt, a bevételekre és kiadásokra vonatkozó kérdés. Mivel ezek olyan kényes témák, melyekre nem mindenki válaszol szívesen, így ezekre nem volt kötelező válaszolni, de így is a kitöltők 90 %-a megválaszolta, amit egy pozitívumnak értékelek. A következő kérdéscsoport a 18. kérdéstől a 30. kérdésig, a kutyák mentésére és örökbe adására vonatkozik, melyet megelőz egy átvezető kérdés, a 17-es számú: „Az Önök szervezete foglalkozik kutyák mentésével, befogásával, elhelyezésével, rehabilitálásával?”. Amennyiben a válasz „igen”, akkor a 18. kérdésre ugrik, amennyiben a válasz „nem”, akkor a 31. kérdésre, mivel nem kizárólag kutyákkal foglalkozó állatvédő szervezetek működnek. A 31. kérdéstől a 37. kérdésig olyan témákban kértem a kitöltők szubjektív véleményét, melyek megválaszolásának eredményeivel segíthetjük a fejlődési irányok meghatározását, valamint a változtatásra szoruló területek kijelölését. A kérdőív a 3. számú mellékletben megtalálható.

Amikor elkészültem a kérdőív összeállítással, elkezdtem megkeresni az állatvédő szervezetek e-mail címeit az Interneten. Találtam egy olyan összesített listát, melyet jónak ítélt meg és elkezdtem kiküldeni a megadott címekre a kérdőív linkjét, azonban a címek nagy része nem működött. Más összesített listát nem találtam, így egyesével kerestem meg

a szervezetek elérhetőségeit a Facebook, valamint a Netboard közösségi internetes fórumok segítségével. Mivel a kutatás szempontjából fontosnak tartottam, hogy kizárólag állatvédő szervezetek töltsék ki a kérdőívet, ezért csak zárt körben terjesztettem, közvetlen e-mail vagy Facebook címre történő kiküldéssel, illetve a Netboard-on az adott állatvédő szervezetnek címezve, néhány soros kísérő üzenettel, melyben kiemeltam a kérdőív anonimitását is. A kérdőív augusztus 29-től október 17-ig állt rendelkezésre, utána lezárásra került.

A 2008-es KSH adatok alapján, Magyarországon 198 állatvédelemmel foglalkozó szervezet van bejegyezve, de mint ahogyan a 7.1.1. *fejezetben* már kifejtettem, ezek közül nem működik az összes megfelelően. Kutatásom során 48 szervezetnek küldtem el a kérdőívet, ebből 22-en töltötték ki, ami 45,8 %-os kitöltési arányt jelent. Úgy gondolom, hogy az állatvédelem jelenlegi helyzetét, valamint az állatvédők egy részének hozzáállását tekintve, ez az arány kifejezetten jónak ítéltető meg. Több olyan szervezet is volt, melynek vezetője a kutatást és a kérdőívet is olyan negatív kritikával illette, melyet nem szívesen hoznék nyilvánosságra. Akik azonban kitöltötték nagyon komolyan vették a válaszadást és az eredmények értékelésénél látható lesz, hogy a 22 kitöltésből is releváns következtetéseket lehet levonni, egyrészt a válaszok egyezősége van éppen az ellentétek miatt. A 22 kitöltő közül, 20 nő és 2 férfi volt, életkoruk 29 és 68 év közötti, 38,8-as átlagéletkorral. Ezek az adatok is bizonyítják azt, ami az 5.4.3. *fejezetben* megállapítást nyert, hogy az általánosságban az állatokkal és állatvédelemmel többségében 35-45 közötti nők foglalkoznak a legszívesebben.

7.3. A VIZSGÁLAT ÉRTÉKELÉSE

7.3.1. Szervezetek általános adatai (1-10.)

1. Milyen formában működik az Önök szervezete?

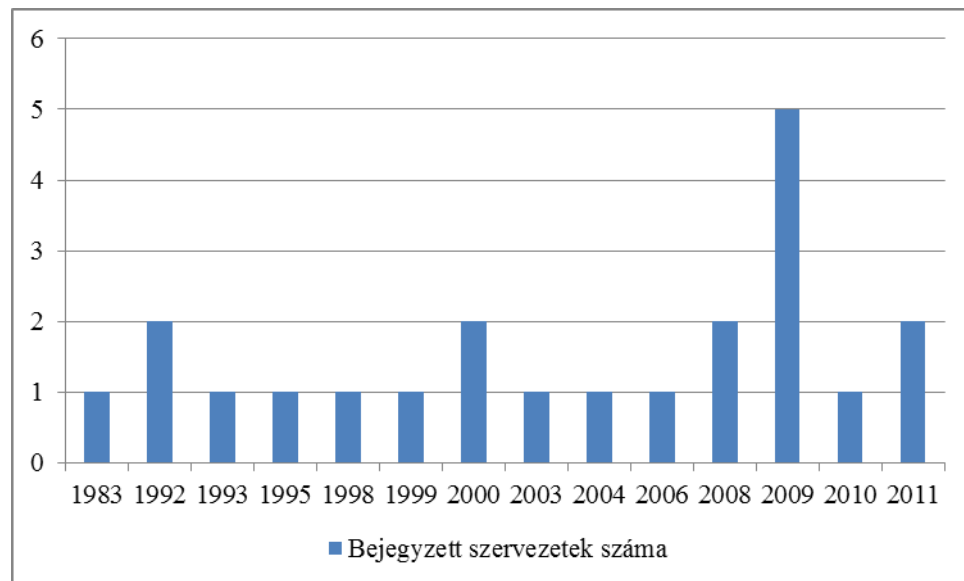
A 22 szervezet közül 12 egyesületként, 9 alapítványként, 1 pedig egyéb formában működik, mely jelen esetben önkormányzat és egyesület közös tevékenységét jelenti.

2. A szervezet közhasznúsági fokozata:

A 22 szervezet közül 19 közhasznú, 2 kiemelten közhasznú, 1 pedig egyik sem. A kiemelten közhasznú státusz az új Civiltörvény szerint a jövőben meg fog szűnni és az

összes ilyen szervezet közhasznú státuszba lép át. Ezek alapján kijelenthetjük az állatvédelemmel foglalkozó szervezetek nagy része közhasznú. Úgy gondolom, hogy erre törekedni is kell, hiszen a közhasznúsági fokozattal járó kedvezményekre szüksége van az állatvédő szervezeteknek a sikeres működés érdekében.

3. Mikor jegyezték be az Önök szervezetét?

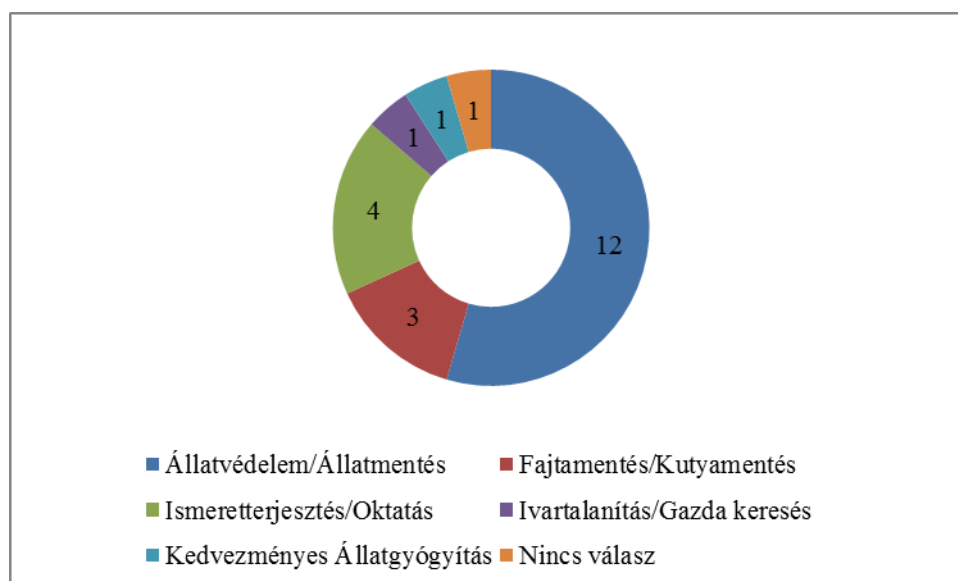
20. ábra: A vizsgált szervezetek megoszlása bejegyzési év szerint

A 20. ábrán a kérdőívet kitöltő szervezetek bejegyzésének évek szerinti megoszlása látható. A vizsgált szervezetek bejegyzésének az éve a 2009-es évet kivéve egyenletes elosztást követ, hiszen egy-egy évhez egy vagy két bejegyzett szervezet tartozik. A 2009-es évhez azonban öt új bejegyzett szervezet tartozik, melynek egyik oka véleményem szerint az, hogy 2008-ban az egy szervezetre jutó átlagos bevételek jelentősen megnövekedtek, melyet a 7.1.2. fejezetben már tárgyaltunk. További ok lehet a háziállattartás kultúrájának változása, mely 2007-2008 körül kezdett el erőteljesen fejlődni.

4. Melyek a szervezet fő tevékenységei?

A kérdést nyitott kérdésként tettem fel, mivel az állatvédelmi tevékenység nagyon sokrétű és így lehetősége volt a válaszadóknak, hogy pontosan leírják, mivel foglalkoznak.

A válaszokat két szempontból vizsgáltam. Az egyik értékelés a válaszadók által megjelölt fő tevékenységek alapján, a másik az egyéb tevékenységek figyelembe vételével készült. Egy válaszadó „nem tudom”-mal válaszolt erre a kérdésre.

21. ábra: A vizsgált szervezetek fő tevékenységei

A 21. ábrán látható, hogy legtöbbször az „Állatvédelem/állatmentés”-t adták meg fő tevékenységnek, az összes válaszadó 54,5 százaléka. A „Ismeretterjesztés/Oktatás” 4 szervezet jelölte meg fő tevékenységnek, mely az összes válaszadó 18 százaléka. Kimondottan kutyamentést (fajtamentést) 3 szervezet jelölt meg főtevékenységként, ami 13,6 százalékot jelent, valamint 1 szervezet kedvezményes állatgyógyítást és 1 szervezet ivartalanítást és gazdakeresést, mely 4,5 %-ot jelent.

Amennyiben a válaszadók által megjelölt összes tevékenységet figyelembe vesszük, akkor a következőképpen válaszok születtek:

- Állatvédelem/Állatmentés: 11 szervezet
- Ismeretterjesztés/Oktatás: 7 szervezet
- Kutyamentés/Fajtamentés: 4 szervezet
- Ivartalanítás népszerűsítése: 4 szervezet
- Macskamentés: 2 szervezet
- Kedvezményes állat gyógyítás: 1 szervezet
- Tudományos tevékenység: 1 szervezet

Úgy gondolom, hogy mindkét értékelési mód jól tükrözi a valóságot és vonatkoztatni lehet, az összes állatvédő szervezetre. Tapasztalataim szerint, melyekről a korábbi fejezetekben már szót ejtettem, a legtöbb szervezet állatok és ezen belül kutyák mentésével

foglalkozik és csupán a 22-ből 7 szervezet foglalkozik állatvédelmi oktatással, mely 31,8 százalékos arányt jelent és ezt kevésnek ítélem meg.

5. Hivatalos állatmenhelyet működtetnek-e?/ 6. Nem hivatalos állatmenhelyet működtetnek-e?

A 22 válaszadó közül hivatalos állatmenhelyet 4 szervezet, nem hivatalos menhelyet 3 szervezet működtet. A hivatalos állatmenhely működtetésének Magyarországon nagyon szigorú szabályai vannak, melyhez olyan anyagi háttérrel kellene biztosítani, amit kevés szervezet tud előteremteni, éppen ezért üzemelnek nem hivatalos menhelyek is (például: 6.1. fejezet – Kóborka Állatvédő Egyesület). A válaszadók közül összesen tehát 7-en működtetnek menhelyet, ami 31,8 százalékos arányt jelent és ez fedti is a valóságot. A hivatalos és nem hivatalos menhelyek aránya is jól mutatja a magyar állatvédelem jelenlegi helyzetét. Egyrészt azt, hogy sokan az anyagi háttér megléte nélkül is mentik az állatokat, másrészt azt, hogy szükség van a nem hivatalos menhelyekre a túl nagy számú kóbor állat miatt.

7. Szervezet vezetőjének neme:/ 8. Szervezet vezetőjének legmagasabb iskolai végzettsége:

A szervezet vezetőjének vonatkozó kérdésekre kapott válaszok alapján megállapítható, hogy a vezetők 77,3 százaléka nő és ez újabb bizonyíték arra, amit már többször megállapítottam a kutatás során, hogy az állatvédelmi tevékenységet inkább nők végzik.

A szervezet vezetőjének legmagasabb iskolai végzettségével kapcsolatban számomra meglepő, de pozitívnak értékelhető eredmény született. A 22 szervezet közül 16 főiskolai vagy egyetemi végzettségű, 2 felsőfokú szakképzettséggel, 2 érettségivel, 2 szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkezik. Tehát elmondható, hogy a szervezetek nagy részét magasabb iskolázottságúak vezetik. Azonban felvetődik a kérdés, hogy ez az eredmény nem annak a következménye, hogy a kérdőívet csak a magasabb iskolázottságúak töltötték-e ki?

9. Szervezet aktív tagjainak és az önkéntesek száma átlagosan:

A válaszokból számtani középértékkel határoztam meg az átlagot, mely 27, 6 lett. Tehát elmondható, hogy a szervezeteknél tevékenykedő aktív tagok és önkéntesek száma átlagosan 27-28 fő. A legkisebb érték 3 fő, a legnagyobb érték 200 fő volt, mely úgy gon-

dolom, azért lehetséges, mert az állatvédő szervezetek között meglehetősen nagy a differenciálódás a szervezet méretében és bevételeiben egyaránt.

10. Hivatalosan foglalkoztatottak száma:

Az állatvédő szervezeteknél hivatalosan foglalkoztatottak számával kapcsolatban nagyon elszomorító eredmény született. A szervezetek 68,2 százalékánál nincsen hivatalosan foglalkoztatott személy, 15 szervezetnél a 22-ből. 2 szervezetnél egy fő, 2 szervezetnél 2 fő hivatalosan foglalkoztatott van, és 3 szervezetnél van ennél több, 4, 8, illetve 10 fő.

Ezek az adatok is jól bizonyítják az állatvédelemmel foglalkozó nonprofit szervezetek nehéz helyzetét, hiszen ha jobban támogatott terület lenne, akkor több lehetőség lenne hivatalosan foglalkoztatott munkavállalók alkalmazására, és szükség is lenne munkájukra.

7.3.2. A bevételekre és kiadásokra vonatkozó kérdések (11-16.)

11. Milyen bevételei vannak a szervezetnek? (több válasz lehetséges)

Ezzel a kérdéssel az állatvédő szervezetek bevételeinek összetételét igyekeztem vizsgálni annak érdekében, hogy rávilágítsak a különböző bevétel típusok szerepére a szervezetek finanszírozásában.

A 7. táblázatban a különböző bevétel típusokat megjelölő szervezetek száma, valamint a százalékos megoszlásuk látható. A legtöbben a „Pénzadomány magánszemélyektől” kategóriát jelölték meg, a szervezetek 91 százaléka, ezt az „Adó 1 százalék” követi, melyet a szervezetek 77 százaléka jelölte meg, így a második legnagyobb kategória. Ez megegyezik a dolgozatomban korábban tett megállapítással, hogy ez a két bevétel típus az állatvédő szervezetek finanszírozásában a legnagyobb súlyú. Tárgyi adományt a szervezetek 73 százaléka kap. A tagdíj bevételek tekintetében érdekes eredmény született, mivel a kutatás elején 12 szervezet jelezte, hogy egyesületként működik, de bevételként csak 11-en írták be a tagdíjakat. A „Pénzadomány cégektől” és a „Pályázaton elnyert támogatás” kategóriákat egyaránt a válaszadók 36 százaléka jelölte meg, mely megegyezik a kutatásom korábbi részeiben megállapított tényekkel, hogy az állatvédelem a cégek és az állam által is kevésbé támogatott terület. Az „Egyéb bevétel” kategóriát hárman jelölték meg, mégpedig önkormányzati támogatásként, illetve külföldi szervezetektől kapott támogatásként. Egy szervezet válasza az egyéb bevétellel kapcsolatos kérdésre a programszervezés volt, melyet a gazdálkodási tevékenységből származó bevétel kategóriába sorolhatunk.

7. táblázat: Az állatvédő szervezetek bevételeinek összetétele a bevétel típusa szerint

ÁLLATVÉDŐ SZERVEZETEK BEVÉTELEINEK ÖSSZETÉTELE		
Bevétel típusa	Szervezetek száma	Százalékos megoszlás
<i>Pénzadomány magánszemélyektől</i>	20	91%
<i>Adó 1 százalék</i>	17	77%
<i>Tárgyi adományok</i>	16	73%
<i>Tagdíjak</i>	11	50%
<i>Pénzadomány cégektől</i>	8	36%
<i>Pályázaton elnyert támogatás</i>	8	36%
<i>Egyéb bevétel</i>	3	14%

12. Melyik bevétele a legmagasabb?

A legmagasabb bevétel tekintetében egyértelműen az adó 1 százalék a nyertes, hiszen a válaszadók 68,2 százaléka, azaz 15 szervezet jelölte ezt meg. Ezt követi a pénzadomány magánszemélyektől és a tárgyi adományok kategória, mindkettőt hárman jelölték meg, egy szervezet pedig a tagdíj bevételeit vallotta a legmagasabbnak. Ebből ismét azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a két legfontosabb forrásszerzési mód az állatvédő szervezetek számára az adó 1 százalék, valamint a pénzadomány magánszemélyektől.

13. Mekkora a havi átlagos pénzbevétel?/ 14. Mekkora az átlagos éves pénzbevétel?

A havi átlagos pénzbevétellel kapcsolatos kérdésre 18-an válaszoltak, az adatok számtani átlaga 164 ezer forint lett. Akik nem válaszoltak azzal indokolták, hogy nem értelmezhető a havi bevétel számukra. A havi bevételek 5 és 800 ezer forint között ingadoznak, hét szervezet adott meg 100 ezer forint feletti összeget.

Az éves bevételt vizsgálva 21 szervezet adatai alapján a számtani átlag 2.495 ezer forint lett. Az éves bevételek 70 ezer és 10 millió forint között ingadoznak, 10 szervezet éves bevétele egy millió forint alatti összeg. Ha az átlagos éves bevétel alapján számolunk havi átlagot, akkor 208 ezer forintot kapunk, mely ugyan magasabb, mint az előző kérdés alapján számolt átlag, de a különbség a kutatás szempontjából nem jelentős. A havi és éves átlagos bevételek ingadozó nagysága alapján ismét megállapítható az állatvédő szervezetek erős differenciáltsága.

15. Mennyi tárgyi adományt kap a szervezet? (Pl. havonta mennyi kutyaéledelem, éves szinten mennyi egyéb felszerelés vagy állatgyógyászati termék?)

A 22 szervezet közül 6 adott nemleges választ, 2 pedig nem határozta meg a tárgyi adomány jellegét. 12 szervezet kap állateledelt, 6 szervezet felszerelést, 6 szervezet állatgyógyászati termékeket. 1 szervezet jelölt meg informatikai eszközöket tárgyi adományként. Látható, hogy a tárgyi adományok közül az állateledelem a legjelentősebb, melynek mértéke havonta a válaszok alapján 30 és 200 kg között ingadozik.

16. Mekkora az átlagos havi működési költsége a szervezetnek? (pl. telephely, könyvelő, bank, autó, stb)

Erre a kérdésre 18-an válaszoltak, az adatokból számtani átlagot számolva 269 ezer forintot átlagos havi működési költséget kapunk. A legkisebb költségként kétezer forintot, a legnagyobbként 1.200 ezer forintot jelölték meg. Több szervezet jelezte, hogy azért ilyen alacsony az összeg, mert sok mindent megoldanak önkéntes munkával, illetve felajánlással, amelyet pozitívumként értékelek. Ha az átlagos havi működési költséget összevetjük az átlagos havi bevétellel, akkor eredményként mínusz 105 ezer forintot kapunk. Úgy gondolom, hogy ez ismét jól tükrözi az állatvédő szervezetek nehéz helyzetét.

7.3.3. Állatok mentése, örökbe adása és költségeik (17-30.)

17. Az Önök szervezete foglalkozik kutyák mentésével, befogásával, elhelyezésével, rehabilitálásával?

Ez egy átvezető kérdés melyre, ha nemmel válaszolnak, akkor azonnal a 31. kérdésre ugrik, tehát átugorja a kutyák mentésével és örökbe adásával kapcsolatos kérdéseket. Erre azért volt szükség, mert nem minden állatvédő szervezet foglalkozik a kérdésben megjelölt tevékenységgel. A 22 szervezet közül 20 válaszolt igennel, 2 nemmel. Ez úgy gondolom, hogy jól tükrözi a mai magyar állatvédelemmel foglalkozó szervezetek tevékenységét is, hiszen nagy részük foglalkozik kutyák mentésével is.

18. Havonta átlagosan hány kutya kerül a szervezet gondozásába?/ 19. Havonta átlagosan hány kutyát adnak örökbe?

A 20 kutyával foglalkozó szervezet közül 19 válaszolt erre a két kérdésre. A szervezetek gondozásába átlagosan 15 kutya kerül havonta, melyek közül 10-11 kutyát adnak

örökbe. Ez azt jelenti, hogy a kutyák 70 százaléka kerül új gazdához és 30 százaléka pedig a szervezetek gondozásába marad. Úgy gondolom, hogy ezen az arányon javítani kellene, legalább 90/10 százalékgig, melyet az örökbe fogadási hajlandóság növelésével érhetünk el.

20. Melyek az örökbe adás feltételei az örökbe adó szempontjából?/ 21. Melyek az örökbe adás feltételei az örökbefogadó szempontjából?

Nagyon lényeges vizsgálni, melyek az örökbe adás feltételei az örökbe adó és az örökbe fogadó szempontjából, hiszen ha már egy szervezet kutyákat ment, pénz és időt áldoz rájuk, akkor az érdeke, hogy a kutya a lehető legjobb feltételekkel kerüljön örökbe adásra. Fontos továbbá az is, hogy a kutyák megfelelő egészségi állapotban, valamint ivartalanítva kerüljenek az új gazdához, mivel így lassítható a felesleges szaporulat növekedése, mely a hazai állatvédelem egyik legnagyobb problémája.

Először áttekintjük a válaszokat az örökbe adó szempontjából feltett kérdésre. A 20 szervezet közül 20 kizárólag egészséges, oltott, parazitamentes kutyát ad örökbe a válaszok alapján. A szuka kutyákat 19, a kan kutyákat 15 szervezet kizárólag ivartalanítva adja örökbe. 18 szervezet kizárólag chippel rendelkező kutyát ad örökbe és mind a 20 szervezet nyomon követi az örökbe adott kutyák sorsát. Két problémát említenék meg a válaszok alapján. A szuka kutyákat minden esetben kizárólag ivartalanítva szabadna örökbe adni és fontos lenne a kan kutyák nagyobb arányú ivartalanítása is. Az örökbe adott kutyák chippel való ellátását pedig törvény írja el, hiszen 2010. július 1-től a tulajdonos váltáskor kötelező a chippelés és szomorú, hogy ezt nem minden állatvédő szervezet teszi meg. A legújabb rendelet szerint pedig 2013. január 1-től minden kutyát kötelező lesz mikrochippel ellátni, tehát nagyon fontos, hogy minden szervezet lássa el mikrochippel az általa örökbe adott kutyákat.

Az örökbe fogadó szempontjából a következő válaszok születtek: a 20 szervezet közül 19-nél kötelező az örökbefogadási szerződés feltételeinek elfogadása, 16 vizsgálja a kutya tartásához szükséges terület, udvar, kerítés, más eszközök meglétét, 15 esetében kötelező ivartalanítási kötelezettség vállalása kölyök kutya örökbe fogadásakor, 14 szervezet tesz látogatást az örökbefogadónál az örökbefogadást követően, 10 szervezet tesz látogatást az örökbe fogadónál előzetesen és 9 vizsgálja a kutya tartásához szükséges anyagi háttér meglétét. Úgy gondolom, hogy ezen lenne mit javítani, hiszen nagyon fontos lenne, hogy a kutyák olyan helyre kerüljenek, ahol az anyagi és tárgyi feltételek is adottak a kutya megfelelő tartásához, mivel, ha például nincs elegendő pénz, akkor ismét az utcára kerülhet a kutya. Ugyanez érvényes a tárgyi feltételekre is, mert ha például nem megfelelő a

kerítés, hogyan akadályozzák meg a kutya elkóborlását? Egyetlen szervezet jelölte meg egyéb feltételként a „kutya habitusának legmegfelelőbb gazda” kikötést. Ezt én úgy fogalmaznám meg, hogy a kutya és a gazda habitusa összeillő legyen, tehát például egy idős embernek ne adjanak örökbe hiperaktív kölyök kutyát.

22.-25. Az örökbe adott kutyák hány százaléka van veszettség ellen oltva/ más fertőző betegségek ellen oltva/ ellátva mikrochippe/ ivartalanítva?

Erre a négy kérdésre is olyan válaszok születtek, mely az előző pontban feltárt hiányosságokat megerősíti. A válaszok alapján a kutyák 97 százaléka van veszettség ellen oltva, 93 százaléka más fertőző betegségek ellen. A mikrochippelellátottság aránya 85,7 százalék, az ivartalanítás aránya pedig 84,3 százalék. Ezek alapján elmondható, hogy az állatvédő szervezetek komoly hibát követnek el, hiszen az összes aránynak 100 százalékot kellene mutatnia, hogy felelős állatvédelemről beszélhessünk hazánkban.

26. Átlagosan mekkora költséggel jár egy kutya tartása, kezelése, a bekerüléstől örökbe adásig?

A kérdésre 17 értékelhető válasz érkezett, melyekből számtani középértéket számolva 41 ezer forintos átlagot kapunk. Hozzá kell tenni azonban, hogy többen is kiegészítettek a választ azzal, hogy ezek az összegek egészséges kutyára vonatkoznak átlagos 3-4 hónapos tartási idővel. Bármilyen egészségügyi probléma esetén sokkal magasabbak lehetnek költségek, akár a 4-500 ezer forintot is elérhetik, valamint a tartási költségek is növelhetik az összeget, ha hosszabb ideig maradnak a kutyák a szervezet gondozásában.

27. Örökbe adáskor átlagosan mekkora pénzadományt adnak az örökbefogadók?

A kérdésre 20 válasz érkezett 0 és 10 ezer forint közötti átlagos adományt jelöltek meg a szervezetek, a számtani középértékkel számolt átlag 4625 forint lett. Ha ezt összevetjük az előző kérdés alapján megállapított 41 ezer forintos átlagos tartási költséggel, akkor láthatjuk, hogy alig több mint 10 százalékát kapják vissza adományként az állatvédő szervezetek egy-egy kutya örökbe adásakor. Úgy gondolom, hogy ezen érdemes lenne változtatni, hiszen éreztetni kellene az örökbe fogadókkal azt, hogy a mentett kutyák mennyi költséggel járnak az állatvédő szervezeteknek. Sajnos azonban ez Magyarországon egyelőre szinte lehetetlen, hiszen örülnek a szervezetek, ha jó helyre örökbe adják a kutyákat. Nyugat – Európában természetes dolog, hogy az örökbe fogadók megtérítik a kutya költ-

ségeit, például az 6.1. fejezetben már említettem, hogy a Kóborka Állatvédő Egyesület osztrák társszervezetei minden örökbe adott kutya után 250 eurós támogatást kapnak.

28.-30. Mennyit költenek átlagosan havonta állatorvosi szolgáltatásokra/ kutyaeledelre/ egyéb felszerelésre, kiegészítőkre, gyógyszerekre, stb.?

Az állatorvosi költségekkel kapcsolatos kérdésre 18 értékelhető válasz érkezett, melyek átlaga 128 ezer forint. A következő két kérdésre adott válaszok alapján átlagosan 51 ezer forintot költenek a szervezetek kutyaeledelre és 45 ezer forintot egyéb kiegészítőkre, gyógyszerekre.

A 13. kérdésnél vizsgáltuk az átlagos pénzbevételt és kiderült, hogy havonta átlagosan 164 ezer forint a szervezetek pénzbevétele. Ha a kiadásokat vizsgáljuk, akkor látható, hogy már a havi átlagos működési költségére sem elegendő a bevétel. Összeadva az összes kiadás átlagát 493 ezer forintot kapunk, melynek elvileg csupán egy harmada áll rendelkezésre. Így felvetődik a kérdés, hogy miből finanszírozzák a szervezetek a kiadásait? A válasz valószínűleg az, hogy a tagok, önkéntesek, ideiglenes befogadók és a szervezet vezetői saját zsebből kénytelenek megoldani a finanszírozási problémákat.

7.3.4. Vélemények a mai magyar állatvédelemről és kutyatartási kultúráról (31-37.)

31. Mi a véleménye a jelenleg hatályban lévő állatvédelmi törvényekről, rendeletekről, azok betartásáról és betartatásáról?

A válaszadók közel azonos véleményen vannak a törvényeket és rendeleteket illetően, melyeket megfelelőnek vagy jónak tartanak, azonban a betartásukkal és a betartatásukkal komoly gondot jeleztek. A betartást illetően többen kifejtették, hogy sok állattulajdonos nem is akarja betartani a szabályokat annak ellenére, hogy tisztában van vele és vannak olyanok, akiket egyáltalán nem érdekel a jogi szabályozás, illetve nincsenek tisztában kötelezettségeikkel és felelősségükkel az állatok iránt. A törvények és rendeletek betartatását nagyon negatívan véleményezték a válaszadók. Megemlítették, hogy hiányzik az ellenőrzéshez szükséges apparátus, egy felügyeleti szerv, a helyi önkormányzatok nem igazán foglalkoznak ezzel a témával és hiányzik a végrehajtáshoz szükséges szabályozás is. A saját véleményem is hasonló, a jogi szabályozás megfelelő, sőt nagyon jó, de igazából mindaddig nem sok értelme van, ameddig nincsen olyan szervezet, mely jogszerűen ellenőrizhet és büntethet. Néha a médiában megjelenik egy-egy állatmentés, melyet vala-

melyik szervezet vitt véghez, de aztán hamar ejtik is a vádakat, mert egyik hivatalos szerv sem szeret ezzel a témával foglalkozni.

Úgy gondolom, hogy még sok évnek kell eltelnie ahhoz, hogy változás történjen ezen a területen és csak akkor lesz működőképes a szabályok betartatása, ha az állam is szerepet vállal benne, valamint pénzt áldoz rá.

32. Mi a véleménye az állatvédelem jelenlegi helyzetéről hazánkban? Miért?

A válaszadók az állatvédelem jelenlegi helyzetét is nagyon negatívan véleményezték. Megemlítették, hogy sok „kirakat” szervezet van és csak nagyon kevesen végeznek szakszerű és tényleges állatvédelmi munkát. Arról is szó esett, hogy sok civil szerveződés illegálisan működik, és ezzel sokat rontanak az állatvédelem amúgy sem túl jó megítélésén. Többen írták azt, hogy az egész szektor szétagolt, a sok kicsi szervezet nem működik hatékonyan és az összefogás helyett, egymással rivalizálnak. Ezek mellett azt is problémásnak tartják, hogy mivel kevesen végeznek tájékoztató munkát, ezért az emberek gondolkodását nagyon lassan lehet csak jó irányba terelni és ez tovább rontja az állatvédelem helyzetét. Saját tapasztalataim ugyanazt mutatják, amiket a válaszadók leírtak.

33. Mi a véleménye az ebrendészet jelenlegi helyzetéről hazánkban? Miért?

Az ebrendészettel kapcsolatos kérdésre szintén negatív válaszok érkeztek, ami nem meglepő. Ahogy a válaszadók közül többen is leírták, néhány kivételt leszámítva siralmas az gyepmesteri telepek helyzete. A megfelelő szabályozás és ellenőrzés hiánya miatt sok esetben kegyetlen körülmények között tartják az állatokat, majd 14 napos karantén után sok helyen nem tudni mi történik velük. A gyepmesteri tevékenységet végző személyek sok esetben kizárólag a pénz miatt vállalják el a munkát, nem ismerik a humánus állatbefogás módszereit és nem is foglalkoznak megfelelően az általuk befogott állatokkal.

Úgy gondolom, hogy néhány valóban lelkiismeretes gyepmestert leszámítva teljes mértékig igazuk van a válaszadóknak.

34. Mi a véleménye hazánk kutyatartási kultúrájáról?/ 35. Az elmúlt 5 évben milyen változásokat tapasztalt a kutyatartási kultúra tekintetében hazánkban?

A 18 válaszadó közül 12 egyértelműen negatívan értékelte hazánk kutyatartási kultúráját, 3 válaszadó a változások szükségességét hangsúlyozta és szintén 3 válaszadó javulónak ítélte meg. Az értékelés során kiemelték az emberek nehéz anyagi helyzetét, mely által nem tudnak a kutyáknak megfelelő ellátást biztosítani. Szó eset a túltenyésztésről és

szaporítókról, akik miatt a felelősségteljes tenyésztők háttérbe szorulnak, hiszen a szaporítók lényegesen olcsóbban adják el a kutyákat és sajnos az emberek őket választják, nem törődve azzal, hogy ez későbbi problémákhoz vezet. Említésre került az is, hogy az emberek nagy részének fogalma sincs arról, hogyan kell bánni a kutyákkal és kutyaiskolába is alig járnak. Ebből adódik az is, hogy folyamatos vita van a „kutyások és nem kutyások” között, mivel sok kutyatulajdonos egyáltalán nem tartja be a legalapvetőbb szabályokat és viselkedési normákat.

A kutyatartási kultúrában tapasztalható változásokkal kapcsolatos kérdésre heten pozitív, hatan negatív választ adtak és szintén hatan ingadozó állásponton vannak. A negatívan értékelők két okot hoztak fel, hogy miért nincs változás a kutyatartási kultúrával kapcsolatban. Az egyik a gazdasági nehézségek negatív hatása az állattartásra, a másik az ivartalanítás elfogadottságának alacsony mértéke. Ez azért érdekes, mert a pozitívan értékelők az ivartalanítás egyre szélesebb körben való elfogadottságát is kiemelték. Úgy gondolom, hogy az ivartalanítás valóban egyre elfogadottabbá válik, azonban például falvakban és alacsonyabb képzettségűek körében még mindig elutasítják. A pozitív változások közt megemlítették azt is, hogy az örökbe fogadás egyre népszerűbbé válik, valamint nő a chippel ellátott kutyák száma. A kutyaürülék közterületről való összeszedése is elterjedt, illetve egyre többen járnak kutyaiskolába vagy üznek kutyás sportokat. Az állatorvosok közül is egyre többen javasolják a kutyaiskolát és egyre több gazda táplálja kutyáját tudatosan, jó minőségű kutyaeledellel.

Véleményem szerint jó úton haladunk, de még 10-15 év hasonló ütemű fejlődés kell ahhoz, hogy felelős kutyatartási kultúráról beszélhessünk Magyarországon.

36. Mi a véleménye az ebadóról?

Az ebadó tekintetében szintén megoszlanak a vélemények. 8 válaszadó szükségesnek tartja, 7 válaszadó feleslegesnek tartja és négyen ingadozó állásponton vannak. A negatívan értékelők közül volt, aki a kutyák elleni „merényletnek” nevezte az ebadót és szinte mindenki kiemelte, hogy sok kutya fog miatta az utcára kerülni. Az ingadozó állásponton levők azt írták, hogy a kötelező ivartalanításnak több értelme lenne, mint az ebadó bevezetésének. Akik pozitívan értékelték és szükségesnek tartják az ebadó bevezetését hozták, hogy fontos lenne átgondoltan bevezetni, nem egyik napról a másikra. Megemlítették azt is, hogy valójában akkor van értelme, amennyiben a befolyt összeget állatvédelmi célokra használják fel. Az ebadó alóli mentesség jelenleg a chippel rendelkező, ivarta-

lanított, valamint az örökbe fogadott kutyákra érvényes, azonban ezt ki kellene bővíteni a válaszadók szerint az idősebb, például 10 év feletti kutyákra is.

Úgy gondolom, hogy az ebadó ésszerű, átgondolt bevezetése és a befolyt összeg állatvédelmi célú felhasználása pozitív hatással lenne az állatvédelem és kutyatartási kultúra fejlődésére hazánkban.

37. Mit gondol, milyen változásokra lehet még szükség a kutyatartási kultúrában és milyen eszközökkel lehet megvalósítani?

Erre a kérdésre a 18 válaszadó hasonló válaszokat adott, mindegyikük több szükséges változtatást is megemlített. Az 8. táblázatban a leggyakoribb válaszok és azok megoszlása látható.

8. táblázat: A kutyatartási kultúrában szükséges változtatások fontossági sorrendje

A KUTYATARTÁSI KULTÚRÁBAN SZÜKSÉGES VÁLTOZTATÁSOK		
Szükséges változtatás	Szervezetek száma	Megoszlása
<i>Állattartók képzése/Felvilágosító munka</i>	10	56%
<i>Gyermekek tanítása, nevelése</i>	8	44%
<i>Ivartalanítás/Chippelés bővítése</i>	6	33%
<i>Jogszabályok betartatása</i>	5	28%
<i>Nyilvántartás a kutyákról</i>	3	17%
<i>Állatrendőrség létrehozása</i>	2	11%
<i>Állatorvosok felelőssége</i>	2	11%
<i>Kutyafuttatók létrehozása</i>	1	6%

A legtöbben az állattartók képzését és felvilágosító munka végzését, valamint a gyermekek tanítását, nevelését a felelős állattartásra tartják a legfontosabb változtatásra váró területnek. Ezen belül kiemelték az állatvédő szervezetek és az állam közös szerepvállalását, illetve az állattartási és állatvédelmi oktatás közoktatásba való beépítését. A válaszadók egy harmada nagyon fontosnak tartja az ivartalanítás és chippelés széles körű elterjesztését, ivartalanítási akciók szervezését az állam szerepvállalásával is. 28 százalék kihangsúlyozta a jogszabályok betartatásának fontosságát, melyről az előzőekben már esett szó. 17 % emelte ki a nyilvántartások vezetésének fontosságát a kutyák pontos létszámáról olyan módon, hogy nyomon követhető legyen az állatok oltottsága, chippel ellátottsága és az ivartalanított egyedek száma. Ez nagyon fontos lenne az ellenőrzés és az ebadó miatt is. Ketten említették meg „egy igazi állatrendőrség” létrehozásának fontosságát állami szerepvállalással és ketten emelték ki az állatorvosok szerepét az állattulajdonosok

tájékoztatásában a felelősségteljes tartásról. Egy válaszadó a kutyafttatók létrehozását is fontos változtatási területnek jelölte meg.

Úgy gondolom, hogy ezek a válaszok teljes mértékben bemutatják a fejlesztésre váró területeket és azt, hogy az államnak is szerepet kell vállalnia az állattartási kultúra, valamint az állatvédelem területén.

8. FEJLŐDÉSI IRÁNYOK AZ ÁLLATVÉDELEM ÉS A KUTYATARTÁSI KULTÚRA TERÜLETÉN

Dolgozatom egyik célja az volt, hogy bemutassam az állatvédelemmel foglalkozó nonprofit szervezetek működése során felmerülő nehézségeket és finanszírozási problémákat, valamint megoldási lehetőségeiket. A Dog Plusz Felelős Állattartók Egyesülete példáján keresztül szemléltettem, hogy mivel jár egy közhasznú szervezet megalakítása és működésének beindítása. Ez által bizonyosságot nyert az a felvetésem, hogy az állatvédelemmel foglalkozó szervezetek fejlődése csak akkor lehetséges, ha kizárólag komoly szakmai háttérrel és felkészültséggel rendelkező, hozzáértő emberek irányítása alatt működnek. Nem elegendő néhány lelkes ember összefogása, hiszen már a megalakítás során arra kell törekedni, hogy a későbbiekben is hatékonyan tudjon működni a szervezet. Kiemelten fontos, már a működés kezdetén jól átgondoltan és megtervezve folytatni a tevékenységeket, kihasználva azokat a lehetőségeket, melyek nagyobb anyagi áldozatok nélkül segítenek átvészelni az első évek nehézségeit. Ilyenek például a szervezet népszerűsítése és támogatók keresése a tagok ismeretségi körében, az Internet adta marketing lehetőségek kiaknázása, a folyamatos kapcsolatépítés és együttműködés kialakítása más szervezetekkel.

A nonprofit szervezetek működése során nagyon fontos a folyamatos tervszerűség és átláthatóság. Ennek ellenpéldáját mutattam be a Kóborka Állatvédő Egyesületről szóló részben, ahol kiderült, hogy nem elegendő a lelkesedés és állatszeretet az állatvédelmi tevékenységek végzéséhez. Ha nincs elegendő idő a működést támogató tevékenységekre, – például nyilvántartások vezetése, adománygyűjtés, marketing tevékenység – akkor folyamatos finanszírozási és működési nehézségek merülnek fel.

Egyesületünk példáján keresztül megállapításra került, hogy az állatvédelemmel foglalkozó szervezetek legfontosabb bevétele a magánszemélyek pénzadománya, illetve az adó 1 százalékából származó bevétel. Ezt a későbbi részekben, például az interjú során Molnár Tamásné is megerősítette, illetve a kérdőíves felmérés eredményei is ezt mutatták. Ahhoz, hogy a magánszemélyek pénzadománya és adó 1 százalékából származó bevétel folyamatos finanszírozási alapot jelentsen, a szervezeteknek nagy hangsúlyt kell fektetni a marketing tevékenységekre. A Dog Plusz Felelős Állattartók Egyesület példája is azt bizo-

nyítja, hogy a leghatékonyabb marketing eszköz jelenleg az internetes reklámozás, de nagy jelentőséggel bír a rendezvényeken való megjelenés, illetve saját rendezvény szervezése és lebonyolítása, ahogy a Fehérvári Kutyaparádé példáján láthattuk.

A kutatás során többször is megállapítást nyert, hogy az állatokkal és állatvédelemmel legszívesebben 18 – 45 éves között nők foglalkoznak. Úgy gondolom, hogy ezt figyelembe kell venni a szervezetek marketing tevékenysége során, a célcsoportok meghatározásánál, a különböző marketing eszközök megvalósításánál és az arculat kialakításánál. Saját tapasztalatom, hogy az arculat kialakításánál nagyon fontos érzékeltetni az emberek és kutyák közötti szoros kapcsolatot. Nagyon hatékonyak azok a reklámeszközök, ahol gyermekek és kutyák együtt jelennek meg, mint például egyesületünk Facebook oldalán. A kutatás során megállapítást nyert, hogy az állatvédő szervezetek számára leghatékonyabb reklámeszköz jelenleg a Facebook közösségi oldalon való megjelenés és reklámozás, hiszen alacsony költséggel, sok emberhez érhet el.

A kutatásban bizonyosságot nyert az is, hogy az állatvédő szervezetek komoly finanszírozási gondokkal küzdenek. A hivatalos bevételek a kiadásoknak csupán egy harmadát fedezik, így legtöbb esetben a szervezetek tagjai saját zsebből kénytelenek megoldani tevékenységeik finanszírozását. Ennek legfőbb oka az állami szerepvállalás hiányosságaiban keresendő és ezt mutatják a kérdőíves felmérés eredményei is, melyből kiderült, hogy csak a szervezetek egy harmada kap állami támogatást, pályázati támogatás formájában. Természetesen a nehéz gazdasági körülmények, valamint az állatvédelem nem túl jó megítélése is negatív hatással vannak az emberek adományozási hajlandóságára és ez által a szervezetek bevételeire.

Az állami szerepvállalás hiányosságai megmutatkoznak abban is, hogy Magyarországon a megfelelő jogi háttér ellenére, szinte lehetetlen a törvények és rendeletek betartatása. A kutatás eredményei is azt bizonyítják, hogy szükség van egy olyan szervezetre, mely megfelelő szakemberek közreműködésével és együttműködve a hatóságokkal, nyilvántartja, ellenőrzi az állattartást és állatvédelmi tevékenységeket.

Dolgozatom másik célja az volt, hogy meghatározzam azokat a feladatokat, melyek szükségesek a kutyatartási kultúra fejlődésének előmozdításához. Saját tapasztalataim és a kérdőíves kutatás eredményei is azt mutatják, hogy az elmúlt években elindult a fejlődés ezen a területen, de még nagyon sok évnek kell eltelnie ahhoz, hogy felelős kutyatartási kultúráról beszélhessünk. Kutatásom alapján legfontosabb feladatnak az emberek gondolkodásának átformálását határozom meg. Idetartozik az állatvédő szervezetek és állatorvosok tájékoztató és oktató tevékenysége, valamint a gyermekek állattartási- és állatvé-

delmi képzése. Ehhez szintén állami szerepvállalásra lenne szükség, például az állatvédők oktató tevékenységének támogatásával, illetve az ezzel kapcsolatos ismeretek közoktatásba való beépítésével. A tájékoztató tevékenységhez szorosan kapcsolódik a kutyák ivartalanításának és chippel ellátásának népszerűsítése is.

Szó esett az ebadóról is, melyről megoszlanak a vélemények, de úgy gondolom, hogy átgondoltan és fokozatosan bevezetve mindenképpen pozitív hatással lehet az állatvédelemre és kutyatartási kultúrára hazánkban. Azonban nagyon lényeges, hogy a befolyt összeget ezeknek a területeknek a fejlesztésére használják fel.

Az ebrendészettel kapcsolatban kiderült, hogy néhány kivételt leszámítva nagyon rossz a megítélése. Nem hiába, hiszen ezen a területen is hiányzik a folyamatos ellenőrzés, így szinte lehetetlen nyomon követhetni a gyepmesteri tevékenységet és a bekerülő állatok sorsát.

A kutatás során felismertem, hogy az állatvédelemnek számos olyan területe van, melyről nem állnak rendelkezésre részletes adatok, – például a szervezetek bevételeinek összetétele vagy a gondozásukba kerülő állatok pontos száma – ezért ezek olyan új kutatások alapjai lehetnek, melyek még pontosabban feltárják a területet érintő problémákat és a fejlődési lehetőségeket.

Tapasztalataimat és a kutatás eredményeit összegezve megállapítom, hogy az állatvédelem és a kutyatartási kultúra fejlődésében az állattulajdonosok, az állatvédő szervezetek, valamint az állam is szerepet játszanak, és a területet érintő problémák leküzdéséhez kitartó munkára és hosszú időre van szükség. Azonban úgy gondolom, hogy a kutatás során elemzett területek és szempontok vezérfonalat jelenthetnek azoknak a szervezeteknek, akik bíznak munkájuk eredményességében, és kitartóan dolgoznak céljaik elérésének érdekében.

IRODALOMJEGYZÉK

Szakirodalom

- Bartal Anna Mária (2005): A magyar nonprofit szektor fejlődésének trendjei. *Nonprofit elméletek, modellek, trendek*, Századvég Kiadó, Budapest, pp. 217–284.
- Bartal Anna Mária (2005): Mi is az a nonprofit? *Nonprofit elméletek, modellek, trendek*, Századvég Kiadó, Budapest, pp. 11–42.
- Dr. Marty Becker, Danelle Morton (2002): Az állatok gyógyító ereje. *Az állatok gyógyító ereje*, Gold Book Kft., Debrecen, pp. 39–210.
- Isabelle Sternheim (2012): *How Holland became free of Stray dogs*.
http://www.dogresearch.nl/nederlands/DR_Dutch-Straydogs.pdf
(letöltve: 2012. 10. 20.)
- Központi Statisztikai Hivatal (2010): A nonprofit szektor gazdasági súlya, finanszírozási jellemzői. *Nonprofit szervezetek Magyarországon, 2008*, Budapest, pp. 37–45.
- Louisa Tasker (2007): *Stray Animal Control Practices (Europe)* - A report into the strategies for controlling stray dog and cat populations adopted in thirty-one countries.
http://www.fao.org/fileadmin/user_upload/animalwelfare/WSPA_RSPCA%20International%20stray%20control%20practices%20in%20Europe%202006_2007.pdf
(letöltve: 2012. 10. 20.)
- Matt Rayment et al (2010): *Evaluation of the EU Policy on Animal Welfare & Possible Options for the Future*.
<http://www.eupaw.eu/docs/Final%20Report%20-%20EUPAW%20Evaluation.pdf>
(letöltve: 2012. 10. 20.)
- Patti Strand (2011): *The Global Stray Dog Population Crisis*.
http://www.pearltrees.com/#/N-play=1&N-s=1_4563452&N-f=1_4563452&N-u=1_463419&N-p=37589370&N-fa=3893009
(letöltve: 2012. 10. 20.)
- Smith, Bucklin & Associates (1997): A PR eszközök hatékony alkalmazása. *Átfogó nonprofit menedzsment*, CO-NEX Könyvkiadó Kft., Budapest, pp. 167–196.
- Smith, Bucklin & Associates (1997): Marketing orientáció kialakítása a nonprofit szervezetekben. *Átfogó nonprofit menedzsment*, CO-NEX Könyvkiadó Kft., Budapest, pp. 97–122.
- Smith, Bucklin & Associates (1997): Pénzgyűjtés céljaink elérésére. *Átfogó nonprofit menedzsment*, CO-NEX Könyvkiadó Kft., Budapest, pp. 69–96.

Egyéb Források

- Dr. Fodor Kinga (2011): Az állatvédelem története (diasor)
- Központi Statisztikai Hivatal (2000): Magyar statisztikai évkönyv, 1999
- Központi Statisztikai Hivatal (2006): Magyar statisztikai évkönyv, 2005
- Központi Statisztikai Hivatal (2009): Magyar statisztikai évkönyv, 2008
- Központi Statisztikai Hivatal (2011): Magyar statisztikai évkönyv, 2010

Egyéb dokumentumok

A Dog Plusz Felelős Állattartók Egyesületének alapszabálya (2011)

A Dog Plusz Felelős Állattartók Egyesületének éves beszámolója (2012)

A Dog Plusz Felelős Állattartók Egyesületének szakmai program pályázata (2012)

Jogszabályok

Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény

Internetes források

<http://civil.kormany.hu/jogszabalyok>

<http://kutya.hu/Cikk.aspx?id=4114>

<http://net.jogtar.hu/>

<http://nonprofit.hu/?q=content/civil-szervezetek-gazd%C3%A1llkod%C3%A1sa>

<http://nonprofit.hu/?q=content/forr%C3%A1sszervez%C3%A9s-l%C3%A9p%C3%A9sr%C5%91l-%C3%A9p%C3%A9sre>

<http://nonprofit.hu/?q=content/megt%C3%B6rt%C3%A9nt-nemzeti-egy%C3%BCttm%C5%B1k%C3%B6d%C3%A9si-alap-m%C5%B1k%C3%B6d%C3%A9si-c%C3%A9l%C3%BA-p%C3%A1ly%C3%A1zatainak-elb%C3%ADr%C3%A1l%C3%A1sa>

http://www.facebook.com/dogplusz/page_insights_likes

<http://www.google.com/analytics>

<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/nonprofit/nonprofit10.pdf>

http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_qpg004.html

<http://www.nca.hu/?page=organogram/list>

MELLÉKLETEK

1. MELLÉKLET: A II. FEHÉRVÁRI KUTYAPARÁDÉ KÉPEKBEN

Gyermekprogramok

Kutyaszépségverseny, kutyás bemutatók

A nap folyamán több száz látogatója volt a rendezvénynek

2. MELLÉKLET: A DOG PLUSZ EGYESÜLET ARCULATÁT MEGHATÁROZÓ ELEMEEK

Az egyesület logója

Az egyesület Facebook oldala

Az egyesület honlapja

Az egyesületi pólók

3. MELLÉKLET: KÉRDŐÍV AZ ÁLLATVÉDELEMRŐL ÉS KUTYATARTÁSI KULTÚRÁRÓL

Kérjük, írja be az adatait:

Nem

Életkor

Iskolai végzettség

1. Milyen formában működik az Önök szervezete?

☐

Alapítvány

☐

Egyesület

☐

Egyéb

2. A szervezet közhasznúsági fokozata:

☐

Kiemelten közhasznú

☐

Közhasznú

☐

Egyik sem

3. Mikor jegyezték be az Önök szervezetét?

4. Melyek a szervezet fő tevékenységei?

5. Hivatalos állatmenhelyet működtetnek-e?

☐

igen

☐

nem

6. Nem hivatalos állatmenhelyet működtetnek-e?

- ☐ igen
☐ nem

7. Szervezet vezetőjének neme:

- ☐ férfi
☐ nő

8. Szervezet vezetőjének legmagasabb iskolai végzettsége:

- ☐ 8 általános
☐ szakmunkás/szakiskolai
☐ érettségi
☐ felsőfokú szakképzettség
☐ főiskola/egyetem
☐ Egyéb

9. Szervezet aktív tagjainak és az önkéntesek száma átlagosan:

10. Hivatalosan foglalkoztatottak száma:

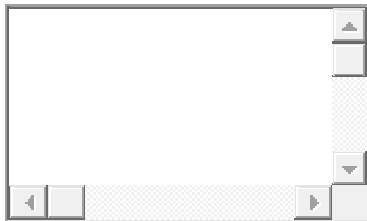
11. Milyen bevételei vannak a szervezetnek? (több válasz lehetséges)

- ☐ Pénzadomány magánszemélyektől
☐ Pénzadomány cégektől
☐ Tagdíjak
☐ Pályázaton elnyert támogatás
☐ Adó 1 %
☐ Tárgyi adományok: kutyaeledel, felszerelés, stb.
☐ Egyéb

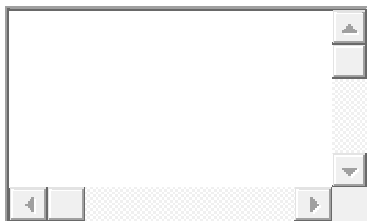
12. Melyik bevétele a legmagasabb?

- ☐ Pénzadomány magánszemélyektől
- ☐ Pénzadomány cégektől
- ☐ Tagdíjak
- ☐ Pályázaton elnyert támogatás
- ☐ Adó 1 %
- ☐ Tárgyi adományok: kutyaeledel, felszerelés, stb.
- ☐ Egyéb

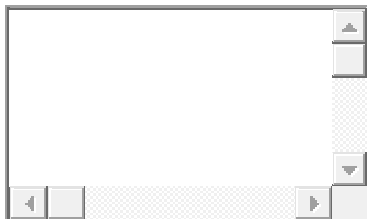
13. Mekkora a havi átlagos pénzbevétel?

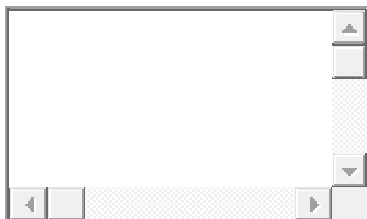
14. Mekkora az átlagos éves pénzbevétel?

15. Mennyi tárgyi adomány kap a szervezet? (Pl. havonta mennyi kutyaeledel, éves szinten mennyi egyéb felszerelés vagy állatgyógyászati termék?)

16. Mekkora az átlagos havi működési költsége a szervezetnek? (pl. telephely, könyvelő, bank, autó, stb)

17. Az Önök szervezete foglalkozik kutyák mentésével, befogásával, elhelyezésével, rehabilitálásával?

- ☐ igen
☐ nem

18. Havonta átlagosan hány kutya kerül a szervezet gondozásába?

A rectangular form box with a light gray border and a white background. It has a small vertical scrollbar on the right side and a small horizontal scrollbar at the bottom, indicating it is a text input field.

19. Havonta átlagosan hány kutyát adnak örökbe?

A rectangular form box with a light gray border and a white background. It has a small vertical scrollbar on the right side and a small horizontal scrollbar at the bottom, indicating it is a text input field.

20. Melyek az örökbe adás feltételei az örökbe adó szempontjából? (több válasz lehetséges)

- ☐ egészséges, oltott, parazitamentes kutya
☐ szuka kutyákat kizárólag ivartalanítva
☐ kan kutyákat kizárólag ivartalanítva
☐ kizárólag chip-pel rendelkező kutya
☐ örökbe adási szerződés feltételeinek elfogadása
☐ a kutya sorsának nyomonkövetése
☐ Egyéb

21. Melyek az örökbe adás feltételei az örökbefogadó szempontjából? (több válasz lehetséges)

- ☐ örökbefogadási szerződés feltételeinek elfogadása
☐ látogatás az örökbe fogadónál előzetesen
☐ látogatás az örökbefogadónál az örökbefogadást követően
☐ a kutya tartásához szükséges anyagi háttér megléte
☐ a kutya tartásához szükséges terület, udvar, kerítés, más eszközök megléte
☐ ivartalanítási kötelezettség vállalása kölyök kutya esetében
☐ Egyéb

22. Az örökbe adott kutyák hány százaléka van veszettség ellen oltva?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
0 % ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 100%

23. Az örökbe adott kutyák hány százaléka van más fertőző betegségek ellen oltva?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
0% ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 100%

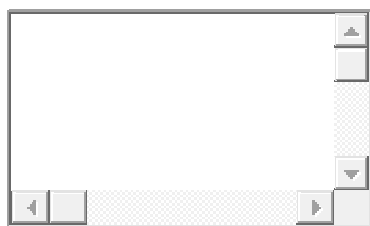
24. Az örökbe adott kutyák hány százaléka van ellátva mikrochip-pel?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
0 % ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 100%

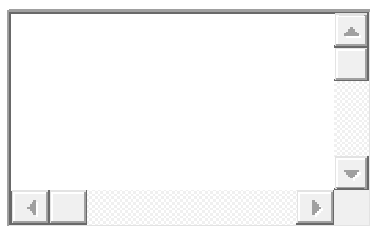
25. Az örökbe adott kutyák hány százaléka van ivartalanítva?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
0 % ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 100%

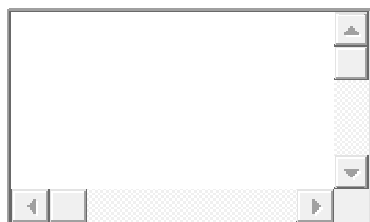
26. Átlagosan mekkora költséggel jár egy kutya tartása, kezelése, a bekerüléstől örökbe adásig?

A rectangular input field with a light gray border and a light gray background. It has a small upward arrow icon in the top right corner and a small downward arrow icon in the bottom right corner. The field is currently empty.

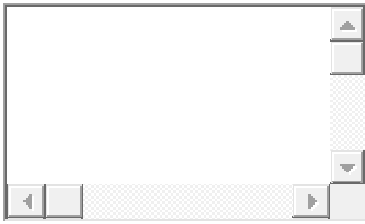
27. Örökbe adáskor átlagosan mekkora pénzadományt adnak az örökbefogadók?

A rectangular input field with a light gray border and a light gray background. It has a small upward arrow icon in the top right corner and a small downward arrow icon in the bottom right corner. The field is currently empty.

28. Mennyit költenek átlagosan havonta állatorvosi szolgáltatásokra?

A rectangular input field with a light gray border and a light gray background. It has a small upward arrow icon in the top right corner and a small downward arrow icon in the bottom right corner. The field is currently empty.

29. Mennyit költenek átlagosan havonta kutyaeledelre?

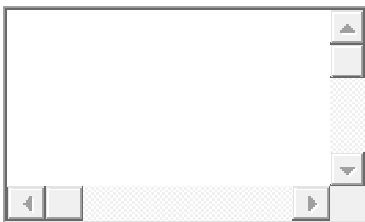
30. Mennyit költenek átlagosan havonta egyéb felszerelésre, kiegészítőkre, gyógyszerekre, stb.?

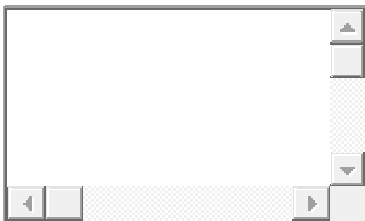
31. Mi a véleménye a jelenleg hatályban lévő állatvédelmi törvényekről, rendeletekről, azok betartásáról és betartatásáról?

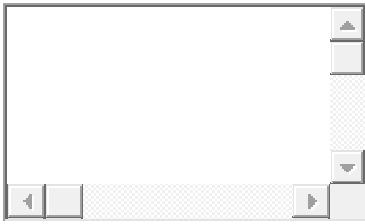
32. Mi a véleménye az állatvédelem jelenlegi helyzetéről hazánkban? Miért?

33. Mi a véleménye az ebrendészet jelenlegi helyzetéről hazánkban? Miért?

34. Mi a véleménye hazánk kutyatartási kultúrájáról? Miért?

35. Az elmúlt 5 évben milyen változásokat tapasztalt a kutyatartási kultúra tekintetében hazánkban?

36. Mi a véleménye az ebadóról?

37. Mit gondol, milyen változásokra lehet még szükség a kutyatartási kultúrában és milyen eszközökkel lehet megvalósítani?

Befejezés

Copyright © Kerdoivem.hu
Online kérdőívek gyorsan és egyszerűen
[Használati és adatkezelési szabályok](#)